ಕಥಾ ಮಂಜರಿ.

THE

KATHA MANJARI,

OR

BUNCH OF STORIES.

BANGALORE.

1864.

ಕಥಾ ಮಂಜರಿ.

THE

KATHÁ MANJARI,

OR

BUNCH OF STORIES.

Garrett, John

EDITED BY JOHN GARRETT,

Director of Public Instruction in Mysore.

BANGALORE:

PRINTED AT THE MYSORE GOVERNMENT PRESS.

1864.

ADVERTISEMENT.

The Kathá Manjari was first printed at the xpense of H. Stokes, Esq. M. C. S. formerly uperintendent of the Nugur Division of Mysore, ut has now become very scarce.

The style of the work is remarkably good, and aving recently been adopted as one of the Test ooks for Examination in the Canarese language, iis edition is published with the sanction of the ommissioner of Mysore.

Great care has been taken to guard against typo-raphical errors, and in revising the work the Editor as been indebted to Mr. M. D. Singaracharry for arious corrections, and for the assistance afforded in eading the proof sheets. As a specimen of beautiful rinting the volume is creditable to the Government ?ress from which it has issued.

J. G.

BANGALORE,

July 1864.

CONTENTS.

Story:

Story.

ಕಥಾಮಂಜರಿ.

KATHÁ MANJARI.

ಮೊದಲನೇ ಕಥೆ.

ಸನ್ಯಾಸಿಯೂ ಬೆಸ್ತರೂ.

ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲದ ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿ ಇದ್ದನು. ನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಒಂದು ಕೆರೇ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಸ್ತರು ಮೀನು ಹಿಡಿಯು ಇದ್ದರು; ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಕನಿಕರದಿಂದ ಆ ಯಾಸಿಯು ಎಲೈ ಬೆಸ್ತರೇ, ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಿ ಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖ ಉಂಟಾಗಿದೆ, ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪವೇ! ರು ಯಾವಾಗ್ಯೆ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ ಬರುವಿರಿ ಅನ್ನ ಆ ಬೆಸ್ತರು ಅಯ್ಯಾ, ನಮ್ಮ ಬುಟ್ಟಿಗಳು ತುಂಬಿದರೆ ಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತುತ್ತೇವೆ ಅಂದರು. ಹೀಗೆ ಲೋಕ ಅವರವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳೇ ಅಗತ್ಯವಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬರ ತು ಒಬ್ಬರು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ.

ಎರಡನೇ ಕಥೆ.

ಇಬ್ಬರು ಜಟ್ಟಿಗಳು.

ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಜಟ್ಟಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒ ನ ಹೆಸರು ವೀರಾಜಟ್ಟಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಹೆಸರು ಸೂರಾಜಟ್ಟಿ,

ಅವರಿಬ್ಬರು ದಸರೀ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಜೋಡು ಕೇ
ಟ್ಟರು. ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ
ರಿಬ್ಬರು ಅರಸನ ಅಪ್ಪಣೇ ಪ್ರಕಾರ ಅವ್ವಲ್ ರಾತೀಬು
ರೆ, ಗೋದಿ ರೊಟ್ಟಿ, ತುಪ್ಪ, ಸಕ್ಕರೆ, ಹಾಲು, ಮಾಂಸ ಮ
ದ್ದನ್ನು ಪಡಕೊಂಡು ಆ ತೀನಿಯಿಂದಲೂ, ಬೆಳಗ್ಯೆ ಸಾಯ
ಲ ಸಹ ದಿನಂ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲೂ ಮಾಡುವ ಗರಡಿ ಸಾಧಕದಿಂ
ಮಹಾ ಬಲವಂತರಾಗಿ, ಹಬ್ಬದ ಒಂಭತ್ತು ದಿವಸದ
ಒಂದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ದೊಡ್ಡ ಕಾಳಗವು ಸಂಭವಿ
ಆ ಮಲ್ಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರು ವಜ್ರ ಮುಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹಿ
ಎದರು ಬದರಾಗಿ ನಿಂತು ಪಾವಲಾ ತುಳಿಯುತ್ತಾ, ಹತ್ರ
ಕ್ಕೆ ಶೇರಿ ಎಡಕೈಗಳ ಚಾಚಿ ಬಲ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇ
ಎತ್ತುತ್ತಾ, ವಜ್ರ ಮುಷ್ಟಿಗಳ ಮೊನೆಯಿಂದ ಪಿಳ್ಳು ಜುಟ್ಟು
ಕುಂದಾಡುವ ಬೋಳು ತಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಡದ ಘಾಯ
ಸೋರುವ ರಕ್ತವು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ತೊಯಿಸುತ್ತಾ ಇರುವ
ಸೂರಾಜಟ್ಟಿ ಎಂಬವನು ತನ್ನ ಬಲವುಳ್ಳ ಭುಜದಿಂದ ವಿ
ಜಟ್ಟಿಯ ಭುಜಗಳನ್ನು ಬಿಮ್ಮನೆ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದು, ತನ್ನ
ಲಗಾಲಿನಿಂದ ಅವನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಕತ್ತರಿ ಪಟ್ಟು ಹಿ
ಕೆಡವಿದನು. ಆಗ ವೀರಾಜಟ್ಟಿಯು ಸೋತು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿ
ನ್ನು ಸುತ್ತೂ ಇರುವ ಜನಗಳು ಕಂಡು ಘುಲ್ಲೆಂದು ನಕ್ಕ
ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಎದುರಾಳಿಯಿಂದ ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ
ಲ್ಪಟ್ಟ ವೀರಾಜಟ್ಟಿಯು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಮೈ ಒರಸಿಕೊಳ್ಳು
ಆ ಜನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾನು ಬಿದ್ದು ಎದ್ದಾಗ್ಯೂ ನ
ಮೀಶೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ಮೀಶೆಯನ್ನು ಹೊಸೆದನು.

ಡಿ ಜನರು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಕ್ಕರು. ಹೀಗೆ ಭಂಡರು
ನೊನಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯರು.

ಮೂರನೇ ಕಥೆ.

ಉಂಡಾಡಿಗನು.

ಒಬ್ಬ ಜಟ್ಟಿಯು, ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣವನ್ನಾಳುವ ಒಬ್ಬ ಅರಸನ
ಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಯ್ಯಾ ಅರಸೇ, ನಾನು ಬಹಳ ದೂರದಿಂದ
ದು ಇದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಜಟ್ಟಿ ಕುಲದವನು, ನನ್ನ ಹೆಸರು
ಡಾಡಿ ಜಟ್ಟಿ, ನನಗೆ ತಕ್ಕ ಭೋಜನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆರು
ಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾಪಾಡಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟವನ್ನಾದರೂ ಹೊ
ಲ್ಲೆನು, ಅಂಥಾ ನನ್ನ ಬಲವನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸಿ ತಮ್ಮ ಚಿತ್ತ
ಸಂತೋಷ ಬಂದ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಸಂಬಳವನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾ
ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೋ ಬೇಕೆಂತ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆ
ನುಷ್ಯನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದೆ, ಭೋಳಾ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ
ರೆಯು ಅವನಿಗೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು
ಮೋತೀಖಾನೆ ಎಂಬ ಸ್ವಂತ ಉಗ್ರಾಣದಿಂದ ಕೊ
ಹಾಗೆ ನೇಮಿಸಿದನು. ಧಣಿಯ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಉಗ್ರಾ
ಂದ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ಗೋದೀ ಸಜ್ಜಿಗೆ, ಸಕ್ಕರೆ, ತುಪ್ಪ, ಹಾಲು,
ಂಸ, ಮುಂತಾದ ಜಿನಸುಗಳನ್ನು ಪಡಕೊಂಡು ತನಗೆ ಬೇ
ನ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮಾಡಿ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಂದು ಕೊಬ್ಬಿ ಬಲ್ತನು.
ನ ಒಂದೊಂದು ರೆಟ್ಟೆ ಒಂದೊಂದು ಮನುಷ್ಯನ ಗಾತ್ರವಾ
ತು; ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆರು ತಿಂಗಳು ಆದ ಕೂಡ್ಲೇ ಉಗ್ರಾಣ

ದ ಲೆಖ್ಖದವರು ಬಂದು, ಉಂಡಾಡಿ ಜಟ್ಟಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಪ್ರ
ಆರು ತಿಂಗಳ ಭತ್ಯ ಸಂತು, ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಏನು ಅಪ್ಪ
ಗುತ್ತದೋ ಆ ಮೇರಿಗೆ ನಡೆಯಲುಳ್ಳವರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.
ವರದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಕಪಟವರಿಯದ
ಳಾ ಅರಸನು ಆ ಜಟ್ಟಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದ್ದ
ಷ್ಯನನ್ನು ಕರಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ವೃನು ಎನ್ನಲು;
ನು ನಾನು ಹೇಳಿರುವದು ನಿಜವೇ ಎಂದು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಉ
ಕೊಟ್ಟನು. ಅದರ ಪರಿಕ್ಷೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅರಸು ಪರಿ
ಸಮೇತವಾಗಿ ಊರಿಗೆ ಸಮಿಾಪವಾಗಿರುವ ಬಂದು ಬೆ
ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತು, ಎಲಾ ಉಂಡಾಡಿ ಜಟ್ಟೀ,
ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೋ, ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವ ನೋಡ
ಣ, ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆ ಉಂಡಾಡಿಗನು ಓ ರಾ
ರಾಜನೇ; ಈ ಬಂದಿರುವ ಜನಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಂದೇ ಮನಸ್ಸಿ
ಬಂದೇ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಬೇರುಮುಟ್ಟ ಕಿತ್ತು
ಗಿಸಿ ಎತ್ತಿ ನನ್ನತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟರೆ, ನಾನು ಹೊರುವ
ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಅರಸನು ಎಲಾ ಎಲಾ !
ಟ್ಟೆ ಬಾಕನೇ, ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಉಂಡಾಡಿಗನು ಸರಿ! ಎಂತ
ಕ್ಕ ಅವನ್ನ ಶಿಕ್ಷಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಹೊಟ್ಟೆಗೋಸ್ಕರ
ಳಿದ ಚಕ್ಕಂದದ ಮಾತು ಅವನ ಪ್ರಾಣ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ
ಹೀಗೆಯೇ ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕರು ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಹೊ
ಹೊರಕೊಳ್ಳುವರು.

ನಾಲ್ಕನೇ ಕಥೆ.

ವೆಚ್ಚಗಾರನೂ ಲೋಭಿಯೂ.

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳಗಾರನಾದ ಒ ಮನುಷ್ಯನಿದ್ದನು. ಅವನು ಬಹಳ ವೆಚ್ಚಗಾರನಾದ್ದರಿಂ ನನಗೆ ಬರುವ ಸಂಬಳವು ತನ್ನ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಾಲದೆ, ಸಾಲ ಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾ ಜಿಪ್ರುಣನಾದ ಒಬ್ಬ ಹಣಗಾರನ ಬ ಬಂದು ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿ, ಯ್ಯಾ, ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಮಯವಾಗಿದೆ, ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂ ಯಿ ಸಾಲವಾಗಿ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನೂರಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೂ ಯಿ ಮೇರೆಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಸಹಿತ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅ ನ್ನು ನಿಮಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ, ಈ ಐವಜಿಗಾಗಿ ಛಾಪಾ ಗದದಲ್ಲಿ ಪತ್ರ ಬರದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಬಡ್ಡಿ, ಗಲೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ತನ್ನ ಜೇಬಿನಿಂದ ಹದಿನೈದು ರೂಾಯಿನ ಒಂದು ಮೊಹರಾವನ್ನು ತೆಗದು ಆ ಹಣಗಾರನ ಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅವನು ಆ ಮೊಹರಾವನ್ನು ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಳುಗಳಿಂದ ಹಿಸುಕುತ್ತಾ ಹಿಸುಕುತ್ತಾ ತಿರಿಗಿಸಿ ತಿರಿಗಿಸಿ ನೋಡಲು, ಇವನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಏನ್ರಯ್ಯಾ ಆಪ್ರಕಾರ ಏಟೂ ನೋಡುತ್ತೀರಿ, ಭಾರಿ ಮುದ್ರೆ ಅಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೇ ಮೊಹ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಣಗಾರನು ನಕ್ಕು, ಅಯ್ಯಾ ಗ್ರಹಸ್ತನೇ, ಇದು ಸಲ್ಲದ ಹರಾ ಎಂದು ನೋಡಲಿಲ್ಲ, ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯನ್ನು ನುಂಗು ದೊಡ್ಡ ಬಾಯಿ ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಇದೆಯೋ ಎಂದು ಹುಡು

ಕುತ್ತೀನೆ ಅನ್ನಲು, ಇವನ ಮುಖವು ಚಿಕ್ಕದಾಯಿತು.
ಆ ಹಣಗಾರನು ಪುನಃ ವೆಚ್ಚಗಾರನನ್ನು ನೋಡಿ, ನೀನು
ದುಂದುಗಾರನಾಗಿ ತೋರುತ್ತೀ, ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸ
ರೂಪಾಯಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಒಂದು ವೇರಿಗೆ ಹತ್ತು
ಪಾಯಿ ಆಗುತ್ತೆ, ಅಂಥಾದ್ದು ಇದೇ ತಿಂಗಳು ಬಡ್ಡಿ ಎಂಬ
ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ಮೊಹರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಯಿ
ಇಂಥಾ ತೆಂಪುಗಾರನಾದ ನೀನು ನಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನು ಹ
ತೀರಿಸುವಿ, ಎಂದು ಕೇಳಲು, ದುಂದುಗಾರನು ತನ್ನ ಸಂ
ದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ತಿಂಗಳು ಗಟ್ಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಸಾಲ
ರಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ, ಎಂದು ಹ
ದನು. ಅದ ಕೇಳಿ ಹಣಗಾರನು ಅಯ್ಯಾ ಗ್ರಹಸ್ಥನೇ,
ಚೆಯೇ ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ನಿನಗೆ ನಾನು
ತವಾಗಿ ಸಾಲಾ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಮೊಹರಾವನ್ನು ಜೇ
ಲ್ಲಿ ಹಾಕು, ಎಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿಸಾಡಲು, ಆ ವೆಚ್ಚಗಾ
ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅವಮಾನ ಹೊಂದಿದಾಗ್ಯೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಈ
ಗಾರನ ಮಾತು "ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ
ಗಿ" ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು, ಅಲ್ಲಿಂದ
ಗೆ ಬಂದು ತನಗೆ ಬರುವ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಕ್ಕೆ
ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ, ಮಿಕ್ಕ ಅರವಾಶಿ ರೂ
ಯನ್ನು ಕೂಡಿಸುತ್ತಾ ಕೂಡಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾ
ಹಣಗಾರನಾದನು. ಹೀಗೆಯೇ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಇಡ
ಸ್ಸುಳ್ಳವನು ಮಿತವಾಗಿ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ

ಐದನೇ ಕಥೆ.

ಮೂಢ ಶಿಷ್ಯನು.

ಂಗಾ ತೀರದಿಂದ ಬಹು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಒಬ್ಬ ಜ್ಞಾನೋಪ ಮು ದೇಶ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾ : ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಿಂತನು. ಆ ಊರಿನ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುಚೋದ್ಯ ಮ ಈ ಉಪದೇಶಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ, ಗುರುಗಳು, ನಾನು ಶಿಷ್ಯನು, ನನಗೆ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿ ಸಂಪಾದಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಅತಿ ವಿನಯ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು, ಆ ಗುರುವು ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಶಿಷ್ಯನ ಮ ಭಾವ ತಿಳಿಯದೆ ತನಗೆ ತೋಚಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ಸಿದನು. ಆಗ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗೆ ಬಾ ಮಾತ್ರ ಊ, ಊ, ಎಂದು ಊ ಗುಟ್ಟುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಇಲಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು, ವು ಏನೈಯ್ಯಾ ಶಿಷ್ಯನೇ, ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಮ ಗೆ ಹಿಡೀತೇ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಬೊಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಲಿಯ ಮೈ ಲ್ಲಾ ಹಿಡೀತು, ಅದರ ಬಾಲ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಈಚೆಯೇ ಅಂದನು. ಅದಕ್ಕಾ ಗುರುವು "ಕೋಣನ ಮುಂದೆ ಕಿ ಬಾರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು" ಅಂದನು. ಹೀಗೆ ಮೂಢರಿ ಬೋಧಿಸಿದ ಬೋಧನೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದು.

ಆರನೇ ಕಥೆ.

ಮಂತ್ರಿ ಅಪ್ಪಾಜಿ.

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ತಿರುಮಲರಾಯನು ಒಂದು ಕೇ
ಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು
ಡಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿದ ಯುಕ್ತಿಗೆ ಸ
ಗಿ ಯಾರು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ನೋಡೋಣವೆಂದ
ನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರುತ್ತಾ ಇರುವ ಪರಿವಾರ ಜನವನ್ನು ಕು
ಈ ಕೆರೆಯ ನೀರು ಹ್ಯಾಗಿದೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.
ಗ ಕೆಲವರು ಹಾಲಿನ ಹಾಗೆ ಶೀಯಾಗಿದೆ ಎಂದೂ, ಕೆಲ
ಮುತ್ತಿನ ಮಣಿಯ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿದೆ ಎಂದೂ, ಕೆಲ
ಶಾಂತ ವುಳ್ಳ ಒಳ್ಳೇ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯಾ
ದೆ ಎಂದೂ, ಕೆಲವರು ನೀಲ ಮಣಿಯ ಹಾಗೆ ಕಾಂತಿ ಯು
ಗಿದೆ ಎಂದೂ, ಕೆಲವರು ಬಹಳ ಆಳವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ತಳದ
ರುವ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲುಗಳು ಉಸುಬು ಸಹ ಮೇಲಕ್ಕೆ
ಣಿಸುತ್ತಾ ಕಪ್ಪು ಕಲ್ಮಷ ರವಷ್ಟಾದರು ಇಲ್ಲದೆ ನೋಡು
ಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ರಮ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದೂ, ಅವರವರಿಗೆ ತೋ
ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಯಾವದೂ ರಾಯನ
ನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗದೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಆತನು ಮುಗುಳ
ಗೆ ಮುಖದಿಂದ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಅಪ್ಪಾಜಿಯ ಮುಖವ
ನೋಡಿದನು. ಅಪ್ಪಾಜಿಯು ಮಹಾರಾಜನೇ, ಕೆರೇ ನೀರು
ಟ್ಟೆಯ ಬಲದಿಂದ ಇದೆ ಅನ್ನಲು, ರಾಯನು ತನ್ನ ಮ
ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂತೆಂದು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟನು. ಹ
ಯೇ ಪರರ ಇಂಗಿತವನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೇಳುವ ಬುದ್ಧಿ

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಂಟಾಗಲರಿಯದು.
ೇಕ|| ಶತೇಷು ಜಾಯತೇ ಶೂರಃ, ಸಹಸ್ರೇಷು ಚಪಂಡಿ
ನಕ್ತಾ ದಶಸಹಸ್ರೇಷು, ದಾತಾ ಭವತಿವಾ ನವಾ ||ಟೀಕು||
೦ ಜನರಲ್ಲಿ ಶೂರನಾದವನು ಒಬ್ಬನೇ ಹೊರ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ತ್ವ ಉಂಟಾಗದು, ಸಾವಿರ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಾ ಯು
ನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೇಳುವ ಪಂಡಿತನು ಒಬ್ಬನೇ ಹೊರ್ತು
ಗೂ ಪೂರ್ಣ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ವಿರಲಾರದು, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ
ಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸದುತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳು
ಚಾಳಕನು ಒಬ್ಬನೇ ಹೊರ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲ, ಮತ್ತು
ಚಕರಿಗೆ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳದೆ
ಡುವ ಕೊಡಗೈಯುಳ್ಳ ದಾತನು ಇದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ
ಸಿ ಹೇಳಕೂಡದು ; ಎಂಬ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು
ಾ ಮಂತ್ರಿಯ ಗುಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಏಳನೇ ಕಥೆ.

ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು.

ಬ್ಬ ಗುರುವು ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಗುರು ಮರಿ
ಯನ್ನು ಶಿಷ್ಯನಿಂದ ಹೊಂದಿ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು ಶಿಷ್ಯನ
ರದ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ನಿನಗೆ ಗಂಡು
ಳು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಯೋ ? ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮದುವೆ
ಇದೆಯೋ? ಮದುವೆಗೆ ಎದವಿ ಇದ್ದಾರೆಯೋ ? ಹ್ಯಾಗಾದ
ಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ನೆರೆ ಮನೆಗೆ ಬಾಧ್ಯರಾಗುವರು, ಅವರ

ವರ್ತಮಾನ ಇಷ್ಟೇ ಸರಿ, ನಿನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಗ
ಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನ್ಯಾರು ? ಅವರನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನು ಕರಸು,
ಹೋಣ ಎಂದನು ; ಆ ಶಿಷ್ಯನು ಸ್ವಾಮಿಾ, ಗುರುವೇ,
ಪರಾಂಬರಿಸಿ, ಆ ಹುಲ್ಲಿನ ಬಣವೇ ಮೇಲೆ ಉರಿಯುವ ಕೊ
ನ್ನು ತಿರಿಗಿಸುತ್ತಾ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾನಲ್ಲಾ, ಇವನೇ ನ
ಕ್ಕಳೊಳಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ಅನ್ನಲು ; ಆ ಗುರುವು ಅ
ಇವನೇ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಮೇಲೆ ಕಡಮೆಯುವರು ಹ
ವರೋ ಎಂದು ದುಃಖದಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಟ್ಟನು. ಅಂ
ರುವನ್ನು ನೋಡಿ ಏನು ಸ್ವಾಮಿಾ, ಬಹಳ ವ್ಯಸನ ಪಡು
ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಳಗೆ ಇವನೇ ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದು ಹೇಳ
ಕಡಮೆಯುವರು ಬುದ್ಧಿ ಹೀನರೆಂದು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತೋರಿ
ಹಾಗಲ್ಲ ; ಅಗೋ ನೋಡಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಮರದ
ಕೊಂಬೆನ ಮೇಲೆ ಕೊಡ್ಲಿ ಹಿಡುಕೊಂಡು ಬುಡವನ್ನು ಕ
ವದಕ್ಕೆ ಕೂತಿದ್ದಾನೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನ್ನ ನೋಡಿ
ಅಗೋ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಗುದ್ದಲಿ
ಆನೆಯುದ್ದ ಹಳ್ಳವನ್ನು ಅಗದು ಆ ಪಾರೆಯನ್ನು
ಲ್ಲಿ ತಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಡೊಗರು ತೋಡು
ಇಗೋ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ್ನ ನೋಡಿದಿರಾ, ತುಂಬಿ ತುಳಿಕಿ ದೊ
ಗಡೆಯುದ್ದ ನೀರಿರುವ ಕೆರೆಯ ಹಿಂದಣಿಂದ ಶೆನಕೆಯಲ್ಲಿ
ಅಗಿಯುತ್ತಾ ಅಗಿಯುತ್ತಾ ಆಳುದ್ದ ಹಳ್ಳವಿಕ್ಕಿ ಕೆರೇ
ಮೋಳೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉರುಬಾಗಿ ಹೊರಡುವದನ್ನು ನೋ
ಆ ಹಳ್ಳದಲ್ಲೇ ಪಟ್ಟಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡು, ಕೆರೆಯ ವ
ಟ್ಟು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಅಗದಗದು ಕದಲಿಸಿ ಬಳಕ್ಕೆ ದಬ್ಬುತ

ಕಂವರೆ, ಚನ್ನಾಗಿ ನೀರು ಹೊರಡುವದಕ್ಕೆ ನೋಡಿದಿರಾ?
ಒಬ್ಬನು ತುಂಬಿದ ಕೆರೆಗೆ ಮೋಳೆ ಯಿಕ್ಕಿ ತಮಾಷು
ಡುವನು, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಚುಂಡಿಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದ
ಬೆಟ್ಟದಂಥಾ ಗುಂಡನ್ನು ತೋಡುತ್ತಾನೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನು
ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಮರದ ಬುಡವನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಾನೆ, ಮ
ಬ್ಬನು ಹುಲ್ಲಿನ ಬಣವೆಯ ಮೇಲೆ ಉರಿ ಗೊಳ್ಳಿಯನ್ನು
ಸುತ್ತಾನೆ, ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವನೇ ಬುದ್ಧಿ
ನಲ್ಲವೋ? ಎಂದು ಮಕ್ಕಳ ಗುಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ
ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಗುರುವು ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ದೇವ
ಗತಿ ಎಂದು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಹೀಗೆ ತಂದೆಯಿಂದ
ಸಲ್ಪಡದ ಮಕ್ಕಳು ಬುದ್ಧಿ ಹೀನರಾಗುವರು.

ಎಂಟನೇ ಕಥೆ.

ಲೋಭಿಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು.

ರಮ ಲೋಭಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ಹಣಗಾರನು ತನ್ನನ್ನು ಹೊ
ಹೆತ್ತು, ಸಾಕಿ ಸಲಹಿ, ನಡೆ ನುಡಿ ಮಾತು ಕಥೆ ವಿದ್ಯೆ
ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಸಿ, ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಯಜಮಾನನಾಗಿ
ಸಿ, ಮುದಕನಾದ ತಂದೆಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಹಿತವಾದ ಭೋ
ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆದರಣೆ ಮಾಡದೆ, ಒಡ
ಮಡಕೆಯ ಬೋಕಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಗಂಜಿ ಹೊಯ್ದು
ಇದ್ದನು. ಇಂಥಾ ಮೂಢನಾದ ಲೋಭಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗ
ಹುಟ್ಟಿ, ತಂದೆಗಿಂತಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬುದ್ಧಿ

ವಂತನಾಗಿ, ಇದು ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ, ಇದು ಅಲ್ಲದ ಕೆಲ
ನ್ನು ಮಾಡ ಬಹುದು, ಇದನ್ನು ಮಾಡ ಬಾರದು, ಎ
ಯಾನ್ಯಾಯಗಳನ್ನೂ, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ಪರಿ
ತಿಳಿದವನಾಗಿ, ಗುಣವಂತನಾದ್ದರಿಂದ, ತನ್ನ ತಂದೆಯು
ತಾತನಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಬೋಕಿಯಲ್ಲಿ, ಅರಿ ಹಳಸಿದ 7
ನ್ನು ಕುಡಿಯ ಹೊಯ್ಯುವ ಅವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ಅನ
ನ್ನೂ ಅಧರ್ಮವನ್ನೂ ದ್ರೋಹವನ್ನೂ ಪಾಪವನ್ನೂ
ನೋಡಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ತಹ ತಹ ಪಡುತ್ತಾ, ನನ್ನ ತಂ
ಥಾ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟ ಬಹುದೋ? ಕೂಡದು; ಈ ಲೋ
ವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಗುಣಪಡಿಸಲಿ ಎಂದು
ವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಮಗನು
ಕಿದ ಉಪಾಯವೇನಂದರೆ, ಮುದಕನಾದ ತಾತನಿಗೆ
ಗಂಜಿ ಹೊಯ್ಯುವ ಮಣ್ಣಿನ ಬಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಯಾರೂ
ತಾವಿನಲ್ಲಿ ಹೂಳಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಆ ಲೋಭಿಯು
ಗಂಜಿ ಹೊಯಿಸುವ ಬೋಕಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಕಡೆ ಕ
ಮುದಕನಾದ ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಗೂಬೆ ಗೂಬೆ,
ಬಕ್ಕರೆ ಎಲ್ಲಿ? ಒಡದು ಬಿಟ್ಟೆಯೋ, ಬಿಸಾಟು ಬಿಟ್ಟೆ
ಹೇಳು, ಗಂಜಿ ಕುಡಿಯ ಬೇಡವೋ, ಈಗಲೇ ಸಾಯ
ಯೋ? ಎಂದು ಗದ್ದಿಸಿ, ಬೈದು, ಮುದಕನನ್ನು ಹೊಡಿ
ದಕ್ಕೆ ಉರುಬುರುಬಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಹಾಂಗೆ ಹೋ
ಮೂರ್ಖ ಲೋಭಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ನಡತೆವಂತನಾದ ಈ
ನು ಎಲೇ ಅಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪಾ, ಮುದಕನಾದ ತಾತನನ್ನು
ಹೊಡದು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿ? ಗಂಜೀ ಬಕ್ಕರೆಯ

ನು ಒಡದು ಬಿಸಾಡಲಿಲ್ಲ, ನಾನೇ ಭದ್ರವಾಗಿ ಹೂಳಟ್ಟಿದ್ದೇ
ನೂಕಂದರೆ, ನಾಳೆ ನೀನು ಮುದಕನಾದರೆ, ನಿನಗೆ ಅರಿ ಹಳ
ಗಂಜಿಯನ್ನು ಹೊಯ್ಯುವದಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣಿನ ಬಕ್ಕರೆ ನಾನು
ಸಂಪಾದಿಸಲಿ? ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಾರು? ಅಂದನು. ಹೀಗೆ
ನಾಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ತಂದೆ ಬಹಳ
ಕೆ ಪಟ್ಟು; ಛೀ! ಛೀ! ನನ್ನ ಹುಟ್ಟು ವ್ಯರ್ಥ ವಾಯಿತೆಂ
ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟು, ಅಂದಿನಿಂದ ಹೆತ್ತ ತಂದೆಯನ್ನು ಬಹ
ಗಿ ಆದರಿಸಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಚಿಕ್ಕವರಾ
ಪ್ಯ ವಿವೇಕ ಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿ ಉಂಟಾಗಿರುವದು.

ಒಂಭತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ಕುರುಬನು ಸಂಗೀತ ಕೇಳಿದ್ದು.

ಒಬ್ಬ ಸಂಗೀತಗಾರನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಊರಿಗೆ ಬಂದು,
ಡುವದಕ್ಕೆ ಚನ್ನಾಗಿರುವ ಒಂದು ಮನೆಯ ಮುಂದಣ
ತ್ತರವಾದ ಕೈಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಕೂತುಕೊಂಡು, ಜ
ಟಿ ರುಮಾಲೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಮೇಲ್ಬನಾತಿನ ಕಬಾ
ಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕುತ್ನಿನಿ ಪಾಯಿಜಾಮಾ, ರೇಷಮಾನಿ ಕೈ
, ಸಹ ಬಹಳ ಡಬಡ್ಡಾಳಿಕೆ ಯಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಾ ಇರಲಾಗಿ,
ಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಬರುವ ಜನಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ
ತುಂಬಿ ಸಾಲಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುಂಪಾಗಿ ಸೊಂಪಾಗಿ
ತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ಗಾಯಕನು ಶ್ರುತಿ ಕೂಡಿದ
ಬೂರಿಯನ್ನು ಮಿಟುತ್ತಾ, ನಾಟವರಾಳ, ಆನಂದ ಭೈರವಿ,

ಶಂಕರಾಭರಣ, ಮುಂತಾದ ರಾಗಗಳನ್ನು ರಾಗಾಲಾಪನೆ
ತ್ತಾ; ವಿಳಂಬಕಾಲ, ಮಧ್ಯಮಕಾಲ, ದೃತಕಾಲ, ಅಕ್ಷರ
ಸ್ವರಕಲ್ಪನೆ, ಪಲ್ಲವಜಾತಿ, ಘನ, ನಯ, ದೇಶಿಯ, ಮು
ನಾನಾವಿಧ ಅಲಂಕಾರ, ಶೃಂಗಾರಾದಿರಸ ಭಾವಗಳನ್ನು
ವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟು ಹಾಡ
ಬಹಳವಾಗಿ ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವದು, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ
ಗಾಡುವದು, ಇದು ಸಂಗೀತಗಾರರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ವಾಡಿಕೆ.
ಥಾ ಅಂಗ ವಿಕಾರಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಹಾಡುವದು ಅಪರೂ
ರುವದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಒಬ್ಬ
ಬನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿ, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ
ನು, ಯಾಕಳುತ್ತೀ ಎಂದು ಜನರು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕು
ಹಿಂಡಿಗೆ ಇಂಥಾ ಅದುರು ರೋಗ ಬಂದು ಎಲ್ಲಾ ಉದುರಿ
ಯಿತು ಸೋಮಿಾ, ಈ ಹರೇದ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಅದೇ ರೋ
ಬಂದು ಸಾಯುತ್ತಾನೆ, ಗುಳುವು ಕಾಸಿ ಬೇಗ ಬರೆ ಹಾ
ಬದುಕುತ್ತಾನೆ, ಅನ್ನಲು ಜನರು ಅವನನ್ನು ಬೈದು ತರಿಮಿ
ಹೀಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನರು ಮಾತನಾಡುವರು. ಬೆಳತಿಂಗಳ
ವಿಕೆ ಹುಟ್ಟುಕುರುಡನಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದೋ? ಕಿವುಡನೆದ
ಶಂಖು ಹಿಡಿದರೆ ಕೇಳಿಸುವದೋ? ಮೂಗನಿಗೆ ಕಥೆಯ ಸ
ಸ್ಯ ತಿಳಿಯುವದೋ? ಹಾಗೆಯೇ.

ಹತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ಕಳ್ಳನನ್ನೂ ತೋಟಗಾರನನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದು.

ಬ್ಬನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕದಿಯ ಜೇ
ು ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ತೆಂಗಿನ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು, ಹಣ್ಣು
ಗಳನ್ನು ಕೆಡಹುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ, ಗುಡಿಸಲಿ
ಕಾವಲಿದ್ದ ತೋಟದವನು ಕಂಡು ಕೊಂಡು, ಯಾರಲೇ
ಹತ್ತಿದವನು ಎಂದು ಕೂಗಿ ದೊಣ್ಣೆ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಓಡಿ ಬ
ನನ್ನು ಕಳ್ಳನು ನೋಡಿ, ಬೇಗನೆ ಇಳಿದು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿ
, ಎಲಾ ತೆಂಗಿನ ಮರವನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದಿ? ಎಂದು
ಟಗಾರನು ಮಾತಾಡಿಸಲು, ಕರುವಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯ
ಕ್ಕೆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದೆನೆಂದು ಕಳ್ಳನು ಹೇಳಿದನು.
ಲಾ! ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲಿರುವದೋ? ಎಂದು
ಟದವನು ಪುನಹಾ ಕೇಳಿದಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೇ
ು ಬಂದೆನು, ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯದೋ? ಎಂದು ಅಪ
ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಓಡಿ ಹೋದನು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಕಳ್ಳರು
ವಾಗಿ ಬೊಂಕುವರು.

ಹನ್ನೊಂದನೇ ಕಥೆ.

ಅಳಿಯ ಗಿಳಿಯರನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು.

ಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಅಳಿಯನು ಅತ್ತೇ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕಾ
ಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಾಗು ಬಂದಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕಾದ ಬಟ್ಟೆ

ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎರವಲಾಗಿ ತೆಗದು ಕೊಂಡು ಉಟ್ಟು ತೊಟ್ಟು
ದ್ದು ಹೊರಟನು. ಆಗ "ಅಳಿಯನ ಹಿಂದೆ ಗಿಳಿಯನು"
ವ ಸಾಮತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಸಮ ವಯಸ್ಕನಾದ ಒ
ಗಾತಿಯನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಆ
ಗ, ಅಳಿಯನು ಈ ಗಿಳಿಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಇವನು ತನ
ಳ ಆಪ್ತನೆಂದು ನೆನಸಿ, ಎಲಾ ಅಣ್ಣಾ ನೇಸ್ತಗಾರನೇ,
ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರನ್ನು ಕಂಡು, ಮರಿಯಾದೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚ
ಮಾತನಾಡದೆ ಇರುವೆನು; ಅವರು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಇ
ಕ್ಷೇಮ ಗ್ರಹಕೃತ್ಯ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕೇ
ರು, ಆಗ ನೀನು ಎರವು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೊದ್ದುಕೊ
ಬಂದಿರುವ ನನ್ನ ಬಡತನವನ್ನು ಎಲ್ಯಾದರೂ ತಿಳಿಸೀ ಕಂ
ಎಂದು ಹೇಳಿ; ಹಾಗುಂಟೇ ಹಾಗುಂಟೇ ಎಂಬದಾಗಿ ಅವ
ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಹೊ
ಅತ್ತೇ ಮನೆ ಇರುವ ಊರನ್ನು ಶೇರಿ, ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹ
ಮನೆಯವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಂಡು, ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಕಿ
ರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ, ಸಮಾನಸ್ಕಂದರಾದ ಭಾವಮೈದರಿಗೆ ಆ
ನೆ, ಈ ಮೇರಿಗೆ ಅವರವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು
ಡಿ, ಅದೇ ಮೇರಿಗೆ ಅವರವರಿಂದ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು
ದಿ, ಭೋಜನಾದಿಗಳು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ, ಸಂತೋಷ
ಕೂತುಕೊಂಡು, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರುವ
ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರು ಮುಂತಾದ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲಾ ಗುಂ
ಕುಳಿತು ಈ ಗಿಳಿಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಯ್ಯಾ, ನಮ್ಮ ಅ
ನ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆಯೋ? ಇವರ

ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿದೆಯೋ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಕ್ಕೆ, ಪ್ರತ್ಯುತ್ತ
ಈ ಗಿಳಿಯೆನೆಂಬ ಮಿತ್ರ ದ್ರೋಹಿಯು ನಿಮ್ಮ ಅಳಿ
ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಪಾಗು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಂತವೆಂದು
ತು, ಕಡಮೆ ಸಮಾಚಾರ ನಾನರಿಯೆ, ನೀವೇ ತಿಳುಕೊ
ಎಂತ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಈ ಮಾರ್ಗಸ್ತನಾದ ಅಳಿಯ
ಬಹಳ ಲಜ್ಜೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತ
ವಮಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವರೇ ಮಿತ್ರ ದ್ರೋಹಿಗಳು.

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಕಥೆ.

ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮಗನಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದು.

ಬ್ಬ ಹಣಗಾರನು ಸಾವಿರಾರು ವರಹಾಗಳ ಚೈತನ್ಯ ಉಂ
ವನಾಗಿದ್ದು ತನಗೆ ಕಡೆಗಾಲ ಸಮೀಪವಾದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಆ
ನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಮಗನ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂ
ನಗಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದು, ತಲಾ ಬಂದೊಂದು
ಾಯಿ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಎಲಾ ಮಕ್ಕಳಿರಾ; ಅಗೋ, ಆ
ತ್ತ ಮನೆಯನ್ನು ಈ ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ ತುಂಬಿಸುವವನಿಗೆ
ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ದೊಡ್ಡ
ಆ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಕಬ್ಬು ಸೋಗೆಯ ಹೊರೆಗಳನ್ನು ಜಾ
ರಾಗಿ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಸಿ
ಗಳ ಕಟ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿ, ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೂ ತುಂಬುವ ಹಾಗೆ
ಗೆಯಲ್ಲಾ ಹರಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅಂಗಳವೆಲ್ಲಾ ಕಸಾ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟ
ಚಿಕ್ಕವನಾದ ಎರಡನೇ ಮಗನು ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ರೂಪಾ

ಯಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಕ
ಬಂದು, ದೀಪಗಳು ಹಚ್ಚಿ, ಅಡಿಗೆ ಮನೆ, ನಡು ಮನೆ,
ಪಡಸಾಲೆ, ಹಜಾರಾ, ಸುತ್ತಲಿರುವ ಕೊಠಡಿಗಳು, ನಡ
ಸಾಲೆ, ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕ
ರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದೀಪಗಳು ಹಚ್ಚಿಸಿ, ತಂದೆಯ ಕ
ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ತುಂಬಿದನು. ಆಗ ತಂದೆಯು ಈ
ಮಗನನ್ನು ದೊಡ್ಡವನಿಗಿಂತಲೂ ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದು
ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ದೊಡ್ಡ
ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು, ಇಬ್ಬರೂ ವಾಜ್ಯವಾಡದ ಹಾಗೆ
ಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು. ಇದೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಲಕ್ಷಣವು.

ಹದಿಮೂರನೇ ಕಥೆ.

ವಡೆಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು.

ಒಬ್ಬ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉದ್ದಿನ ವಡೆ ಮಾಡಿಸಿ ತಿ
ಕೆಂದು ಬಹು ಆಶೆ ಪಟ್ಟು, ನಿತ್ಯವೂ ತಾನು ಯಾಚಕ
ಸಂಪಾದಿಸುವ ಕಾಸು ಕವಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ವೆಚ್ಚ
ಗಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡೆರಡು ದುಡ್ಡು ಮಿಗಿಸಿ ನಾಲ್ಕಾರು ತಿಂಗ
ಲೆ ಈ ಕೂಡಿಸಿದ ದುಡ್ಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಸ
ಹೋಗಿ, ಅಕ್ಕಿ ಬೇಳೆ ಮಾರುವ ಅಂಗಡಿಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ
ಗಡಿ ತಿರಿಗಿ ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಕೊಡುವ ವರ್ತಕನ ಸಂಗಡ ವ
ತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಕೂತು ಕೊಂಡು; ದರ ಹತ್ತು ಶೇರಿ
ರಿಗೆ ಒಂದು ಹಣದ ಉದ್ದು, ಒಂದು ಹಣದ ತುಪ್ಪ, ಅಡ್ಡ
ಯಣ್ಣೆ, ಹಾಗದ ಮೆಣಸು, ಬೇಳೆ ಕಾಸಿಗೆ ಪಾವು ಜೀರಿಗೆ

ೇಸು ಒಂದು ದುಡ್ಡಿಗೆ, ಈ ಮೇರೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ
ಕ್ಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದು "ಗೃಹಣೀಗೃಹ ಮುಚ್ಯತೆ" ಎಂಬ
ನುವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಎಜಮಾನಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರ
ಇಗೋ ನೋಡಿದಿಯಾ, ವಡೆ ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ದಿವ
ಂದ ಆಶೆ ಪಟ್ಟು, ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನೆಲ್ಲಾ ತಂದು ಇದ್ದೇನೆ,
ನ್ನಗಿ ಕಮ್ಮಗೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ವಡೆ ಮಾಡು, ತಿಂಬೋಣ
ು ಹೇಳಿದನು. ಗಂಡನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹೆಂಡತಿಯು ಬಹು
ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆಯನ್ನು ವಡ
ಹೊಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ ತೊಳದು, ಶೆಬ್ಬಿಯಾಗಿ ರುಬ್ಬಿ, ಉಪ್ಪು, ಮೆಣ
ಜೀರಿಗೆ, ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಕಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂಗು ತಗಲಿಸಿ, ಆಯ
ಷ್ಟ ಮಾಡಿ, ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಒಲೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊದ್ದಿಟ್ಟು
ಸಿ, ಬಾಣ್ಲೆ ಕಾಸಿ ಯೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪ ಸಹ ಬೆರಸಿ, ತಕ್ಕಷ್ಟು
ಯಿದು, ಹದವಾಗಿ ಕಾದ ಯೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ವಡೆಗಳನ್ನು ಬಲಿತ
ೆ ಎಲೆಯ ಶೀಳಿನೊಳಗೆ ತಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿ ನಡುವೆ ತೂತು ಮಾಡಿ
ಯ್ಯೆ ಎಂದು ಬಾಣ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಪಕ್ವವಾದ ಕೂಡ್ಲೆ
ಸ ಪುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿ, ತುಂಬುತ್ತಾ, ಬಿಸಿಯಾರಿದ
ಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕಬಳಿಸುತ್ತಾ, ಬಳ್ಳೆ ಶೆಬ್ಬಿಯಾಯಿ
ಅಂದುಕೊಂಡು, ಗಂಡನು ಹೇಳಿದ ಮೇರಿಗೆ ನೂರು ವಡೆ
ನಾಗಿ ಸುಟ್ಟಳು. ವಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಆಗುವವ
ಹೊಸ ಪುಟ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಡೆ ಮಾತ್ರ ಮಿಗಿಸಿ ಮುಚ್ಚಿ
ಕಡಮೆ ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತು ವಡೆಯನ್ನು ಗಂಡನು ಮ
ಬರುವಾಗ್ಯೆ ದಂಡಿಯಾಗಿ ತಿಂದು ಕೂತುಕೊಂಡಳು. ಆಗ
ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ವಡೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು

ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದೋಣ ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಕೈ ತೋ
ಡು ಬಂದು ಇದ್ದೇನೆ, ವಡೆ ಆಯಿತೋ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ
ಆಶೆಯಿಂದ ಕೇಳುವ ಗಂಡನ ಕೈಗೆ ಕಾವ ಯೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ
ಕಡೆಗೆ ಕರಿದು ಕರ್ರಗಿರುವ ಬಂದು ವಡೆಯನ್ನು ಕೊಡು
ಬಂದಳು, ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನೂರು ವಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕ
ದು ಹೋದ ಬಂದು ಬಡೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕು
ಬರುತ್ತೀ ಎನ್ನಲು, ಹೆಂಡತಿ ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತು ವಡೆ
ನಾನೇ ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟೆನು, ಈ ಬಂದಾದರು ನೀವು ತೆಕ್ಕೊ
ದಳು. ಗಂಡನು ಅಷ್ಟು ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಂದಿ ಎಂತ ಅಂದು ಅ
ದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ, ಇಗೋ ಹೀಗೇ ತಿಂದೆನೆಂ
ಬಂದು ವಡೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೋ
ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು "ಆಶಾಶಾಃ ಪರಮಂ ದುಃಖಂ ನಿರಾ
ರಮಂ ಸುಖಂ" ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ದುಃಖಗಳಿಂದ ತುಂಬ
ವನಾದನು. ಇಂಥಾ ಹೆಂಗಸು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಂಟೋ
ಎಂಬ ಸಂದೇಹದಿಂದ ಈ ಕಥೆಯು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಕಥೆ.

ಮದಲಗಿತ್ತಿಯೂ ವರನೂ.

ಬಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯ ಗುಣ ವಿವೇ
ನ್ನುಳ್ಳ ಪುರುಷನನ್ನು ಹುಡಿಕಿ ನೋಡಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ
ಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಇರಲಾಗಿ, ಈ ವಾರ್ತೆಯ
ಕೇಳಿ, ಬಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಕಣ್ಣು ಮೂಗು ಸರಿಯಾಗಿ

ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೆಂಪಾಗಿ ಪ್ರಾಯಸ್ತನಾಗಿ ಇದ್ದವನು
ೀಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಅವನು ರೂಪವಂತ
ಕಾರಣ ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಬಂದ
ನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳು. ಆಗ
ದಲಗಿತ್ತಿಯು ಮನೇ ಗೊಂದಿಯಲ್ಲಿ ಚಟ ಚಟಾ ಪಟ
ಎಂದು ಸದ್ದಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ಮನುಷ್ಯನು
ಹೆಣ್ಣೇ ಅದೇನು ಗೊಂದಿಯಲ್ಲಿ ಸದ್ದಾಗುತ್ತವೆ ಅನ್ನಲು
ಉಡುವಿನ ಸದ್ದು ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸಿತೋ ಎಂದಳು. ಅದಕ್ಕೆ
ತ್ತರವಾಗಿ ಇವನು ಆ ಹಾ! ಅದು ಉಡುವ್ರೋ, ಅದರ
ಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡು ಬಾ, ಕಿವಿ
ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತವೆ, ಅನ್ನಲು, ಅವಳು ನಕ್ಕು
ಮು ಉಡುವು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುವದಿಲ್ಲ, ಅಡವಿಗೆ ಹುಡುಕುವ
ಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ತರುವಾಯ
ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಠೀಕಾಗಿ
ಕೂತುಕೊಂಡು ಇವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಆಗ ಬೇಕೆಂಬ
ಂದ, ಎಲೇ ಹೆಣ್ಣೇ, ಗಜನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣೇ, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೇ
ವರಹಾ ಬಾಳುವದು, ಮದುವೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ
ಎಂದು ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸಲು, ಅವಳು
, ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು, ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಆಗಿ
ೋ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕವನು ಇನ್ನೂ ಮ
ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಅವಳು ಉಡುವಿನ ರೆಕ್ಕೆಯ
ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಬುದ್ಧಿವಂತನನ್ನು ಎಲ್ಲಾದರು ನೋ
ನಾ? ಎನ್ನಲು, ಅದೇನು ಸಮಾಚಾರ ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿ

ದವನಿಗೆ ಮುಂಚಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅದ
ನು ನಕ್ಕು, ರೆಕ್ಕೆಗಳಿರುವ ತಾಂಬೇಲಿ ಎಂದು ಆ ಮನು
ಳು ಕೊಂಡನೋ ಏನೋ ಅಂದನು. ಇವನ ಮಾತಿಗೆ
ಸು ಮುಗುಳುನಗು ನಕ್ಕು, "ಅವಳಲ್ಲವೆಂದು ಇವಳನ್ನ
ಇವಳು ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲೇ ತಿಂದಳು" ಎಂಬ ಗಾದೆಗೆ ಸರಿ
ತೆಂದು ರೆಕ್ಕೆಯ ತಾಂಬೇಲಿಯನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
ಹೋಗೆಂದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಇ
ವೇಕಿಗಳ ಲಕ್ಷಣವು.

ಹದಿನೈದನೇ ಕಥೆ.

ಪೋಲಿಶೆಟ್ಟಿ ಮೋಸ ಹೋದ್ದು.

ಪೋಲಿಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ವರ್ತಕನು, ಪೋಟನೆಂಬ ಹೆಸರ
ನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು, ಅವನಿಗೆ ಐದು ಹಣ ಸಂಬ
ಟ್ಟು ಬೂಚಿಗಾನ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಂತೆಗೆ ಹೋದನು. ಅವನು
ತನ ಮಾಡುವವನು. ಚಿನಿವಾರರು ಸರಾಫ ಚೀಲವ
ಮ್ಮ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಕಟ್ಟ
ಟಪ್ಪೆ, ಆ ಮೇರಿಗೆ ಅವನು ಚೀಲಾ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡ
ನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂತೆಗೆ ಶೇ
ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ನಾಣ್ಯ, ಮುಂತಾದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು
ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮೂರು ಘಳಿಗೆ ಇರುವಾಗಲೇ
ಕಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಆಳು ಇದ್ದಾನೆಂಬ ಧೈರ್ಯದಿಂದ
ಹೊರಟನು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಭಾವಿ

ನೀರು ಕುಡಿಯ ಬೇಕೆಂದು ಆಳು ಹೋಗಲು, ತಾನೊ
ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗ ಬಾರದೆಂದು ಈ ಪ್ರೋಲಿಶೆಟ್ಟಿ ಬಂ
ರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂತು ಕೊಂಡನು. ಆಗ ಆ ಪ್ರೋಟನು
ಬಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಬುತ್ತೀ ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚಿ ಊಟಾ ಮಾಡಿ
ಕುಡಿದು ನಿಕ್ಕ ಸೀಲ್ಗಿ, ಅಡಿಕೆ ಎಲೆ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಅಗಿ
ಕೂತು ಕೊಂಡನು. ಅವನು ಹೊತ್ತು ಹೋಯಿತು
ಆಯಿತು ಎಂಬ ಲೇಶ ಮಾತ್ರ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ
ಂಬಳದ ಐದು ಹಣವನ್ನು ಸಣ್ಣ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಟು
ಉಡುದಾರದಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಭಾವಿಯಿಂದ
ಹೊರಟು ಎಮ್ಮೇ ಕೋಣನ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.
ನನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಎಲಾ
, ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾ, ಕತ್ತಲಾಯಿತು, ಸಂತೆ
ಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಊರುಗಳನ್ನು ಶೇರಿ ಕೊಂಡರು,
ಮನೇ ಶೇರದೆ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿ ಪೇಚಾಡುವ ಕಾಲ
ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ ಹೀಗಾಯಿತು, ಎಂದು ದುಃಖ ಪಟ್ಟ
ಅವನ ನೋಡಿ ಈ ದಡ್ಡ ಆಳು, ಏನೈಯ್ಯಾ, ಶೆಟ್ಟೀ
ಗೋಳಾಡುತ್ತೀ ಕತ್ತಲಾದರೆ ಏನು? ನಾನಿಲ್ಲವೋ?
ನು ಭಯ? ಇದು ಚಿಕ್ಕ ಅಡವಿ ಆದಾಗ್ಯೂ ದೊಡ್ಡ
ಗುಬುರು ಪೊದೆಗಳು ಖಾನೆ ಅದೆ, ನೀನು ಒಂದು ಪೊದೆ
ರುಬಿನಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೋ, ಚಳಿ ಘಾಳಿ ಇಲ್ಲದ ಮನೆಗಿಂತ
ಚ್ಚಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಸರಾಫ ಚೀಲ ಮಾತ್ರ ಕಾಲು ಕೆಳಗೆ
ಕೊಂಡು ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗು, ನಾನು ಕಾಲು ಚಾಚಿ
ಹಾದಿಯಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ನನ್ನ ಹತ್ರ

ಐದು ಹಣವಿದೆ, ನಿನ್ನ ಹತ್ರ ಅನಾಮತ್ತು ಸರಾಫ
ಇದೆ; ಭಯವೇನು? ಆಗೋದು ಆಗುತ್ತದೆ, ಹೋ
ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಎಡ್ಡಂತಿಡ್ಡವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.
ನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಃಖದಿಂದಲೂ ಭಯದಿಂದಲೂ ಹೊತ್ತು
ಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೂ ನಡದು, ಕತ್ತಲಾಗುವದನ್ನು ಆ ಪ್ರೆ
ಅಡವಿಯ ದಾರಿಗೆ ಹತ್ತೆಂಟು ಬಾರು ಎಡಸಾಗಿರುವ
ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ದೊ
ಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕೊಂಡನು. ಆಗ ಈ ದಡ್ಡನು ನೀನಲ್ಲೇ
ನಾನಿಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಶೆಟ್ಟಿಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿ
ವಿಯ ನಡುದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಕಾಲು ಚಾಚಿ ಕೊಂಡು
ದೆವ್ವ ಅಡ್ಡ ಬಿತ್ತೆಂಬ' ಸಾಮತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದು ನಿ
ಗಿ ಗೊರಕೆ ಹೊಡಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಆಗ ಝಾಮು
ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿಯ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತೆಂಟು ಮಂದಿ ಕಳ್ಳ
ಯುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಅವರು ಬಿರುಸಾಗಿ ನಡದು ಬ
ದಾರಿಗಡ್ಡವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ದಡ್ಡನ ಕಾಲನ್ನು ಎಡವಿ,
ದೊಡ್ಡ ಮೊದ್ದು ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿ ಕೊಂಡ
ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಕೋಪ ಗೊಂಡು, ಈ ದಡ್ಡನು ಏನೋ
ತಿಬ್ಬಿಳಿ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾತಾಡುತ್ತೀರಿ, ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮ
ಟ್ಟಿಗೆಗೆ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಹಣದ ಗಂಟುಂಟೋ? ನಿ
ತಲೆ ಗಿಲೆ ತಿರುಗುತ್ತದೋ? ತುಂಟಾಟ ಆಡುತ್ತೀರಿ, ಕ
ದರೆ ಹಲ್ಲು ಮುರಿದೀತು, ನನ್ನ ಹೆಸರು ಪೋಟನು, ನಿಮ್
ಟಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೇನು, ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಸ
ಹೋಗಿರಿ ಅಂದನು. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕ

ಟ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವನನ್ನು ಪೋಲಕ್ಕೆ ಏಳದ ಹಾಗೆ ಹಿಡಿದು ಹೊಡದು ಅವನ ನಡುವಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಗಂಟನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕೊಂಚ್ಚಿ, ಈ ಹಣಗಳು ಒಳ್ಳೇದೋ ಸಲ್ಲದೋ ಎಂದು ರು. ಈ ದಡ್ಡನು ನನಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟ ಪೋಲಿಶೆಟ್ಟಿ ವಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದಾನೆ ನೋಟ ನೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಿ, ಸರಾಫ ಲ್ಲದ ಹಣಗಳು ಕೊಟ್ಟಾನೋ? ಎಂದು ಬೆರಳ ಸೈಗೆಯಿಂ ರ್ತಕನನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಆಗ ಕಳ್ಳರು ವರ್ತಕನ ಬಿದ್ದು ಹೊಡದು ಫಜೀತಿ ಮಾಡಿ ಹಣದ ಚೀಲಾ ಕಿ ಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಆಗ ಆ ವರ್ತಕನು ದುಃಖದಿಂದ ಡ್ಡನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಬೈದನು. ಅದಕ್ಕವನು ಬದಲಿಗೆ ಗಿ ಶೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬೈದನು. ಆ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಯಜಮಾನ ನನ್ನನ್ನು ಶೇವಕನಾದ ನೀನು ಬೈಯ್ಯ ಬಹುದೋ ಎಂ ಪಿಸಲು, ನೀನು ಬೈದಿ, ನಾನು ಬೈದೆ, ಗಜಾಲಿನಲ್ಲಿ ಗಜಾ ರಿ ಹೋಯಿತು. ಈ ಸಮಯವಲ್ಲದೆ ನಾಳೆ ನಿನ್ನ ಬೈದ ನ್ಮನೆ ಇರುವಿಯಾ? ಎಂದು ಒಡಂಬಡಿಸಿದನು. ಆದ್ದ ಧಡ್ಡರನ್ನು ಶೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದು.

ಹದಿನಾರನೇ ಕಥೆ.

ಒಕ್ಕಲಿಗ ಬಡವನಾದದ್ದು.

ಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಜೀತಗಾರನಾಗಿದ್ದು, ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಬರು ನೂರು ಖಂಡಗದ ಹತ್ತು ಕೊಳಗದ ರಾಗಿಯಲ್ಲೇ ಹೊ ಹೊರಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಹದಿನೈದು ಹಣವನ್ನು

ಮೂರು ವರುಷ ಕೂಡಿಸಿ, ಆದ ನಾಲ್ವತ್ತೈದು ಹಣಕ
ಎತ್ತಿನ ಗಿಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕೊಂಡನು.
ಬಂಪೇರಿನ ಆರಂಬ ಮಾಡಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಖಂಡಗ ರಾಗಿ
ಹಾಕಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಆರಂಬವನ್ನು ಬಲ ಮಾಡುತ್ತಾ ವ
ಹತ್ತೆಂಟು ವರುಷದಲ್ಲಿ ಎಂಟೆತ್ತು ಏರು ಕಟ್ಟಿ ಉಳು
ಸಂಸಾರಿಯಾದನು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಅರವತ್ತು
ರೂಪಾಯಿ ಕಂದಾಯ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾ ಇದ್ದನ
ಗಿರುವಲ್ಲಿ ದೈವ ಗತಿಯಿಂದ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಗಳ
ಹೋಯಿತು. ಹೀಗೆ ಆಗುವದು ತಿಳಿಯದೆ ಮುಂ
ಯೇ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ನೂರಾರು ಖಂಡಗ ರಾಗಿಯನ್ನು
ಬಗ್ಗರಿಗೆ ತಲವಾಶಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಶೀಮೆಗೆ
ಹೋದ್ದರಿಂದ ಇವನು ಬಡವರ ಸಂಗಡ ಬಡವನಾದ
ಗ ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಸಹಾ ಠಿಕಾಣಿ ಇಲ್ಲ
ಮೂರು ವರುಷದಲ್ಲಿ ಎತ್ತು ಕರುವು ಬದುಕು ಬಾ
ವಸ್ತು ಮುಂತಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿ ಸರಕಾರದ ಕಂದಾ
ಟ್ಟಿದಾಗ್ಯೂ ತೀರದೆ ಕಡೇ ಖಿಸ್ತಿನ ತಗಾದಿಗೆ ಭಯ
ಟ್ಟುಗೋಶಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹ
ಣದೆ ಓಡಿ ಹೋದನು. ಹೀಗೆ ಓಡಿ ಹೋದರೆ ಸರಕ
ಬಿಟ್ಟಾರೋ? ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಮುಂದೆ, ತೋಟಿ ತಳಾರಿ
ದೆ, ಓಡುತ್ತಾ ಓಡುತ್ತಾ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜೈನ್ನ ದ್ಯಾವರ
ಸ್ನು ಈ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಹೊಕ್ಕು ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿರುವ
ಹಿಂದೆ ಅವಿತುಕೊಂಡನು. ತೋಟಿ ತಳವಾರರು ಹಿಂ
ದು, ಗುಡಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕವರಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹೊರಗೆ

ಸೈತನು ಬದುಕು ಜೀವವೇ, ಬದುಕು ಜೀವವೇ, ಎಂದು
ಹೊತ್ತು ದಣುವಾರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು
ಅಯ್ಯಾ ಚಿನ್ನಪ್ಪಾ, ಚಿನ್ನಪ್ಪಾ, ನಾನು ಹತ್ತೇರು
ದಂಡಾ ತೆತ್ತು ಕಚ್ಚರಿವೆ ಬೆರಸೆ ಓಡಿ ಬಂದೆನಲ್ಲಾ! ನೀ
ಯೇರು ಮಾಡಿದಿಯೋ? ಎಷ್ಟು ದಂಡಾ ತೆತ್ತೆಯೋ?
ನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಿಯಲ್ಲಾ! ಎಂದು ತಬ್ಬಿ ಕೊಂಡು ಅತ್ತನು.
ಸಾಮ್ಯ, ಚಿನ್ನೆ ದ್ಯಾವರ ಮನೆಗೆ ಬೈರೆ ದ್ಯಾವರು ಹೋ
ಲ್ಲಿ, ನಾನು ಛಳಿಗೆ ಅದುರುತ್ತೇನೆ, ಒಂದು ಹಚ್ಚಡವಾದ
ಡ ಬಾರದೆ, ಎಂದು ಎರಡು ಕೈ ಚಾಚಿ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡ
ಚಿನ್ನದೇವರು ನನ್ನ ಬಾಳು ನೀನರಿಯೆಯೋ? ಕ
ು ಕೊಂಬುವದಕ್ಕೆ ಹಳೇ ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಓ
ನೂ ಬೆತ್ತಲೆ, ತರುಮುವವನೂ ಬೆತ್ತಲೆ, ಎಂತ ಹೇಳಿದನು.

ಹದಿನೇಳನೇ ಕಥೆ.

ಕುರುಬನು ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿದ್ದು.

ಗಳೂರು ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮುಂತಾದ
ನ್ನು ಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುವದುಂಟಷ್ಟೆ, ಆ ಪುರಾಣೀ
ಪೇಟೆ ಪುರಾಣೀಕರೆಂದೂ, ಆಕಾಶ ಪುರಾಣೀಕರೆಂದೂ ಹೆ
ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ಕುರುಬತಿ ಹುಲ್ಲು
ಮನ್ನು ಮಾರುವದಕ್ಕೆ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೇಟೆಗೆ ಬಂ
ಅಂಗಡಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊರೆಯನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂ
ನ್ನ ಹೊರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾ
ೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳದ್ದರಿಂದ, ರಾತ್ರಿ ಏಳು ಘಂಟೆ

ಬೆನ್ನು ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕೂತು ಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ
ಅವನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಕಟ್ಟೆ ಕದಲದೆ ಮೆದಲದೆ
ಯಲ್ಲಾ ಕಥೆ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ತರುವಾಯ
ಹೇಳಿದ್ದು ಆಯಿತು. ಜನರೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮ
ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಈ ಕುರುಬನು ಮನೆಗೆ ಬಂದ
ಮೇರಿಗೆ ಬಂದ ಕುರುಬನನ್ನು ನೋಡಿ, ಕುರುಬಿತಿಯು
ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ ಬಂದೆಯೋ? ಎಂದು ಮಾತಾಡಿಸಿ
ಅದಕ್ಕಾ ಕುರುಬನು ರಾಮಾಣ್ಯ ಎಂಬೋದು ಸಾಮಾನ್ಯ
ಆಳಿಗಾಳು ಬಾಳ ಬಾರಕಾಣೆ ಅಂದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ
ಮೇಲೆ ಯಾರೋ ಬಂದು ಕೂತು ಕೊಂಡರು, ಅವನ್ನ
ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ತಿಬ್ಬಳಿ ಇಲ್ಲದೆ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾ ಬೆನ್ನು ಮ
ವ ಹಾಗೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಇದ್ದು ಬಂದನೆಂದು ನಿ
ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಮಾಯಣವೆಂಬುವದ
ಮಾನ್ಯವಲ್ಲವೋ? ಆಳಿಗೆ ಆಳು ಬಹಳ ಭಾರವೋ?
ಯಿತು, ನಿನ್ನ ದಡ್ಡ ತನಕ್ಕೆ ನಾನೇನನ್ನಲಿ ಎಂದು
ಪಟ್ಟಳು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಮಂಕು ಮನುಷ್ಯರಿರುವರು.

ಹದಿನೆಂಟನೇ ಕಥೆ.

ಹಾಡುವನೂ ಅಗಸಗಿತ್ತಿಯೂ.

ಒಬ್ಬ ಸಂಗೀತಗಾರನ ಬಳಿಗೆ ಹಾಡಿಕೆ ಕಲಿಯ ಬೇ
ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಬಂದು ನಾಲ್ಕಾರು ವರುಷದ ವರಿಗೂ ಬ
ರಳಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟನು. ಎಷ್ಟು ದಿನ ಕೂಗಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟಾಗ್ಯೂ

ಇದು ಮೆಪ್ಪು, ಇದು ಒಪ್ಪು ಇದು ನೆಪ್ಪು, ಎಂಬ ಸ್ವರ
ಹುಟ್ಟದೆ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಇವನಿಗೆ ವಿದ್ಯ ಹೇಳುವವ
ೇಸರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿ, ಛೀ! ಛೀ! ಎಷ್ಟುವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ
ಲಿ, ನನ್ನ ಕೈಲಾಗದು, ನಿನ್ನ ತಪ್ಪು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದು,
ಂದು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಇವನು ಕೋಪದಿಂದ
ಮ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಬಟ್ಟೆ ಬರ್ರೆ ಸಂಪಾದಿಸಿ
ಕು ಈ ಸಂದು ಬೊಂದುಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವದು ಯಾತಕ್ಕೆ?
ಅರಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಡಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಬಹುಮಾನ ಸಂ
ಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಏಕಾ ಏಕಿ ರಾಜ
ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವವಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟು ತಾನು ಇಳುಕೊಂ
ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳಗಿನ ಝಾಮುವಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಬೆಳಗಾಗುವ
ಸರಳೆ ಸಾದಕ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಆಗ ನೆರೆಮನೆ
ದ್ದ ಒಬ್ಬ ಅಗಸಗಿತ್ತಿ ಇವನ ತಪ್ಪು ಕೂಗನ್ನೂ ಅಪಸ್ವರ
ಕೇಳಿ, ಇವನ ಹಾಗೆಯೇ ತಾನೂ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳು
ಇವನು ಸುಮ್ಮಗೆ ಆದರೆ ತಾನು ಸುಮ್ಮಗೆ ಆಗುವಳು, ಈ
ಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನಗಳು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಕೂಗಿ ಅಳುವ
ಾಳಿಯನ್ನು ಈ ಅಪಸ್ವರದ ಮೆಂಗಳಯ್ಯನು ಕೂಗಿ ಕರ
ಲೇ ಅವ್ವಾ, ನಾನು ಸಾದಕ ಮಾಡೋ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ
ೀನು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುವದು ಯಾತಕ್ಕೆ? ಹೇಳನ ಮಾ
ಯೋ? ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು; ಅವಳು ಅಯ್ಯನೋರೇ, ಅ
ಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಚಿನ್ನದ ಕೊರಳನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ ಹೋದ
ಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಹೋದ ನನ್ನ ಕತ್ತೇ ಮರಿಯ ನೆನಪು ಬರು
ಆದ್ದರಿಂದ ಅಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆ ಮಾತ ಕೇಳಿ

ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು, ಈ ಅಪಸ್ವರ ವೆಂಗಳಯ್ಯನು ಈ
ಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ, ಈ ಪಟ್ಟಣ
ನೆಲ್ಲಿ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ನಾನೆಲ್ಲಿ, ಈ ನನ್ನ ಹಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಇ
ಭ್ರಮೆ ಎಂದು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಹೀಗೆ ಅರವಿ
ರಾಜ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸ ಕೂಡದು.

ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡನು.

ಒಬ್ಬ ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡನುಂಟು, ಅವನು ತನ್ನ
ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ತಂದೆ
ಲ್ಪ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಆ ಕುರುಡನ ಮ
ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಬೆಳಸುವ ಉಪಾಯವನ
ಕಿ, ತನ್ನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬಡತನದಿಂದ ಕಷ್ಟ
ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು ಇರುವದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ,
ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ತಾನೇ ಮೊಕ್ತಾ ಕಂಡು ಮಾತನ
ದಲೂ ಹೆಣ್ಣು ನಿಶ್ಚಯ ಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಹೆಣ್ಣು ಹೆ
ಕನ್ಯಾ ಶುಲ್ಕವೆಂಬ ಹೆಣ್ಣಿನ ಓಲಿಗೆ ನೂರಾರು ವರಹ
ಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಕುರು
ನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು. ಹಿಂಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ಸೊ
ಗೆ ಬಂದು, ಒಗತನ ಅಂದರೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು
ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ವರುಷಗಳ ಮೇಲೆ ಬಸುರಾಗಿ ನ

ಅಲ್ಪಾಯುಸ್ಸುಳ್ಳ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಅ
ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಕುರುಡನ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಗೋ
ದರು. ತರುವಾಯ ಕುರುಡನೇ ಮನೆಗೆ ಯಜಮಾ
ನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ
ಮತ್ತೊಬ್ಬಳೋ, ಮಗದೊಬ್ಬಳೋ, ಯಾರೋ, ಆ
ಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಲು, ಪೊರೆ ಏರಿ ತೇಲುಗಣ್ಣು ಮೇ
ಹಾಕುತ್ತಾ ಅದು ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು. ಸಂಗಡಲೇ
ಲ್ಲಿ ಗೋಳಾಟ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ
ನು ದುಃಖ ಪಟ್ಟು, ಮಗುವು ಯಾಕೆ ಸತ್ತು ಹೋಯಿ
ಹ್ಯಾಗೆ ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು? ಒಂದು ವರುಷದಿಂದ ಸಾಕಿ
ರ್ಥವಾಯಿತಲ್ಲಾ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಮಶಾಣ ಎಂಬ
ರೀ ಮನೆ ಆಯಿತು, ಎಂದು ವ್ಯಸನ ಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.
ನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ನೆಂಟನು
ಅಪ್ಪಾ ಯಾಕಳುತ್ತೀ? ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಲವು
ು ಸಾಯುವದುಂಟು, ನಿನ್ನ ಮಗುವಿನ ಹಾಗೆ ಹಾಲು ಕು
ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟದ್ದು ಎಲ್ಲೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ ಅಂದನು. ಅದ
ರುಡನು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ ಹಾಲು
ುವದೆಂದನು? ನೆಂಟನು ಬಿಳುಪಾಗಿರುವದೆಂದನು. ಕು
ಬಿಳುಪು ಹ್ಯಾಗಿರುವದೆಂದನು? ನೆಂಟನು ಕೊಕ್ಕರೆಯು
ವದೆಂದನು. ಕುರುಡನು ಕೊಕ್ಕರೆ ಹ್ಯಾಗಿರುವದೆಂದ
ಂಟನು ಇಗೋ ಹೀಗಿರುವದೆಂದು ಕೈಯನ್ನು ಡೊಂಕಾ
ಸಿ ನೋಡೆಂದು ತೋರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಸವರಿ ನೋಡಿ
ಾಗಿ ಡೊಂಕಾಗಿ ಬೊಗ್ಗಿ ಇರುವದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅಯ್ಯೋ

ಈ ಡೊಂಕಾದ ದಪ್ಪದ ಹಾಲು ಕೂಸಿನ ಗಂಟ್ಲಲ್ಲಿ ಹಿಡಿ
ಇದನ್ನು ಕುಡಿದ ಕೂಸು ಬದಕೀತೇ? ಎಂದು ಬಿಕಿ
ಅತ್ತು, ಇಂಥಾ ಹಾಲನ್ನು ಕೂಸಿಗೆ ಕುಡಿಸಿದವರ್‍ಯಾರ
ರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕು, ಎಂದು ಕೋಪದಿ
ರಾಡುವ ಕುರುಡನ ಎದುರಿಗೆ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಬಾರದೆ
ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿದ್ದವರು ಅಲ್ಲೇ ಯಿದ್ದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೆ
ಇದು ಅವಿವೇಕಿಯಾದ ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡನ ಕಾರುಬಾರ

ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ಯಾಚಕರ ಸ್ವಭಾವ.

ಅರಸನು ಮಾಡುವ ನಿತ್ಯ ದಾನದಲ್ಲಿ ಗೋದಾನವನ
ದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆಕಳನ್ನೂ ಕರುವನ್ನೂ ಹೊ
ಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರಲು, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಿ ಬಂದ
ಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಯನು ಎಷ್ಟ
ದಾನ ಮಾಡಿದನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದನು. ಒಬ್ಬೊ
ಬ್ಬಂದೊಂದು ಮೇರಿಗೆ ಸಾವಿರ ಹಸಗಳನ್ನು ಸಾವಿರ
ಬ್ರಾಹ್ಮರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು, ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಎರಡು ಗೋದ
ಟ್ಟನು, ಎಂತ ದಾನಾ ಪಡಕೊಂಡವನು ಹೇಳಿದನು. ಎರ
ಟ್ಟರೆ ಒಂದೇ ಆಕಳನ್ನು ಹಿಡು ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿ
ತ್ತೊಂದೆಲ್ಲಿ ಎಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಕೇಳಲು, ಅಗೋ ನ
ನನ್ನ ನೆರೆಮನೇ ಶೇಷನು ಆಕಳು ಇಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ಕ
ತ್ತಾನೆ, ಅವನಿಗೆ ಅರಸು ಗೋದಾನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಇದ

ಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೋ? ಎಂತ ದಾನಾ ಪಡಕೊಂಡವನು ನು
ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ
ಾಗುಣ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತೆಂದನು. ಹೀಗೆ ಹೊಟ್ಟೇ
ಪಡುವದು ಯಾಚಕರಿಗೆ ಸಹಜ ಗುಣವಾಗಿರುವದು.

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಕಥೆ.

ಕೋಮಟಿ ಯುಕ್ತಿ.

ಕೋಮಟಿಗನು ಸಂತೆಗೆ ತಿರುಗುವ ಸರಾಫನಾಗಿದ್ದನು.
ಾರನಲ್ಲಿ ಹಣ ಕಾಸು ಬಹಳವಾಗಿರುವದು ಎಂಬ ಆಶೆ
ಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಅವನ ಸರಾಫ ಚೀಲವನ್ನು ಸಂತೇ
ಲ್ಲೇ ಕಸುಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬೇಕೆಂದು ಬಹು ದಿವಸ
ೊಂಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆ ಕೋಮಟಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಯುಕ್ತಿ
ನಾದ್ದರಿಂದ ಕಳ್ಳನ ಸೋಗೆ ತಿಳಿದು, ಸಂತೇಮಾರ್ಗ
ಳ್ಳೆ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ಮೋಸ
ವೆ ಇದ್ದನು. ಕಳ್ಳನ ದುರಾಶೆ ದಿನ ದಿನಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚಾ
ಬಂತು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಈ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಪ್ರಾರಾ
ೊಡಬೇಕೆಂದು ಶೆಟ್ಟಿಯು ನೆನಸಿದನು. ಹೀಗಿರುವಾ
ಾನೊಂದು ದಿನ ಈ ಕಳ್ಳನು ಸಂಜೆಗತ್ತಲಲ್ಲಿಯೇ ಶೆಟ್ಟಿ
ನೇ ಹೊಕ್ಕು ನಡುಮನೇ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ
ಹೊಂಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆಗ ಶೆಟ್ಟಿಯು ರಾತ್ರಿ ಭೋ
ಮೇಲೆ ಆ ನಡುಮನೆಯಲ್ಲೇ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಂ

ಡು ಮಲಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಮೋಸ ಮ
ಕೆಂದು ಬಹು ದಿವಸದಿಂದ ಹೊಂಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಕ
ನ್ನ ಮನೆಯ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂತಿರುವ ಸುಳಿವನ್ನು
ಇವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಗ
ನಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿ ಮಲಗಿರುವ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಹೆ
ನ್ನು ನೋಡಿ, ನಮಗೆ ಈಗಿರುವ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿ
ಡ್ಡ ವೆಂಕಟಪತಿ ಚಿಕ್ಕ ವೆಂಕಟಪತಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟ
ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮೂರನೇ ಮಗನಿಗೆ ವೆ
ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರೆ, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಾದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ
ಷದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ವೆಂಕಟಪತಿ, ಚಿಕ್ಕ ವೆಂಕಟಪತಿ, ವೆಂ
ಎಂದು ಕರಿಯ ಬಹುದು ಎಂದು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನ
ಮೂರು ಹೆಸರೂ ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರಾದ ತಳವಾರರ ಹೆಸ
ಆ ಮೂರು ಮಂದಿಯೂ ಈ ಶೆಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದವರಾಗಿದ್ದ
ದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಬೇಗ ಬಂದು,
ಬೆರಳ ಸನ್ನೆಯಿಂದ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲಿದ್ದ ಕಳ್ಳನನ್ನು ತಿಳಿದ
ಎಳದು ಹಿಂಗಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿ ಚಾವಡಿಗೆ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಹೋ
ಕಂಭಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದರು. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಕಳ್ಳನಿಗೆ
ಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಚಾವಡಿಗೆ
ಲಾಲ ಕಂಭದಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯುವ ಕಳ್ಳನನ್ನು ನೋಡಿ
ಆಶೆ ತೀರಿತೋ? ಇನ್ನೂ ತೀರಲಿಲ್ಲವೋ? ಎಂದು ಕೇ
ಅದಕ್ಕವನು, ಅಯ್ಯಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ನಿನ್ನ ಗ
ಬರುವದಿಲ್ಲ, ನಿನಗೆ ದಾಸನಾಗಿ ಮನೇ ಕಾದು ಕೊಂಡಿರು
ನನ್ನ ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ

ನಾಯಿತು ಅವರಾಯಿತು ನನಗೇನು ಎಂದು ಉತ್ತರ
ತಳವಾರರನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಸಿ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದನು.
ಯುಕ್ತಿವಂತರಾದ ವರ್ತಕರು ತಮ್ಮನ್ನು ಮೋಸ ಮಾ
ಬ ಮೋಸಗಾರರಿಗೆ ತಕ್ಕ ದಂಡನೆಯನ್ನು ಉಪಾಯ
ಾಡಿಸಿ, ತಾವು ಒಳ್ಳೇಯವರೆಂದು ಘನವನ್ನು ಹೊಂದು
ಯುಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವರು ಪೋಲಿಶೆಟ್ಟಿಯ ಹಾಗೆ ಕೋಳು
ವರು.

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇ ಕಥೆ.

ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡರನೂ ಆನೆಯೂ.

ಕ್ಕ ಮಂದಿ ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡರು ಒಂದು ಕಡೆ ಶೇರಿ ಒಬ್ಬ
ರು ಮಾತನಾಡಿ ಕೊಂಡದ್ದೇನಂದರೆ, ಆನೆ ಆನೆ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರಲ್ಲಾ, ಅದು ಹ್ಯಾಗಿರುವದು, ಹೀಗಿರುವ
ಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು ಹ್ಯಾಗೆ, ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಿದಾ
ವರವರ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದು ನ
ಂದಟ್ಟು ಆಗುವದಿಲ್ಲ, ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ
ಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಅರಸನ ಆನೆಗಳು ನೀರು ಕು
ದಕ್ಕೆ ಬರುವ ಕೆರೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು.
ಪ್ಪ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವ ಮುದುಕನು ಮೈ ತೊಳಕೊ
ಕ್ಕೆ ಕೆರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿ ಕೂತಿರುವ ಕುರುಡ
ನೋಡಿ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಯೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದೀರಿ, ಏ
ಕೆಲಸ ಉಂಟೋ? ರವಷ್ಟು ಹೋಗೆಸೊಪ್ಪಿದ್ದರೆ ಕೊಡಿ

ಎಂದು ಮಾತಾಡಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕವರು ಕೊಡುತ್ತೇ
ಕೋ, ಯಜಮಾನನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ ನಮಗೊಂದು ಕೆಲ
ಕು, ಅದೇನಂದರೆ, ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆನೆ ಬರುತ್ತದ
ಬರುವಾಗ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪ
ಹತ್ತರ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ತರುವಾಯ ಸ್ವಲ್ಪ
ಘಣಾ ಘಣಾ ಎಂಬ ಘಂಟೆಗಳ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಆಗೊ
ನೆಯ ಹಳೇ ಮುದಿಯಾನೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಮುದಕ
ತ್ತಾ ಇರುವಾಗ, ಅದು ಇವರ ಹತ್ತರಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅ
ಸಾಧುವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಈ ಕುರುಡರು ಆನೆಯ ಮ
ನಿಗೆ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ, ಅಯ್ಯಾ, ಸಾಬರೇ, ನಾವು ಹುಟ
ಡರು, ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ಆನೆಯನ್ನು
ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನಾವು ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಸ
ಪಡುತ್ತೇವೆ, ನಿನಗೆ ನಾವೇನೂ ಕೊಡಲಾರೆವೆಂದು
ಕೊಂಡರು. ಆಗ ಮಾವಟಿಗನು, ಎಲ ಎಲಾ! ಇ
ಮಾಷೆ, ಇವರು ಆನೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಏ
ಳುತ್ತಾರೋ ಕೇಳೋಣ ಎಂದು ಆನೆಯನ್ನು ನಿ
ಆಗ ಕುರುಡರೆದ್ದು ಬಂದು ಒಬ್ಬನು ಆನೆಯ ಕಾಲನ್ನೂ
ನು ಸೊಂಡ್ಲನ್ನೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಕಿವಿಯನ್ನೂ, ಇನ
ಬಾಲವನ್ನೂ, ವರಿಸೆಯಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ, ತಿಳೀತು
ಎಂದು, ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ನಕ್ಕರು. ಆಗ ಮಾವಟಿಗನು
ತಿಳಿದ್ದು ಏನೆಂದು ಆ ಮುದುಕನೆದುರಾಗಿಯೇ ಕೇಳಿದ
ದಕ್ಕಾ ಕುರುಡರಲ್ಲಿ ಆನೆಯ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನೋ
ಆನೆ ಬರಳಿನ ಹಾಗೆ ಇದೆ ಎಂದೂ, ಸೊಂಡ್ಲ ಮುಟ್ಟಿ

ನೆ ಒನಕೆಯ ಹಾಗೆ ಇದೆ ಎಂದೂ, ಕಿವಿಯ ಮುಟ್ಟಿ
ವನು ಆನೆ ಮೊರದ ಹಾಗೆ ಇದೆ ಎಂದೂ, ಬಾಲವ ಮು
ಡಿದವನು ಆನೆ ಪೊರಕೆಯ ಹಾಗೆ ಇದೆ ಎಂದೂ, ನಾ
ದಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಒಳ್ಳೇ ತ
ಯಿತೆಂದು ಮಾವಟಿಗನು ಆನೆಯನ್ನು ಹೊಡಕೊಂಡು
. ಮುದುಕನು ನಗುತ್ತಾ ತನ್ನ ದಾರಿ ಹಿಡುಕೊಂ
ದನು. ಕುರುಡರೆದ್ದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ
ರಿದರು. ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ
ಹೀಗಿದ್ದಾನೆ ಹಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮ
ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ವಿ
ಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಹುಟ್ಟು ಕುರು
ಮಾನರಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾರೆಂಬುವದೇ ಈ ಕಥೆಯ
ಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂರನೇ ಕಥೆ.

ಮಣೇಗಾರನೂ ತಳವಾರನೂ.

ಕೋಟೆ ಕೆರೆಯ ಹಾಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ ಇರುವದು.
ಕೆಳಗೆ ಪೈರು ಪಚ್ಚೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಗುವಳೀ ಕೆಲಸವ
ಡುವದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಬ್ಬ ಮ
ನಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಇವನಿಗೆ ಶೇಕದಾರನು, ಸಾಗುವಳಿ
ಪೈರುದಾರನು, ಎಂಬ ಹೆಸರುಂಟು. ಈ ಮಣೇಗಾರನ
ಲ್ಲಿ ತೈನಾತಿ ಜವಾನರು, ಕುಳವಾಡಿಗಳು, ತಳವಾರರು,

ನೀರು ಗಂಟಿಗಳು, ಮುಂತಾದ ಸರಕಾರದ ಇಲಾಖ
ರು ಉಂಟು. ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಳ, ಮಾನ್ಯ, ಮ್ಯಾ
ಹೊರೆ, ಬೆಲ್ಲ, ಬತ್ತ, ಅಡಿರಾಶಿ, ಈ ಮುಂತಾದ ಜೀ
ಡಿಯುವವು. ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಯಜಮಾನನಾದ ಮಣ
ಒಂದು ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ತಳವಾರನನ್ನು ಕರದು, ಮನೆ
ಡುಗರು ನನೆಅಕ್ಕಿ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನ ಬೇಕೆಂದು ಆಶೆ
ರೆ, ನೀನು ಕಾಯಿ ಬಗ್ಗಿರುವ ಗದ್ದೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅ
ದೊಂದು ಹಿಡಿ ನೆಲ್ಲು ತರಚಿ ಎರಡು ಪಡಿ ನೆಲ್ಲು ತೆ
ಬಾ ಎಂದನು. ಆಗ ತಳವಾರನು, ಸ್ವಾಮಿಾ, ಬುದ್ಧಿ
ರು, ಒಳ್ಳೇದೆಂದು ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುವದುನ್ನು ಗದ್ದೆ
ಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪಡಿ ನೆಲ್ಲು ತರಚಿ
ಡಿ ಮಣೇಗಾರನ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಎರಡು ಪಡಿ ತನ್ನ
ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಹೋದನು. "ಬರೀ ಬಾಯಿ ಆಡಿಸುವ
ಗ್ಗಿರಿ ಉಂಟಾದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವನೋ" ಎಂಬ ಸಾವ
ಯಾಗಿ, ಅದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಆ ಕಳ್ಳ ತಳವಾರನ
ತ್ಯವೂ ಒಂದೊಂದು ಗದ್ದೇ ಮಡಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಹಿಡಿ
ನೆಲ್ಲು ತರಚಿ ಕೊಂಡು, ಒಕ್ಕಳವೋ ಇಕ್ಕಳವೋ
ನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ, ನೆಲ್ಲ
ಬಗ್ಗಿದ್ದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕೊಯಿಲಿಗೆ ಬರುವ ವರೆ
ನ ಉಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಖಂಡಗ ನೆಲ್ಲು
ತುಂಬಿದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಗದ್ದೆ ಕೊಯಿಲು ಹಿಡಿಯ
ಮೊದಲನೇ ದಿನ ನಿಲುವಿನ ಮೇಲೆ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾ
ವರಿಕೆ ಆಗಿರುವದೋ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮಣೆ

, ರಾಜ ಕಾಲಿವೆಯಿಂದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕಾಲಿವೆಗಳ ಮೇಲೂ
ಳ ಮೇಲೂ ತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ ನೋಡಿ ಗದ್ದೆಗದ್ದೆಗೂ
ಚಿಕಿರುವ ಬರೀ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕಂಡನು. ಆಗ ಹಿಂದೆ ಬ
ರ ನಂಬಿಕೆ ತಳವಾರನನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲಾ ಇದೇನು?
ಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಬರಲು ಬರಲಾಗಿದೆ? ಯಾರು ತ
ಂಡು ಹೋದರು? ನೀನೆಲ್ಲಿರುತ್ತೀ? ನಿನ್ನ ಕಾವಲು ಹೀ
? ಎಂದು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೇಳಲು, ಈ ತಳವಾರನು ಭ
ಸವಿಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಾ, ಬುದ್ಧಿ,
ಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಎರಡು ಪಡಿ ನೆಲ್ಲು ತರಚಿ ಮ
ಸು ಕೊಟ್ಟದ್ದಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕಾದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನಾನ
ನನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ಮಣೇಗಾರನು ವಿ
ಬಲ ಮಾಡಿದರೆ ತನ್ನ ತಲೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಸುಮ್ಮ
ಹೀಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಜನಗಳು ಗುಣಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಗುಣಗು
ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರನಿಗೆ ತಿಳಿದು, ಅವನು ಆ ಮ
ನನ್ನು ಬರತರಫು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ
ಗಳನ್ನು ಕೀಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವದು ಅ
ಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಗ
ವಿಸಿ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವವು.

ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೇ ಕಥೆ.

ಕುಂಬಾರನ ಬುದ್ಧಿ.

ು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುಂಬಾರನು ಮಡಕೆಗಳ ಮಾಡಿ
ೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಅರಮನೆಯ ಓಲೇಕಾರ

ರು ಅವನು ಆವಿಗೆ ತೆಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದು, ಅರ
ಟ್ಟ ಮಡಕೆಗಳು ಬೇಕೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ರೊಷ್ಟು ಮ
ದರೆ ಪಡಿಸಿ, ತಗಾದಿ ಹಚ್ಚಿ, ಒಂದು ಕಾಸು ವೀ
ಬೆಲೆ ಕೊಡದೆ, ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ ಆವಿಗೆ ಮಡಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ
ವರು ಶಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ
ಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅರಮನೇ ಪೀಕಲಾಟಕ್ಕೆ ಭಯ ಪಟ್ಟು ತ
ಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕುಂಬಾರನು ಒಂದು ದಿವಸ ಸುಟ್ಟ ಆವಿ
ತೆಗಿಯದೆ ಮನೇ ಬಾಗಲು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿರೀ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಟ
ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಆಗ ಓಲೇಕಾ
ಹೊತ್ತು ಕುಂಬಾರನು ಆವಿಗೆ ತೆಗದಿದ್ದಾನು, ಮಡಕೆ
ಚಿಕೊಂಡು ಬರೋಣ, ಎಂದು ಆವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು
ಮನೇ ಬಾಗಲು ಬಿರೀ ಕಟ್ಟಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ತ
ಕೆಲಸ ಆಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋದ
ಕುಂಬಾರನು ಓಲೇಕಾರರು ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರು
ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವರು ತನ್ನ ಸಮೀ
ವಾಗಲೇ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟು ಬರುತ
ನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನನ್ನು ಅವರು ಗುರುತು ಹಿಡಿದಾರೆಂ
ಹಿಂದು ಮುಂದು ತೋರದೆ ಒಂದು ತಾಳೇ ಮರದ ಹ
ಕೊಂಡು ಮರವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೂ ಕೆಳಕ್ಕೂ ನೋ
ದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ಮರವನ್ನು ನೋಡುವವ
ಓಲೇಕಾರರು ಎಲಾ, ಯಾತಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತೀ?
ಅವನು ಮತ್ತೆ ಯಾತಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲ, ನೇಗಲಿಗೆ ಆದೀತೆ
ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಅನ್ನಲು, ಅದಕ್ಕವರು ನೀನೇನು

ಂಬಾರನೋ? ತಾಳೇ ಮರವನ್ನು ಕಡದು ನೇಗಲು
ೀಯೋ? ಇದು "ಗೋಣೀ ಮರವನ್ನು ಜಾಣನಾ
ಕೋಲು ಮಾಡುವನು" ಎಂಬ ಸಾಮತಿ ಆಲಿಸಿತು, ಅಂ
ತ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಇವನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ನಾನು
ೋ? ಒಂದು ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೊಂದು ಜಾತಿ
ು ಹೇಳ ಬಹುದೋ? ನಾನು ಕುಂಬಾರನೇ ಸರಿ, ತಾ
ಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನ ಗುರುತು ನಿಮಗೆ
ನರ‍್ಯಾರು? ಅವರ ಗ್ರಹಚಾರ ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ,
ರಿದನು. ಆಗ ಓಲೇಕಾರರು ಅಯ್ಯಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಯಾ
ತ್ತೀ? ನಾವು ಹುಡುಕುವ ಕುಂಬಾರನು ನೀನೇನೋ?
ಲಸ, ನಿನ್ನ ಗುರುತು ನೀನೇ ತೋರಿಸಿದಿ ಹೊರ್ತು
ಸ್ರೂ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಮಾ
ನಡಿ ನಡಿ, ಶ್ಯಾನೆ ಹೊತ್ತಾಯಿತು, ಸರಕಾರದ ಕೆಲಸ
ೂರಾಗಿದೆ, ನೀನು ಕುಂಬಾರ ಶೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅರಮನೇ
ಿ ಮಾಡದೆ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೊಕ್ಕೊಂಡು ಆ
ಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿ ಕೊಂಡು ಬುಡಿಗೆ ತುಂಬಿಸಬೇಕೆಂ
ಸಿಕೊಂಡೆಯೋ? ಘಟ್ಟಿಗನೇ ಸರಿ, ನಿನ್ನ ಘಟ್ಟಿತನ
ರಕಾರದವರು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಾರೋ? ಈ ಹೊತ್ತಾಯಿ
ಆಯಿತು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಕೆಲಸ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗು
ನ್ನನ್ನು ಈಗಲೇ ಕಚೇರಿಗೆ ಹಿಡು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ
ಶ್ಯಾನೆ ತೆರಿಸ ಬಹುದು, ಆದರೂ ನೀನು ನಮಗೆ ಬೇ
ದ್ದರಿಂದ ಈ ತಪ್ಪು ಮನ್ನಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಎಂದು ಬಹುತರ
ರಿಸಿದರು. ಆಗ ಆ ಕುಂಬಾರನು ಕುರಿಯ ಹಾಗೆ ತಲೆ

ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೇ ಪೀಕಲಾಟ ಬಂತು, "ರಾವ
ಹೋದರೂ ಶನೇಶ್ವರ ಬಿಡದು" ಎಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾ
ಕೊಂಡು, ಅವರ ಹಿಂದೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಆವಿಗೆ ತೆಗ
ಚಿಕ್ಕದ ತುಂಬಾ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊ
ತ್ತೊಬ್ಬ ಬೇಗಾರಿ ಆಳು ಶಿಕ್ಕದ್ದರಿಂದ ಓಲೇಕಾರರು
ಳ ಚಿಕ್ಕವನ್ನು ಕುಂಬಾರನ ತಲೇ ಮೇಲೆಯೇ ಹೊ
ಡು ಹೋದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಕಾಶಕ್ಕೂ ಭೂಮಿ
ಮನೇ ತಗಾದಿಗೂ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿ
ಧರು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನ
ಳ್ಳ ಬೇಕಾದರೆ ಸತ್ತು ತಿತ್ತು ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಉ
ಅದು ಹ್ಯಾಗಂದರೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೂ ಭೂಮಿಗೂ ಸತ್ತೆ
ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು, ಅರಮನೇ ತಗಾದಿಗೆ ತೆತ್ತೇ ತಪ್ಪಿ
ಬೇಕು, ತೆರುವದಕ್ಕೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸತ್ತು ತೀರಿಸ
ಪಾಯ. ಇದು ತಿಳಿದು ಬುದ್ಧಿವಂತನು ಅರಮನೇ
ಶಿಕ್ಕ ಬಾರದು.

ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ಕಥೆ.

ತಿಗಳನೂ ತುರಕನೂ.

ದೇಶದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗಸ್ಥನಾದ
ಳನು ಕಾಯಪುಷ್ಟಿಯೂ ಬಲವೂ ಉಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು
ತಕ್ಕ ಧೈರ್ಯವೂ ಉಪಾಯವೂ ಅವನಿಗಿರುವದು.
ಖಡಖೋಡಾಗಿ ಕೈ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಯಿಬಿಲ್ಲದೆ ಬ

ಕಡೆವ ಕುದುರೆ ನೀಮರಾಸಾಗಿರುವದು. ಆ ಕುದು
ಸಾಮಾನು ಹಾಕಿ ಹತ್ತಿ ಕೊಂಡು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ
ಘಾಮ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ನೀರಿನ ಕಾಲವೆಯ ಹತ್ರ
, ಅಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಇಳಿದು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮರಕ್ಕೆ ಬಾಗ
ಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ತಾನು ಮುಖ ತೊಳಕೊಂಡು
ಸ್ನುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅತ್ತಕಡೆಯಿಂದ ಒ
ನು ಒಂದು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಬಂ
ಗಳನ ಹತ್ರವೇ ಇಳಿದು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅ
ಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ತಿಗಳನು ಅದನ್ನು
ಯ್ಯಾ ಸಾಬರೇ, ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಮರಕ್ಕೆ
ನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ತರಬೇಡ, ಈ ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟ
ಬು ಗಂಡು, ಅದೂ ಗಂಡು, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಕಚ್ಚಾಡಿ
ೀದಾವು, ಇದರ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕುದುರೆ ಕೆಟ್ಟ ಕುದುರೆ,
ೀ, ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದಾ
ಃ ಮೂರ್ಖನಾದ ತುರಕನು ನಾನು ಕಟ್ಟುವದೇ ಸರಿ,
ೂ ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯಿಂದಲೂ ಏನಾಗುತ್ತೆ, ನಾನೂ
ದುರೆಯೂ ಕೈಲಾಗದವರೆಂದು ತಿಳುಕೊಂಡಿಯೋ?
ಟು ಮಾತುಗಳಾಡುತ್ತಾ ಗರ್ವದಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು
ರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದನು. ಕೂಡ್ಲೇ ಈ ಎರಡು
ಳಿಗೂ ಜಾತಿ ವೈರ ಹುಟ್ಟಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಮುಖಗ
ೂಸಿ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು ರೋಷದಿಂದ ಕೆನೆಯುತ್ತಾ
ದರಿ ಕಚ್ಚಾಡುವದಲ್ಲದೆ, ಹಿಂತಿರಿಗಿ ಝಾಡಿಸಿ ಒ
ಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಲು, ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಹಗ್ಗಗಳು ತುಂಡು

ತುಂಡಾಗಿ ಕಿತ್ತುಹೋಯಿತು. ತಿಗಳನ ಕುದು
ತುರಕನ ಕುದುರೆ ಕೊಲಾರಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ದೇಶ
ಬಲವೂ ರೋಷವೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಅದು ತುರಕನ ಕು
ಒದ್ದು ಕೆಡವಿ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಿತು. ಆ
ನು ಕೋಪದಿಂದ ತಿನ್ನುವ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿ
ಬಂದು ತಿಗಳನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕ
ಟವಾಗಿ ಬಲವುಳ್ಳ ತಿಗಳನು ಬಾಯಿಬಡುಕ ತುರಕ
ದು ರಕ್ತ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಚಚ್ಚಿದನು.
ದುರೆಯು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮೈ ಮುರಿಯು
ಆದಾಗ್ಯೂ ಬಿಡದೆ ಎದರಾಳಿಯು ನಡುಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೈ
ಕೊಂಡು ತಾಸಾ ಚಾವಡಿಗೆ ಬಂದು ತುರಕನು ತಿಗ
ಫಿರ್ಯಾದಿ ಹೇಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿನ ವಿಚಾರಣೆ ಕರ್ತನ
ನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಾತೇನೆಂದು ಕೇಳಲು, ಅವನ
ತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದನು. ಇವನೇನು ಮ
ಎಂದು ವಿಚಾರಣೆಕರ್ತನು ಕೇಳಲು, ತುರಕನು ಇ
ಗನಲ್ಲ, ತನ್ನ ಕುದುರೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮರಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ
ಕಟ್ಟಬೇಡವೆಂದು ತಾನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಮ
ತನ್ನ ಕುದುರೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಂದ
ದನು, ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಿಯಾ ಎಂದು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿ
ಯುವದಕ್ಕೆ ಹೋದ ನನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹೊಡದಿದ್ದಾ
ಹೇಳಲು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ನ್ಯಾಯಗಾರನು
ಹುಚ್ಚು ತುರಕನೇ, ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೀನೇ
ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಿ, ನೀನು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊಡಿಯ

ಅವನು ನಿನ್ನ ಹೊಡದಿರ ಬಹುದು, ಅದರೆ ಸಾಕ್ಷಿಕ್ಕೆ ದುಃಖ ಪಡ ಬೇಡ, ಮನೆಗೆ ಹೋಗು, ಎಂದು ಟ್ಟನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರ್ಖರು ನಷ್ಟವನ್ನೂ ನನ್ನೂ ಹೊಂದುವರು.

ಇಪ್ಪತ್ತ್ಮೂರನೇ ಕಥೆ.

ಕಳ್ಳರ ಸುಳ್ಳುಗಾರಿಕೆ.

ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಮೇಕೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೊಬ್ಬಾಗಿ ಸಾಕಿದನು. ಅದನ್ನು ಕದ್ದು ತಿನ್ನ ಆ ಊರು ತಳವಾರನು ಹೊಂಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದು, ಪೊ ತೋಟದಲ್ಲೋ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೇ ವಿಮಾರಿಸಿ ಹಿಡುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಎಚ್ಚಿಟ್ಟು, ಅದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಯಿದು ಬೇಯಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅವ ಪ್ರಕಾರ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ನಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಕೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಗಂಡನಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಬಿ ತಿನ್ನಬಾರದೆಂಬ ನೆನಪು ಹುಟ್ಟಿ, ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮ ಹೋಗುವ ಹುಡುಗನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕರಕೊಂಡು ಗಂಡನು ಹೇಳಲು, ಹೆಂಡತಿಯು ಈಗಲೇ ಅವ ಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಅವನು ಏಳುತ್ತಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಘಟ್ಟಿ ಗಿ ತಟ್ಟಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರು ಇಷ್ಟು

ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಓಡ್ಯಾಟವೆ
ರೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಗುವದು, ಅಂದಳು.
ಹಾಗಾದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತಿಂದು ವಿ
ಮಡಿಕೆ ಬೆರಸಿ ನೆಲ ಮರೆ ಮಾಡಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟದ್ದು
ದರು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕೊಡ ಬಹುದು ಅಂದನು.
ಹಾಗೆ ಕೊಡದು, ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನನ
ಸ ಬಹುದೋ? ಒಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಎಬ್ಬಿಸ
ಯವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹೇಳಿಂದಳು. ಅವನು ಒಂ
ಬಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವನ ಮೈ ಮೆ
ಆಗ ಮಳೆ ಬಂತೆಂದು ಎಚ್ಚತ್ತು ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಾ
ನು. ಹೌದು ಸರಿ, ಸರಿ, ಎಂದು ನೀರು ತೆಕ್ಕೊಂಡು
ಲ್ಲಿದಳು. ಮಳೆ ಬಂತೆಂದು ಹುಡುಗನೆದ್ದು ಮನೆಗೆ
ನು. ಆಗ ಮಾಂಸವನ್ನು ಮಗನಿಗೂ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕಿ
ತಿಂದು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆ ಹೋದರು.
ಕೆಯನ್ನು ಸಾಕಿದವನು ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹ
ಣವೆ ಐದು ಹಣದ ಹೋತನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೆ
ದು ಆ ತಳವಾರನ ಸಂಗಡಲೇ ತನ್ನ ದುಃಖವ
ಳಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕವನು ಅಯ್ಯೋ! ಹುಚ್ಚು
ಬನೇ, ಸಂಜೆಗತ್ತಲ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಇ
ಲದ ಬರಿಬಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕ ಬಹುದೋ? ಹ
ಕೊಂಡು ಮೇವಿನ ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಶಿಡಿದುಬಿದ್ದು ಓಡಿ
ಬಹುದು. ಮೂಡ್ಲ ಕಡೆ ಹುಡಿಕಿದಿಯಾ? ಪಡುವ
ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಹಾ ನೋಡಿದಿಯಾ? ಹೆಜ್ಜೆಗಳು

ಕೂಳು ಮಂಣಿನಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕಾಣಿಸೀತು? ದೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಯಾರೋ ದಾರಿ ಹೋಕರು ತ್ತುಕೊಂಡೇ ಹೋಗಿರ ಬೇಕು, ಅಷ್ಟೇ ಹೊರ್ತು ರಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಮೋಸದ ಕೆಲಸಗಳು ಹಿಂದಿಗೆ ಂದಾದರೂ ನಡದಿದ್ದರೆ ಈ ಹೊತ್ತು ನಡೀತೆಂದು ಪಡ ಬಹುದು, ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ, ಇಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ, ಯಾತಕ್ಕೆ ದುಃಖ ಪಡುತ್ತೀ? ಸುಮ್ಮನೆ ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಮೇಕೆಯ ು ಊರಿಗೆ ತಳವಾರನು, ಊರಿನಲ್ಲಾದ ಕಳ್ಳತನದ ನೀನೇ ಮಾಡಬೇಕು, ಮಾಡದೆ ಬರೀ ಬಾಯಿ ಡಂಬಡಿಕೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಒಡವೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಂದೀತು? ಮ್ಮನಾದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮರು ದಿವಸವೋ ದಿವಸವೋ ಆ ತಳವಾರನ ಮಗನೂ ಮೇಕೆಯವನ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಹುಡುಗರೂ ತಂಗಳುಗಳು ಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದನಕರಗಳನ್ನು ಹೊಡಕೊಂಡು ಮೇ ಕ್ಕೆ ಅಡವಿಗೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಹು ದನಗಳು ಮೇಯುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ, ತಾವೆಲ್ಲರು ಡಿ ಮರಳು ಹರಿದಿರುವ ಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಹಾ ಡುತ್ತಾ, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ನಿಮ್ಮ ಮ ನು ಮಾಡಿದರು? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ, ನಮ್ಮ ಮ ವರೆಕಾಳು, ಹಿಟ್ಟು, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುರಳಿ ಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಪ್ಪು, ಎಂದು ಅವರವರು ಹೇಳು ು; ಈ ಮೇಕೆಯವನ ಮಗನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ

ಹಿಟ್ಟೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಹೊತಾರಿನ ತಂಗಳೇ ತಿಂದು
ಡೆವು, ನಮ್ಮ ಹೋತನು ಎಲ್ಲೋ ಹೋಯಿತೆಂದ
ಈ ತಳವಾರನ ಮಗನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೇ
ದಿದ್ದರೆಂದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಹುಡುಗರಿಂದ
ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು, ಮೇಕೆಯವನು ತಳವಾರನ ಮೇಲೆ ಕ
ರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಚಾವಡಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದನು. ಚಾವ
ತಳವಾರನನ್ನು ಕರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಹೇಳಿದ ಮಾ
ಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕಳ್ಳತನ ಹೊರುತ್ತದೆ, ಇದಕ್ಕೆ
ತ್ತರ ಎನ್ನಲು, ಅವನು ಎಂದಿನ ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಾ
ವಂದರು ವಿಚಾರಿಸರಿ ಅಂದನು. ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಆ
ನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನು ಮಳೆ ಬಂದ ದಿವಸ
ಮಾಂಸ ತಿಂದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮೇಕೆ ಹೋದ
ಳೆ ಯಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ತಳವಾರನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು
ಈ ಮೇರಿಗೆ ಕಳ್ಳರು ಸುಳ್ಳಾಡಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೇ ಕಥೆ.

ಕೆಡಕುತನ.

ಮಾರ್ಗಸ್ಥರಾದ ಇಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಂದು ಒ
ದು ಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೇ ನಡವೆಯಲ್ಲಿ ಇಳು
ಆಗ ಆ ಮನೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವರಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಭೋ
ಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಬಹಳ ಆದರಿಸಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರು
ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಗುಣಕ್ಕೂ ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯ

ನು, ಈ ಗಂಡಾ ಹೆಂಡರ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಸ್ನೇ
ನ್ನಾಗಿದೆ, ಈ ಮೇರಿಗೆ ಎಲ್ಲೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾ
ಡರು. ಆಗ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು
ಇಂಥಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಕಲಹ ಹುಟ್ಟಿಸ
ಾಡುತ್ತೀಯಾ ಎಂದನು. ಇಂಥಾವರು ಎಂದೆಂದಿಗೂ
ರೆಂದು ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಹೇಳಿದನು. ಮೊದಲಿನ
ು ಹಾಗನ್ನ ಬೇಡ, ಇವರ ಸ್ನೇಹ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವಂ
ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಅದನ್ನು ತಿರಿಗಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ
ಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೆ ಹೇಳೆಂದನು. ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಸ್ನೇ
ುವದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಸರಿ ಎಂತ ಒಬ್ಬನೂ, ಅದನ್ನು ನೆ
ಡುವದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಸರಿ ಎಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬನೂ ಪ್ರತಿ
ದರು. ಹೀಗೆ ರಾತ್ರಿ ಕಳದು ಉದಯವಾಗುತ್ತಲೇ
ನು ಸಾಮುದ್ರಿಕಾ ಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಗತಾಗತ ವರ್ತ
ನ್ನೂ ಹೇಳುವ ಜ್ಞಾನಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂ
ಗಾರನ ಸಂಗಡ ತತ್ವ ವಿಷಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಭಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಮನೆಯ ದಂಪತಿಗಳು ಮೋ
ಳು ತಿಳಿಯದ ಸಾಧು ಗುಣ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ
ಹಾ ಜ್ಞಾನಿ ಎಂದು ನೆನೆಸಿ ತಮಗೆ ಏನಾದರು ಉಪ
ಡ ಬೇಕೆಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡರು.
ಪಟ ಜ್ಞಾನಿಯು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಅವನ
ನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಮ್ಮಾ, ನೀನು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಳು, ಆದ
ಂಡನು ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಾರನು, ಪರಿಕ್ಷಿಸ
ಆತನು ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವಾಗ ಆತನ ಬೆನ್ನನ್ನು ನೆಕ್ಕಿ

ನೋಡು, ನಾಲಿಗ್ಗೆ ಉಪ್ಪುಪ್ಪಾಗಿರುವದೆಂದನು; ಸಂ
ಡತಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಗಂಡನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಯ್ಯಾ
ಣೋತ್ತಮನೇ, ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮ
ಯಾಗಿದ್ದು ಏನೋ ನಿನ್ನ ಪಾಪದಿಂದ ಈಗ ನಿನ
ಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ಇವಳು ನಿದ್ದೆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬೆ
ಕ್ಕುವಳು, ಅದಕ್ಕಿದೇ ದೃಷ್ಟಾಂತವೆಂದು ಹೇಳಿದ
ಮೂಢ ದಂಪತಿಗಳು ಇವನ ಕಪಟದ ಮಾತ ನಂ
ನ್ನೊಬ್ಬರು ಪರಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾದರು. ಆ ರಾ
ಡಕನು ಅಲ್ಲಿರದೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದನು, ಮತ್ತೊಬ್ಬ
ಆ ನಡನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದನು. ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಯು ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಎಚ್ಚತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಪ
ನ್ನನ್ನು ನೆಕ್ಕಿದಳು. ಆಗ ಅವನು ಛೀ! ನಾಯೀ ಎಂ
ಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿದನು, ಛೀ! ಉಪ್ಪಾರನೇ ಎಂದು ಗಂಡ
ಯ್ಯಿಗೆ ಮುಯ್ಯಿ ತೀರಿಸಿದಳು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಪರಸ್ಪ
ಉಂಟಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹಾಸಿಗೆ ಇಂದ ಎದ್ದು ಅಂಗಳಕ್ಕೆ
ದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜಗಳವಾಡುವ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೋ
ಕೆಡಕನಿಂದ ಬಂದ ಕೇಡೆಂದು ತಿಳಿದು, ನಡನೆಯ
ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕರದು ಹತ್ರ ಕುಳ್ಳಿ
ಡು, ಆ ಹೆಂಗಸನ್ನು ನೋಡಿ ಅಮ್ಮಾ, ನೀನು ಹೀಗೆ
ದು, ನಿನ್ನ ಮುಂಗೈಯನ್ನು ನೆಕ್ಕಿ ನೋಡಿ ಉಪ್ಪೋ ಸ
ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳೆಂದನು. ಅವಳದೇಪ್ರಕಾರ ನೋ
ಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಅವನು ವಂಚಕನ ಮಾ
ಬೇಡ, ಎಲ್ಲರ ಮೈಯ್ಯೂ ಹೀಗೆ ಯಿರುವದು, ಗಂಡ

ಸು ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನೋಡಿ
ನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸ ಬೇಡ, ಅವನು ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾ
ಕ್ಷಮಿಸು, ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ
ಲಹವನ್ನೂ ಸಾಧುಗಳು ಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ ಅಪೇ

ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇ ಕಥೆ.

ನರಿಯು ಮೋಸ.

ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನರಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ
ಸಿಂದ ಆಹಾರ ಶಿಕ್ಕದೆ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳ
ಕ್ಕಿದರೂ ತಿಂದೇನೆಂದು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಾಇ
ಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಳೆ ಎಕ್ಕಡದ ಜೋಡು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅ
ದಿವಸದಿಂದ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೆನದು ಮೆತ್ತಗಾಗಿ ನರಿಗೆ
ಕ್ಕೆ ಶಬ್ಬಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ನರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತು
ದವನು ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾದರು ಹೊಂಚಿ ತನ್ನನ್ನು ಹೊಡಿ
ಇದ್ದಾನೇನೋ ಎಂಬ ಭೆಯದಿಂದ, ಓ ಎಕ್ಕಡ
ೇ, ನಾನು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ, ಮಳೆಯಲ್ಲಿ
ಕಾಲಿಗೆ ಬಾರದೆ ನೀನು ಬಿಸಾಡಿದ ಎಕ್ಕಡವನ್ನು
ವದಕ್ಕೆ ಕೊಡು, ನಾನೊಂದು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ,
ಸ ಎಕ್ಕಡವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೋ ಎಂದು, ದೈನ್ಯದಿಂ
ಕೇಳಿತು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಸರ್ವ ಜೀವರಾಶಿಗೂ ಕಾ
ಆಹಾರವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಭಗವಂತನು ಕೇಳಿ

ತಿನ್ನು ತಿನ್ನು ಹಣಾ ಕೊಡು ಎಂದು ಅಶರೀರ
ನುಡಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ನರಿಯು ಬೇಗ ಬೇ
ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟು ಹಣದ ತಗಾದಿಗೆ ಅಂಜಿ ಓಡಿ ಬಂ
ಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕೊಂಡಿತು. ಆಗ ದೇವರು ಮನುಷ್ಯಾಕ
ಯ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಹಣ ತಾ ಎನ್ನಲು, ನರಿಯು ಇ
ನ್ನೇನು ದಾರಿ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ, ಎಂದು ವ್ಯಥೆ
ತ್ತಾ ಕಲ್ಲು, ಮುಳ್ಳು, ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳ ಮುಂತಾದ್ದರಲ್ಲಿ
ಕಾಲು ಮುರಿದು, ಕಿವಿ ಹರಿದು, ಕಣ್ಣು ತಗಲಿ,
ಟು, ಪಜೀತಿಯಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರದೆ
ಆಗಿ ಹೋಗಲಿ, ನನ್ನಾಟ ಮುಗೀತು, ಎಂದು ಒ
ಗುಂಡಿನ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕೊಂಡಿತು. ಆಗ ಎ
ಬಿಡದ ಸಾಲಗಾರನು ಎದುರಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಕೊಂ
ಹಣಾ ತಾ, ಅಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ನರಿಯು "ಇಳಿಂ
ಮೇಲೆ ಛಳಿ ಏನು ಫಾಳಿಏನು" ಎಂಬ ಸಾಮತಿಯ
ಗೇನು ಭಯ, ನನ್ನಿನ್ನೇನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ? "ನ
ವರಿಲ್ಲ ನಾಯ ತಿಂದವರಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಸಾಮತಿ ಉ
ಗಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರೂ ಹಾಕಲಿ, ನಾ
ತು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಈ ಸಾಲಗಾರನು ಅದಕ್ಕೆ ಏ
ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ತಂ
ಅಯ್ಯಾ, ಹಣಾ ತಾ ಹಣಾ ತಾ, ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೀ
ಣವ್ಯಾವದು? ನೀನ್ಯಾರು? ಅನಲು, ದೇವರು ಹಣ
ಕೇಳುತ್ತೀ? ನೀನು ತಿಂದ ಹಳೇ ಎಕ್ಕಡಕ್ಕೆ ಕೊ
ಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಕ್ರಯ ನೆನಪಿಲ್ಲವೋ ಅಂದನು. ಅದ

ಶವನ್ನು ತಿಂದ ನರಿಗೆ ಕಣ್ಣು, ಕಾಲು, ಕಿವಿ, ಮೈ
ನ್ನಗಿತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಹೇಳೆನಲು, ದೇವರು
ಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಅದೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ಇತ್ತು, ಅಂದನು.
ಾಗೋ, ಅದೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ಯಾವ ನರಿಗೆ ಅದೆ
ನಿನಗೆ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದೀತು, ನಾನು ಕಾ
ು ಕಿವಿ ಹರಿದು ಕಣ್ಣು ತಾಕಿ ಮೈ ಎಲ್ಲಾ ಪುಡಿ
ರಕ್ತ ಸೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನನ್ನು
ವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಎಂದು ನುಡಿಯಿತು. ಭಗ
ಕ್ಕ ನರಿಗಳು ತಂತ್ರದಿಂದ ಜೀವಿಸಲಿ ಎಂದು ಅಂತ
ನು.

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ನಾಯಿಯ ಗುಣ.

ಕುರಕನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಯಿ ಉಂಟು. ಅದು
ಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಂಟಾದ್ದಾ
ಅವನು ಆ ನಾಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಸಾವುಕಾರನ ಬಳಿ
ಟ್ಟು ನೂರು ವರಹಾ ಸಾಲ ತೆಕೊಂಡನು. ಈ
ಟ್ಟು ತೆಕ್ಕೊಂಡವರ ಊರುಗಳು ಒಂದೆರಡು ಹರ
ರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯಾಗಿದ್ದವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ
ನಾಯಿ ಈ ಸಾವುಕಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಗಲೂ ರಾ
ತ್ತೊಂಟಾಳು ಕಾವಲು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಬಹು ಜಾಗ್ರತೆ
ಇರುವದು. ಆ ವರ್ತಕನ ಮನೆಗೆ ನಾನಾವಿಧ

ವಾದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಅನೇಕ ಜನಗ
ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಅವರವರ ಲಕ್ಷಣಗ
ಬಾಗಲಲ್ಲೇ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಯಾವಾಗಲೂ ಬ
ನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಿಡುತ್ತಾ, ಹೊಸಬರ
ಯಿಸಿ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿ ಯಜಮಾನನ ಸನ್ನೆಯ ಮೇ
ಬಿಡುತ್ತಾ, ಮನೆ, ಅಂಗಳ, ಹಿತ್ತಲು, ಮುಂದಿನ
ಹಿಂದಿನ ದಿಡ್ಡಿ ಬಾಗಲು, ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕ
ಗುತ್ತಾ ಇರುವದಲ್ಲದೆ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಕಾ
ಕಾಕರು ಸುಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿರು
ಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ನಾಯನ್ನು ಅಟಮರಿಸಿ ಗಂ
ನಾದ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಈ ಸಾವುಕಾರನ ಬಂಡವಾ
ಲದ್ರವ್ಯದ ಮನೆಯನ್ನು ಮಾಳಿಗೆ ಮೇಲಿನಿಂದ
ದು ಮನೆಯೊಳಗಿಳಿದು ತಾನು ಹೊರುವಷ್ಟು ಮ
ಚೀಲಗಳ ಹಣವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು, ತಾನು
ಯಲ್ಲಿ ಏರಿ ಹೋಗಲಾರದೆ, ಬೀಗ ಮುದ್ರೆಗಳಿಂದ
ಸ್ತಾಗಿರುವ ಆ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಲಿನ ಒಂದು ಪ
ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಾ ಕೊರದು ಆ ಗಂಡಿಯಲ್ಲಿ ದೂರಿ
ಆ ಸುಳಿವ ಕಂಡು ಈ ನಾಯಿ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ
ರಿದ ಹಾಗೆ ದೂರಿ ಹಾರಿ ಕಳ್ಳನ ಗೋಮಾಳೆಯನ
ಕಚ್ಚಿ ಕೆಡವಿ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಗಳಿತು. ಆಗ ಸಾವು
ಗ ಎದ್ದು ಬಂದು ಸತ್ತ ಕಳ್ಳನನ್ನೂ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹ
ಳನ್ನೂ ಬಹು ಕೋಪದಿಂದ ಕಾಲು ಕೆರದು ಮೊ
ಯ ರಭಸವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟು,

ರಳು ತಟ್ಟಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಸಮದಾಯಿಸಿ, ಚೀಲಗಳನ್ನು
ೃಲಿ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೊರಿಸಿ, ಕಳ್ಳನ ಹೆಣವನ್ನು
ಾಡಿಸಿ, ತರುವಾಯ ತನ್ನ ಸಾಲದ ಅಸಲು ಚುಂಗಡಿ
ಸಂತೆಂದು ಬಳ್ಳೆ ಬಾಷೀಕಾಗದದಲ್ಲಿ ರಶೀದಿ ಬರೆದು
ಗಲವಾದ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಅದನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಾಕಿದ
ಹೋಗೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಅದು ಬಹು ಬುದ್ಧಿ
ಾಯಿ ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಸಾಕಿದ ತುರಕ
ಗೆ ಓಡಿ ಬಂತು. ಆಗಲೇ ತುರಕನು ಮನೆಯಿಂದ
ವೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ, ದೂರವಾಗಿ ಬರುವ ನಾಯು
, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂತೆಂದು ಕೋಪಿಸಿ, ಕೆಟ್ಟ ನಾ
ನಾಲಿಗೆ ವಾಸಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ ನಿನ್ನ ತಲೆ
ದೇ ಪೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಕೊಂದು ಹಾಕಲೋ, ಎಂದು
ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವಾಗ, ನಾಯ ನೆತ್ತಿ
ಯನ್ನು ಕಂಡು, ಓದಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಯ್ಯೋ
ನಾಯನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತಾ ಇದ್ದೆನಲ್ಲಾ,
ಯೂ ಬದಿಕಿತು, ನನಗೂ ಮೇಲಾಯಿತು, ಅಂದನು.
ಯಿಂದ ಕ್ಷೇಮವೂ, ತ್ವರೆ ಪಟ್ಟರೆ ಕೇಡೂ ಸಂಭ

ಮುವ್ವತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ರಾಯನ ತಾಯಿಯ ಫಲದಾನ.

ನರಪತಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಆನೆಗೊಂದಿ ಸಂಸ್ಥಾನ
ಾದ ಕರ್ನಾಟಕದೇಶ ಯಾವತ್ತೂ ಏಕರಾಜ್ಯವಾಗಿ

ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಎಂಬ
ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿ ಇದ್ದನು. ಆ ಸಂಸ್ಥಾನ
ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಕವೀಶ್ವರರೂ ಇರುವರು. ಅವರ
ತ್ಕವಿಯಾಗಿಯೂ ವಿಕಟಕವಿಯಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ರಾಮಕೃಷ್ಣನಿರುವನು. ಆ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿ
ವಿನೋದ ಹಾಸ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಅವನು ತಪ್ಪ
ಗಿರುವನು. ರಾಯರ ತಾಯಿಯಾದ ನಾಗಮಾಂ
ಕವಾದ ರಾಜ ಭೋಗ ಸೌಖ್ಯಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿ
ಪರೋಪಕಾರಗಳನ್ನು ಅನೇಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಮ
ಮಹಾ ರಾಜಮಾತೆ, ಪುಣ್ಯವಂತೆ, ಎಂದು ಕೀರ್ತಿ
ಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಬಹುಕಾಲ ಬದಿಕಿ, ಅವಸಾನಕ
ವಸದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಮಾಡುವ ದಾನಗಳಿಗಿಂತಲು
ಗೋದಾನ, ಭೂದಾನ, ಕನ್ಯಾದಾನ, ಹಿರಣ್ಯದಾನ,
ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ, ಫಲದಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾ
ಫಲಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಹಣ್ಣುಗಳೊಳ
ದ್ದು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ತರಿ
ಸುಪುತ್ರನಾದ ರಾಯನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು. ಆ
ಣ್ಣಿನ ಕಾಲವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಉಗ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಜೇನು ತ
ವೆಗಳಲ್ಲಿ ಊರಹಾಕಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಾವಿನ ಕ
ಆತನು ತರಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಕಾಲ ಪರಿಪಕ್ವವಾಗಿ
ದೈವ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು. ಹೀಗೆ ಫಲದಾ
ಕೆಂಬ ಆಶೆಯು ನೆರವೇರದೆ ಹೋದ ತಾಯಿಯ
ರಾಯನು ಮಹಾ ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟು, ಇದಕ್ಕೇನ

ತೃಪ್ತಿ ಉಂಟಾದೀತೆಂದು ಪುರೋಹಿತರು ಮುಂತಾದ
ನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಭಂಗಾರಿನ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ಬ್ರಾಹ್ಮರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೊರ್ತು, ಆ ತಾಯಿಯ ರೂ
ತಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಾರದೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ
ಹಾ ರಾಯನು ಭಂಗಾರದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಮಾವಿನ
ನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮರಿಗೆ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ
ವಿಕಟಕವಿಯಾದ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣನು ಈ ಸಂಗತಿ
ರಿತು ಬಹಳ ವಿನೋದ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೆನಸಿ, ರಾ
ಕುನೆಯಿಂದ ದಾನವನ್ನು ತೆಗದು ಕೊಂಡು ಹೊರಟ
ಲ್ಲಾ ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರದು
ೀಗಿ ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾ
ದ್ದು ನಿಂತು ಕೈ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ
ಹು ದಿವಸಗಳು ಬದಿಕಿದ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಕಡೆಗಾ
ರ್ವಾಯುವು ಬಂದು ಕೀಲು ಕೀಲು ಬಿಕ್ಕೊಂಡು
ವಾಗ ಅವಳು ನನ್ನ ನೋಡಿ ಮಗನೇ, ನನಗೊಂ
ಕಿಸಿದರೆ ಈ ಬಿಗುವು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ದಿವ
ವೆನೆಂದು ಸೈಗೆ ಮಾಡಿದಳು, ನಾನು ಬರೆಗೋ
ನನ್ನ ಕೈಲಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಂಪಗೆ ಕಾಸಿ ತರುವ
ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಳು, ನನ್ನ ಮಾತೃ ಭೂತಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿ
ಕಾದರೆ ನಿಮಗೆ ತಲಾ ಬಂದೊಂದು ಬರೆ ತೆಗೆಯ ಬೇ
ರೆಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ
ರೋ? ಇಲ್ಲದೆ ರಾಯದತ್ತವಾದ ಭಂಗಾರದ ಮಾವಿ
ನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಮ

ನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರೋ, ಹೇಳಿರಿ? ಇಗೋ ನೋಡಿ
ನೆಯ ತಲಬಾಗಲು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಾಕಿದೆ, ನೂರಾರು
ಗಳು ಕಾದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ, ನನ್ನ ಸೇವಕರು ನಡು
ನೀವು ಬೆನ್ನು ತೋರಿಸುವದೇ ಸಾವಕಾಶವೆಂದು
ಬ್ರಾಹ್ಮರೆಲ್ಲರೂ ಘಾಬರಿ ಪಟ್ಟು ಭಂಗಾರದ ಮ
ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣದಿಂದ
ರಟು ಬಂದು ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ರಾಯನಿಗೆ
ತನು ಬ್ರಾಹ್ಮರ ಗೋಳಾಟವನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಕಟ
ಕರಿಸಿ, ಹೀಗ್ಯಾಕೆ ಮಾಡಿದಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.
ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಾ, ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಆಶೆಯನ್ನು ತೀ
ದು ಕೆಂಪಗೆ ಕಾದ ಬರೆಗೋಲನ್ನು ಈ ಸಭೆಯವ
ಸಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ಅವರು ಭಯಪಟ್ಟು ಸ್ವಾಮಿ
ಟ್ಟ ಫಲದಾನವನ್ನು ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಸಹಿತವಾ
ನಾನೇನೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಉತ್ತರ
ರಾಯರು ನಕ್ಕು ನೀನು ಮೊದಲೇ ಕುಚೋದ್ಯಗ
ಹ್ಮರ ಬಡವೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸ ಬಾರದೆಂದು ಹೇ
ಬಿಟ್ಟು, ಇವನು ಮಾಡಿದ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ
ಹಳವಾಗಿ ಬಹುಮಾನ ಕೊಟ್ಟನು. ಹೀಗೆಯೇ
ಹಾಸ್ಯಗಾರರು ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.

ಮೂವತ್ತೊಂದನೇ ಕಥೆ.

ದೆವ್ವಗಳೂ ಒಕ್ಕಲಿಗನೂ.

ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹುಣಸೇ ಮರ ಉಂ
ಮರವು ಬಹಳ ದೆವ್ವಗಳಿರುವದಕ್ಕೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ
ನ್ನು ನೇಗಲು ತುಂಡುಗಳಿಗಾಗಿ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿ
ಂದು ನೆನಸಿ ಕೊಡ್ಲಿಯನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಇ
ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಬಂದನು. ಹೀಗೆ ತಾವಿರು
ರತ್ತರಕ್ಕೆ ಕೊಡ್ಲಿ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಬರುವವನನ್ನು
ಸು ಪಡುತ್ತಿರುವ ದೆವ್ವಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭ
ರ ಹಾಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಕೈ ಕೊಡ್ಲಿಯಿಂದ ಆಮ
ದ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕಿದನು. ಆಗ ಆ ದೆವ್ವಗಳೆ
ಕೂಡಿ ಬಂದು, ಅಯ್ಯೋ! ಅಪ್ಪಾ! ಕುಯ್ಯೋ! ವೊ
ಮರವನ್ನು ಯಾಕೆ ಕಡಿಯುತ್ತೀ? ನಿನಗೆ ಇ
ಯೋಜನವೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದವು. ಎಳ್ಳು ಹೊ
ಳುವ ನೇಗಲಿಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತೇನೆಂದು
ಹೇಳಲು, ಇದನ್ನು ಕಡಿಯ ಬೇಡ, ಈ ಮ
ರ ಮೇಲೆ ನಾವು ಪರದೇಶಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ,
ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ಖಂಡಗ ಎಳ್ಳು ತಂದು ಕೊಡು
ಮರದ ಗೋಜಿಗೆ ಬರಬೇಡವೆಂದು ದೆವ್ವಗಳು ಹೇ
ಮಾತಿಗೆ ಒಡಂಬಟ್ಟು ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಮನೆಗೆ ಬಂದ
ಗಳು ಎಳ್ಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ವ್ಯ
ಇರುವಾಗ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಒಂದು
ಬಂದು ಯಾಕೆ ವ್ಯಸನ ಪಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು

ಅವುಗಳ ಕೇಳಿ ಅವುಗಳು ಕಷ್ಟ ಪಡುವ ಸಂಗ
ಕೊಂಡು, ಈ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಅಂಜುವದ್ಯಾಕೆ? ಅ
ನು? ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊಡದು ಹಾಕಿ ಬರುತ್ತೆ
ಸಾಳೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ರಾತ್ರಿ ಈ ಒಕ್ಕ
ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆಯ ದೂಲದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕೂ
ಆಗ ಅವನು ಕೆಲವು ಎತ್ತುಗಳಿಗೂ ದನಗಳಿಗೂ
ಬರೆಗಳು ಹಾಕಿಸುತ್ತಾ, ಹೊಸ ದೆವ್ವವನ್ನು
ಬಾ, ಅದಕ್ಕೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಬರೆ ಹಾಕಬೇಕು ಅಂದನು
ಎತ್ತಿನ ಹೆಸರಾಗಿತ್ತು, ಅದನ್ನರಿಯದೆ ಈ ಹೊಸ
ಣಕ್ಕೆಬಂತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಭಯ ಪಟ್ಟು, ದೂಲದಿಂದ
ಲಿಗನ ಕಾಲು ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಅಯ್ಯಾ, ಅಪ್ಪಾ,
ಡೆಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡಿತು. ಒಕ್ಕಲಿಗನು ನೀ
ಬಂದಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅದು ನಿನ್ನ ಒಕ್ಕಲಾ
ನಿನಗೆ ಎಳ್ಳು ಬೇಕೋ ಎಣ್ಣೆ ಬೇಕೋ ಕೇಳಿ ಬಾ
ಸಿದವು ಅನ್ನಲು, ಅವನು ನನಗೆ ಎಣ್ಣೆಯೇ ಬೇಕ
ಡ, ಈ ಮಾತು ಹೇಳು ಹೋಗೆಂದು ಓಡಿಸಿದನು.
ಈ ಹೊಸದೆವ್ವವು ಹೋಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಊರು
ಹೇಳಿತು. ಅವು, ಅಪ್ಪಾ, ಇದು ನೀನು ಮಾಡಿದ ಉ
..ಬಿಡ ಬೇಕೆಂದು ಮದ್ದು ತಿಂದು ತೂಗಿಡಿಸಿ ಬಿ
ಮರ ಹತ್ತಿ ಬುಡ ಕಡದ ಹಾಗಾಯಿತು, ಎಂದು ದು
ಇನ್ನೇನು ಮಾಡೋಣ. ಸಾಯಲಾರದ ಬಡತನಕ್ಕೆ
ವೇ ನಿಕ್ಷೇಪ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ಆ ದೆವ್ವಗಳ
ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋದವು.

ಮೂವತ್ತೆರಡನೇ ಕಥೆ.

ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು.

ಸನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟು ಬೇಟೆ ಆಡುತ್ತಾ ಆಡು
ಗೊಂಡು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಹೊಳೆಗೆ ಬಂ
ಕುಡಿದು ಧಡದಲ್ಲಿರುವ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು
ಆಗ ಅವನು ಆ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಲೆ ಬೀಸಿ ಮೀನು
ಂಡನ ಸಂಗಡ ಮೀನುಗಳನ್ನಾದು ಬುಟ್ಟಿಗೆ ತುಂ
ವ ಅಂಬಿಗಿತ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವಳು ತುಂಬು
ದ್ದು ಸಂಗಡಲೇ ನೀರು ಮಿಂದು ಬಂದು ಹತ್ತ
ಚಲು ಚಿಗುರನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತಿಂದು,
ಸೆ ನೀರು ಕುಡಿದು, ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಗಂ
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ
ದಿಂದ, ಆ ಅಂಬಿಗರವನನ್ನು ಕರದು ಅವನಿಂದ
ನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳುಕೊಂಡು ತನ್ನೊಳ
ತೆಂದನು, ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಜಾತಿಯೆ
ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಬಸುರು ಹೆರಿಗೆ ಬಂ
ಹೊತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರದು, ಇಂಥಾ
ಅಂಬಿಗಿತ್ತಿಯು ಪ್ರಸವಿಸಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರುವ
ನಮ್ಮ ರಾಜಾಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ
ು ಇರಬಾರದೋ? ಅವರಿಗೆ ರಾಜೋಪಚಾ
ಧ ಪಥ್ಯಗಳು ಪಂಡಿತರಾದ ವೈದ್ಯರ ವಿಚಾರಣೆ
ಯುವದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಆಯಾಸವೂ ರಾಜಸ
, ಇದರಿಂದಲೇ ಹೆತ್ತ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಪರಿ

ಯಂತರವೂ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡದೆ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿ
ರೆ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಂದೋ
ಬೇಕೆಂದು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಪಟ್ಟ
ಣಿಯಾಗಿ ಏಳೆಂಟು ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಯೋ
ರುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಈ ಅರಸನು
ಯ ದಾಸಿಗಳನ್ನೂ ಪಂಡಿತರನ್ನೂ ಕರಿಸಿ ಗರ್ಭಿಣಿ
ಗೆ ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಲೆ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಬೇ
ಳು ಕೊಡಬೇಡಿರಿ, ಪಥ್ಯ ವಿಡಬೇಡಿರಿ, ಎಂದು
ಹೊಳೇ ದಡದಲ್ಲಿ ನೀರು ಮಿಂದ ಅಂಬಿಗಿತ್ತಿಗೆ
ರು ಔಷಧವಾಯಿತು, ಅವಳು ಕುಡಿದ ಮೂರು
ಪಥ್ಯವಾಯಿತು, ಇಂಥಾವಳು ಮಗು ಹೆತ್ತು ನೆ
ಲ್ಲಿಲ್ಲವೋ? ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಭೇದ ಉಂಟೋ?
ಇವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇಂಥಾ ಉಪಚಾರಗಳು ಯಾತ
ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ಏನಾಗುತ್ತದೆಯೋ ನೋಡೋಣ,
ಅಂತಃಪುರದವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ
ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದು ಈ ಅವಿವೇಕ
ವಿವೇಕ ಉಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೆನೆಸಿ, ಮಹ
ದ್ದರಿಂದ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶೃಂಗಾರ ವನದ
ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರಿಸಿ, ಈ ಹೊತ್ತುಮೊದಲುಗೊಂಡು ಹ
ಳಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕ ಬೇಡಿರಿ, ಸಣ್ಣ ಗಿಡಗಳ ಪಾತಿ
ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕ ಬೇಡಿರಿ, ಕಳೆ ಕೀಳ ಬೇಡಿರಿ,
ರಣೆ ನೀವೇನೂ ಮಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಿ, ಎಂದು
ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು. ಅವರು ಅದೇಪ್ರಕಾರ ಸುಮ್ಮ

ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ ಆ ಉದ್ಯಾನವನ
ಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳೆಲ್ಲಾ ನೀರಿಲ್ಲದೆ
ಪಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆ ಕಸ ಕಡ್ಡಿ ತುಂಬಿ ನೋಡುವ
ಗಿ ಇಲ್ಲದೆ ವ್ಯಸನ ಪಡುವ ಹಾಗೆ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು
ಕ್ಕೆ ಹೀಗಾಯಿತೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ರಾಣಿಯು
ರವೆಂದು ಚಾಕರರು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಮಾತನ್ನು
ಮ ರಾಣಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ
ದು ಕೇಳಲು; ಆಕೆ ಎಲೈ ಅವಿವೇಕ ಪುಂಜವೇ,
ಗೆ ಆರೇಕೆ ಮಾಡುವವರ್ಯಾರು, ಆ ಗಿಡಗಳೂ ಬಂ
ಗಳೂ ಒಂದೇ, ಏನೂ ಭೇದವಿಲ್ಲ, ಇದಕ್ಯಾತಕ್ಕೆ
ದು ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ರಾಯನು ನಾ
ರಾಣಿಗೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಉಪಚಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ
ಟ್ಟನು. ಹಾಗೆಯೇ ಶೃಂಗಾರ ವನದ ಆರೇಕೆಗೆ
ಪ್ಪಣೆ ಆಯಿತು. ಹೀಗೆ ತಾರತಮ್ಯಗಳರಿತು
.

ಮುವ್ವತ್ತು ಮೂರನೇ ಕಥೆ.

ಅರಸನೂ ಗಿಣಿಯೂ.

ರಸನು ಒಂದು ಗಿಣಿಯನ್ನು ಸಾಕಿದನು. ಅದು
ನ ದೇವಲೋಕದ ಗಿಣಿಗಳೊಡನೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾ
ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದು ಬೀಜವನ್ನು
ದು ಅರಸನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಈ ಬೀಜದಿಂದ ಹು

ಟ್ಟಿದ ಮರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಫಲವನ್ನು ತಿಂದವರು
ರೂ ಪ್ರಾಯದವರಾಗುವರೆಂದು ಹೇಳಿತು.
ಅರಸನು ಆ ಬೀಜವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ತೋ
ವೊಳತ ಕೂಡಲೇ ಆ ಗಿಡವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ
ಸಿದನು. ಅದು ಬೆಳದು ಮರವಾಗಿ ಫಲಕ್ಕೆ
ಹೂತು, ಹೀಚು ಕಾಯಿ ದೋರಹಣ್ಣು ಈ
ಮವಾಗಿ ಫಲ ಹಿಡಿದಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅ
ಒಂದು ಹಣ್ಣು ನಾಡು ಗಿಣಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ
ಮರದಲ್ಲೇ ಇರುವಾಗ, ಒಂದು ಗರುಡ ಪಕ್ಷಿ
ರ್ಪವನ್ನು ಕೊಂದು ಹಿಡಿದು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹ
ನೇತಾಡುವ ಸರ್ಪದ ಬಾಯಿಂದ ತೊಟಕ್ಕುವ
ದೈವ ಗತಿಯಿಂದ ಆ ಗಿಣಿ ಕಚ್ಚಿದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿ
ಬಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಆ ಹಣ್ಣು ವಿಷವಾಯಿತು. ಅದ
ಸದ ಮೇಲೆ ತೊಟ್ಟು ಮಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳಲ
ಥಮ ಫಲವೆಂದು ತೋಟದವರು ಅರಸನಿಗೆ ತ
ರು. ಆಗ ಅರಸನ ಗುರುವು ಗ್ರಹಚಾರ ಸಾಮ
ದು ಅರಸನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತನು. ಈ ಪ್ರ
ಗುರುಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ್ದೆಂದು ಅರಸನು ವಿನ
ಟ್ಟನು. ಸಂಗಡಲೇ ಆ ಗುರುವು ಅದನ್ನು ಭ
ನು ಕೂತ ಹಾಗೆಯೇ ದೀರ್ಘ ನಿದ್ರೆ ಹೋ
ಗುರು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ಅರಸನು
ಪಟ್ಟು, ಗುರು ದ್ರೋಹಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಮರಣವೇ ಶಿಕ್ಷೆ
ನ್ನು ತಾನೇ ಕೊಂದು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ,

ನೆಕೊಟ್ಟ ಸ್ವಾಮಿ ದ್ರೋಹಿ ಗಿಣಿಯನ್ನು ಕೊಂದು
ಮೊದಲನೇ ಕೆಲಸವೆಂದು, ಪಂಜರದ ಗಿಣಿಯನ್ನು
ನೇ ಅದರ ಕೊರಳ ಕಿವಿಚಿ, ದ್ರೋಹಿಯೇ,
ಬಿಸಾಟನು. ಅದು ದೇವಲೋಕದ ಅಮೃತ
ದಿರುವ ಕಾರಣ ಸಾಯದೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಅಂ
ತು, ಎಲೈ ರಾಯನೇ, ನಾನು ದ್ರೋಹಿಯಲ್ಲ,
ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಬಂದ ಅಪಾಯವ
ಉಪಾಯದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸ ಬೇಕು, ನಾನು ನಿನಗೆ
ು ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಆ
ತಿಂದವನಾದಕಾರಣ ಸಾಯದೆ ಬದಿಕಿ ಯಿದ್ದೇನೆ,
ಸವನ್ನು ನಿಧಾನಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು, ನಾನು ಈಗ
ಕಾರಕ್ಕೆ ಅದೇ ಮರದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಹಣ್ಣನ್ನು
ಣ್ಣಿನ ರಸವನ್ನು ಈ ಬಿದ್ದಿರುವ ಗುರುವಿನ ಬಾ
ಸಿ ನೋಡೆಂದಿತು. ಅರಸನು ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವ
ಹಲ್ಲು ಕಿಟ್ಟಿಕೊಂಡೋಗಿರುವ ಗುರುವಿನ ಬಾ
ಗದ ಕೈ ಹಾಕಿ ಮಾಟ ತೆರದು, ಆ ಹಣ್ಣಿನ
ಡಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ದಿವ್ಯ ರಸವು ಗಂಟಲ್ಲಿ ಜಾರಿ
ನಾಭಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೋಗಿ ಸೇರಲು, ಗುರುವು
ಣ್ಣು ತೆರದು ನಿದ್ದೆ ಹೋದವನು ಎದ್ದ ಹಾಗೆ
ಗ ರಾಯನು ಪುನಃ ಗಿಣಿಯನ್ನು ಕರದು ನನ್ನ
ವೇ, ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯದ ಗಿಣಿಯೇ, ನನ್ನ ಅಪರಾ
ಮಿಸು, ನನ್ನ ಕಾಪಾಡು, ಎಂದು ಆದರಿಸಿ ಲಾಲಿಸಿ,
ಂಗೆ ಗುರುವಿಗೆ ಉಪದ್ರವಾಯಿತು? ಆಲೋಚಿಸಿ

ಹೇಳನ್ನಲು, ಗಿಣಿಯು ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಆ ಜ
ಫಲ ಮಾತ್ರ ವಿಷವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿತು. ಅದ
ಆ ಪರಮ ಸಂತೋಷ ಭರಿತನಾಗಿ ಆ ಗಿಣಿಯೊಡನೆ ಅರ
ಬಹು ಕಾಲ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು.

ಮುವ್ವತ್ತುನಾಲ್ಕನೇ ಕಥೆ.

ಉಪಾಧ್ಯನೂ ಹುಲಿಯೂ.

ಧನಪಾಲಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಸಾವುಕಾರನಿಗೆ ಶೀಲವಂತೆ ಎಂಬ
ಳು ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಆ ಕೂಸಿನ ಜಾತಕವು ರಾಜಯೋಗ
ನ್ನವಾಗಿ ಇತ್ತು. ಅಂಥಾ ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಸಾವುಕಾರನ
ತೋಷದಿಂದ ದಿನ ದಿನವು ಬಾಲಚಂದ್ರನ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆಯು
ವ ಮಗಳಿಗೆ ಐದು ವರುಷ ತುಂಬಲು ಅವಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ
ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನೆನಸಿ, ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಉಪಾಧ್ಯನಿ
ತ್ತು ವರಹ ಸಂಬಳ ಮಾಡಿ ಈ ಮಗುವಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ವಿದ್ಯೆ
ಕಲಿಸಿ ಕೀರ್ತಿ ಪಡಿಯಿರೆಂದು ಉಪಾಧ್ಯನ ವಶಕ್ಕೆ ಮಗಳ
ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಆ ಹುಡಿಗಿ ಮಹಾ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳವಳಾದಾ
ಶೀಲವಂತೆ ಎಂಬ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಒಳ್ಳೆ ಸ್ವಭಾ
ಗುಣವೂ ಉಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ವಿದ್ಯಾ
ರುವಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾ
ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾ ಪಾರಂಗತಳಾದಳು. ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹನ
ದು ವರ್ಷ ತುಂಬಲು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಋತುಕಾಲವ
ತಿಳಿದು ಆ ಸಾವುಕಾರನು ಮಗಳನ್ನು ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಕರದ

ಮಗುವೇ, ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಬಂತು, ಗುರು
ಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಉಪಾಧ್ಯನ ಕೈಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಮ
ಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಕೆಲ
ಲ್ಲವೆಂದು ನೇಮಿಸಿದನು. ತಂದೆ ಹೇಳಿದ ಮೇರಿಗೆ ಗುರು
ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಪ್ಪಣೆ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಈ
ಕೆ ತಟ್ಟೇ ತುಂಬ ರತ್ನಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಉಪಾ
ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಮುಂದಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ತಂದೆ ಹೇಳಿದ
ತನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗಬೇಕು, ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇ
ಅಂದಳು. ಅದಕ್ಕಾ ಉಪಾಧ್ಯನು ಮನಶ್ಚಾಪಲ್ಯದಿಂದ
ು ಮುಂದು ನೋಡದೆ ಎಲೇ ಹೆಣ್ಣೇ, ಈ ರತ್ನಗಳಿಗೋಸ್ಕ
ನಗೆ ನಾನು ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಕನ್ಯಾರತ್ನವಾದ ನಿನ್ನನ್ನು
ವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನಾನಾ ಪಾಡುಗಳು ಪಟ್ಟೆನು, ನಾನು
ದಕನಲ್ಲ, ಕುರೂಪಿಯಲ್ಲ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ನನ್ನ ಆಶೆಯನ್ನು
ರ್ಣ ಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೇದಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ದುರಾಶೆ
ಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿದನು. ಆಗ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ನೀ
ನನಗೆ ಗುರುವು, ನಾನು ನಿಮಗೆ ಶಿಷ್ಯಳು, ನೀವು ನನ್ನ
ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಂತೆ ಭಾವಿಸಬೇಕು, ಅನ್ಯಥಾ ಯೋಚಿಸ
ದು, ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು.
ಾಧ್ಯನು ದುರಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂ
ಇದ್ದನು. ತರುವಾಯ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಆ
ಣ್ಣು ಋತುಮತಿಯಾದಳೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಉ
ಧ್ಯನು ಸಾವುಕಾರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಅಯ್ಯಾ, ಇನ್ನೂ
ಕಿದ್ದೀಯಾ? ಎಂದು ವ್ಯಸನದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಲು, ಆ

ಗೇನೆಂದು ಕೇಳಿದ ಸಾವುಕಾರನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಉ
ನು ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಮೈ ನೆರೆದ ಮುಹೂರ್ತ ದೋಷದಿ
ನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕೇಡು ಸಂಭವಿಸುವದು, ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿ
ಳ್ಳ ಬೇಕಾದರೆ ಅವಳು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಮರುದಿವಸವೇ
ಕಾರ ಮಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ
ಹರಿಯುವ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಸಾಖ್ಯವಾಗಿರೆ
ಆ ಮೂಢನು ಆ ಮಾತು ನಿಜವೆಂದು ಅದೇಪ್ರಕಾರ ಮಾ
ನು. ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾ
ಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಅರಸನು ನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು,
ಹೋಗುವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತಡದು ಈಚೆಗೆ ತೆಗಿಸಿ, ಬ
ನ್ನು ಮುರಿಸಿ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತೆರದು ಒಳಗೆ ಅಲಂಕಾರ
ನ್ನೆಯಾಗಿರುವ ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತ
ಪಟ್ಟು ನಡದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವಳಿಂದ ಕೇಳಿ, ತಾನ
ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಪಡ್ಡೆ ಹುಲಿಯನ್ನು
ಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿ, ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ಬೀಗದೊಡನೆ ಮೊ
ಹಾಗೆ ಬಿಗಿದು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲ ಬಿಟ್ಟು, ಶೀಲವಂತೆಯ
ತನ್ನ ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸುಖದಿಂದಿ
ಇಲ್ಲಿ ಈ ಚಪಲ ಚಿತ್ತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬರುವ ಪೆ
ಎದುರೆದುರು ನೋಡುತ್ತಾ, ಊರಿಗೆ ದೂರವಾದ ನದೀ ತೀ
ಕಾದು ಕೊಂಡಿದ್ದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಬಹು ಪ್ರ
ದಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಧಡಕ್ಕೆ
ಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದು, ತಾನಿದ್ದ ಊರಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕರಕೊ
ಹೋದರೆ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಬರುವದು, ಬೇರೊಂದು ಊರಿಗೆ

ಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನೂರಿಗೆ
ಬಹುದೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆ ಕೈಕೂಡಿ
ನು, ಬೀಗ ಮುರಿದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತೆರದ
ಗ "ಹಸಿದ ಹುಲಿಗೆ ಹಾರುವಯ್ಯ ಶಿಕ್ಕಿದನೆಂಬ" ಸಾಮ
ರಿಯಾಗಿ ಪಡ್ಡೆ ಹುಲಿಯು ಮಹಾ ಕೋಪದಿಂದೆದ್ದು ಈ
ಕೊರಳ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಕ್ಕಿ ಕುಗ್ಗಿ
ತ್ತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೀರಿ ಹಿಪ್ಪೆಯನ್ನು ಬಿಸಾಟು ಹೋಯಿ
ಆದ್ದರಿಂದ ಮೋಸಗಾರರಿಗೆ ನಾಶವೇ ಸಂಭವಿಸುವದು.

ಮುವ್ವತ್ತೈದನೇ ಕಥೆ.

ಮತದ್ವೇಷ.

ೋಕದಲ್ಲಿ ಶೈವ ವೈಷ್ಣವ ಮತಗಳಿಗೆ ಅಂತರಂಗವನ್ನು
ಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸ್ನೇಹವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಆಯಾ
ರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತವನ್ನು ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿಸುವದ
ಸ್ಕರ ಹೊರತರಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಇದ
ದು ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆ ಉಂಟು, ಅದೇನಂದರೆ, ಚೋಳ ದೇಶದ
ರೀ ತೀರದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀರಂಗ ಜಂಬುಕೇಶ್ವರಗಳೆಂಬ ಎರಡು
ಗಸುಂಟು. ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವರೂ ಜಂಬುಕೇಶ್ವರ
ವರೂ ಇರುವರು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಆಗಿಂದಾಗ್ಯೆ ಹರಿ
ಹರ ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬ ವ್ಯಾಜ್ಯವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನ
ತ್ತಿರುವದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೈಷ್ಣವನು ನಿತ್ಯವೂ
ಕೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಉಪಾದಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವನು. ಅವನ್ನ

ನೋಡಿ ಶೈವರು ವೈಷ್ಣವ ಕಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಡಿಯ
ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೋಗಬಾರದೋ ಎಂದು ಅನ್ಯಾಪದೇ
ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ ಇರುವರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ
ಕೋಪ ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಆ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ
ಪ್ರಾಣಾನ ಹಾಕರೆಂದು ಅವನು ಸುಮ್ಮನಿರುವನು. ಒ
ವಸ ಆ ಈಶ್ವರದೇವಸ್ಥಾನದ ಗೋಪುರದ ಮೇಲೆ
ಕಾಗಿ ಬಂದು ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಮೂಗು ಕೊಕ್ಕಿಯನ್ನು
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಆಗಲೇ ಅದನ್ನು ಈ ಉಪ
ವೈಷ್ಣವನು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಕಂಡು ಎಲೈ ಗೋ
ಮೇಲಿರುವ ಶ್ರೀರಂಗದ ವೈಷ್ಣವಕಾಗಿಯೇ, ನಾನು ಭಿಕ್ಷ
ಎತ್ತಿ ಈ ವೂರಿನವರನ್ನು ಬಡವರು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ,
ನಿನ್ನ ಮೂಗಿನ ಕೊನೆಯಿಂದ ಈ ಗೋಪುರ ಪ್ರಾಕಾ
ಸ್ಥಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆಡವಿ ಬಿಟ್ಟು ಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ
ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗು ಎಂದು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು.
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ದ್ವೇಷವು ಎಂದಿಗಾದರು ಹೊರಗೆ ಬ

ಮುವ್ವತ್ತಾರನೇ ಕಥೆ.

ದೀಪವೂ ದಡ್ಡನೂ.

ಒಬ್ಬ ದಡ್ಡನಾದ ದರಿದ್ರನು ತನ್ನ ಅಕ್ಕನನ್ನೂ
ನ್ನೂ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವರು ಇರುವ ಊರಿಗೆ
ಆ ಭಾವನು ನೆಂಮದಿಪರನಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯನ್ನು
ಕೊಂಡು ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಖ್ಯವಾ

ತ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಈ ದಡ್ಡನಿಗೆ ಬಡತನ ಭ್ರಂಶೀತಿ ಈ ಎರ
ಹೊಂದಿರುವದು. ಹೀಗಿರುವಷನ ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ಭಾವ
ವೈದನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮಾ ವಿ
ಸಿ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ಆ ರಾತ್ರಿ ಬಂದೇ ಪಙ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನ
ಹುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆ ಮೂಢನು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಉರಿ
ತ ದೀಪದಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಾ ಬೆಳಕಾಗಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ,
ಇದೇನು? ಒಳ್ಳೇ ಬೆಳಕು, ಒಳ್ಳೇ ಬೆಳಕು, ಅಂದನು.
ಕವನು ಈ ಬೆಳಕಿನ ವಸ್ತುವು ನಿಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ
? ನೀನರಿಯೆಯೋ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು, ವೈದನು ನಮ್ಮ
ಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಬಂದಲ್ಲದೆ ಎರಡನೇದು ಇಲ್ಲ
ನು. ಭಾವನು ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನ ಉಂ
? ಅಂದನು. ವೈದನು ಉಂಟು, ಆದರೆ ಏನು? ಅಂದ
ಭಾವನು ಕತ್ತಲೊಳಗೆ ಊಟ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಅಂ
ವೈದನು ಕೈಗೂ ಬಾಯಿಗೂ ಕತ್ತಲು ಉಂಟೋ?
ಹೇಳಿದನು. ಭಾವನು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವವರಿಗೂ ಹು
ಕುರುಡರಿಗೂ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ, ಈ
ನ ವಸ್ತುವು ಬಹಳ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು, ದ್ವೀಪಾಂತರದಿಂದ
ನ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಇದರ ಹೆಸರು ಸೂರ್ಯನ ಕೂಸು,
ನುಡಿದನು. ಭೋಜನವಾದ ಮೇಲೆ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲಾ
ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಈ ಮೂಢನು ತನ್ನ
ಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಕೂಸನ್ನು ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬೇಕೆಂ
ಉರಿಯುವ ದೀಪವನ್ನು ಆ ಮನೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರವಾಗಿರುವ
ಮನೇ ಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟನು. ಸಂಗಡಲೇ ಹುಲ್ಲು

ಮನೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಧಗಧಗನೆ ಉರಿಯಿತು. ಸುತ್ತು ಮ
ನೆರೆಯವರೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಆರಿಸ
ಇರುವಾಗ, ಮೂಢನು ಕೂಸು ದೊಡ್ಡದಾಗಲಿ, ಯಾಕೆ
ಯುತ್ತೀರಿ? ಎಂದು ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ಕುಣಿದಾಡಿದನು.
ವ ಕೂಸೆಂದು ಭಾವನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ವೈದನು ನೀನು ಹೆ
ಸೂರ್ಯನ ಕೂಸು, ಅದನ್ನು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಹೆ
ಬೇಕೆಂದು ಹುಲ್ಲು ಮನೇ ಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟೆನು, ಕೂ
ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು, ಶಾಬಾಸ್ ಶಾಬಾಸ್ ಎಂದನು. ಆಗ ಭಾ
ವೈದನ ಹೆಡ್ಡತನವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬಂದೋ
ಮಾಡಿ, ದುಷ್ಟನನ್ನು ದೂರ ಹೊರಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಹಿರಿ
ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನ ಮೇರಿಗೆ ಆ ಮೂಢನನ್ನು ಮರು ದಿವ
ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನ ಅಕ್ಕ
ಪಟ್ಟಳು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಭಾವನು ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನು ಎ
ಕೋಣನು, ನೀನು ಎನ್ಮೆಯಾಗಿ ದುಃಖ ಪಡಬೇಡ
ಸಮದಾಯಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೀನರು ಮಾನ ಕೆಡಿ
ಳ್ಳುವರು.

ಮೂವತ್ತೇಳನೇ ಕಥೆ.

ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನೆಂಬ ಮಂತ್ರಿ.

ಶೂರಸೇನನೆಂಬ ಅರಸನ ಬಳಿಲಿ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನೆಂಬ
ತ್ರಿ ಇದ್ದನು. ಆತನು ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮ-ದಿಂದಲೂ ಮಂ
ಬುದ್ಧಿ ಬಲದಿಂದಲೂ ಪರ ರಾಯರಿಗೆ ಭಯಂಕರನಾಗಿ
ಳುವ ರಾಜ್ಯವು ಕೊಂಚವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೊ

ಳನ್ನಾಳುವ ಅರಸುಗಳ ದೊಡ್ಡ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿ
ನ್ನು ಹೊಗಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರುವನು. ಕೀರ್ತಿವಂತನೂ
ಕ್ರಮ ಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಆ ರಾಯನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜ
ಕೂಡದೆಂಬ ಮಾತು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು. ಅನ್ಯರ ಉ
ಯಗಳೂ ಛದ್ಮನೆಗಳೂ ಮಂತ್ರಿಯ ಬುದ್ಧಿ ಬಲದಿಂದ ರಾ
ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ನಡಿಯಲಾರದೆ ಈತನ ರಾ
ಶಂಕಾತಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವದು. ಈ ರಾಯನಿರುವ
ಕೋಟೆಗೆ ನಿಶ್ಶಂಕ ರಾಯನ ಕೋಟೆ ಎಂಬ ಹೆಸರುಂ
ತು. ನಿಶ್ಶಂಕರಾಯ ಅಂದರೆ ಶತ್ರುಗಳ ಭಯ ಲೇಶವೂ
ಯಿಲ್ಲದಿರುವ ರಾಯನೆಂಬ ಅರ್ಥವು. ಈ ಹೆಸರು ಮಾ
ಅಲ್ಲ, ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಬಿಂಕವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಯಿರುವದು.
ಲದಲ್ಲಿ ಡಿಲ್ಲಿ ಪಾದಷಹಾ ಎಂಬ ಅಶ್ವಪತಿಯು ಬಹಳ
ನಾಗಿ ಲೆಖ್ಖವಿಲ್ಲದ ಕುದುರೇ ಫೌಜು ವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು.
ಫೌಜು ಗಣಿತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬಿದು
ಬುಗಳು ಒಂದು ಹರದಾರಿ ವರಿಗೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ದಟ್ಟ
ಹಾಕಿಸಿ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಆ ಬಂಬುಗಳ ಮೇಲೆ ಇತ್ತಕ
ದ ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ದೌಡು ಬಿಡಿಸಿ ಆ ಬಂಬುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪುಡಿ ಪು
ಗಿ ನೇದ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಕಲತು ಹೋಗಲು, ಅದೇ ಗುರುತು
ಕೊಂಡು ಗಣಿತಿ ಆಯಿತೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸುವನು. ಅಷ್ಟು
ನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನೇಕಾವರ್ತಿ ಯುದ್ಧಗಳು ಮಾಡಿ ಬ
ಜಯಗಳನ್ನು ಪಡದ ರಾಯನನ್ನು ಪಾದಷಹಾ ಬಂದಾವರ್ತಿ
ರೂ ಜಯಿಸಲಾರದೆ ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ
ಚಿಸಿ ವುಪಾಯದಿಂದ ಆ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು

ಕರಿಸಿ ಕೈದಿನಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ, ಆ ರಾಯನನ್ನು ತಾನು ಜಯಿಸಬಹ
ದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ರಾಯನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬೆಳಿಸಿ ನಂಬಿಕೆ
ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ
ತ್ರಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಉ
ದಯವಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಸಂತೋಷಿಸು
ಎಂದು ರಾಯನಿಗೆ ಬರೆದನು. ರಾಯನು ಕಳುಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ
ಮಾನಿಸುತ್ತಿರಲು, ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಮಂತ್ರಿಯು ಅರಸನ
ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆ ತೆಗದುಕೊಂಡು ತಕ್ಕ ಸನ್ನಾ
ದ ಹೊರಟು ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಅದನ್ನು ಪಾದ
ಕೇಳಿ ದೊಡ್ಡ ದರಬಾರು ಮಾಡಿ, ಧೂಳಿ ದರ್ಶನದಲ್ಲೇ
ದರೆ ಮೊದಲನೇ ಸರ್ತಿ ಕಾಣುವದರಲ್ಲೇ ಆ ಮಂತ್ರಿಯ
ಯನ್ನು ಅರಿಯ ಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನ
ತಾನು ಕೂತು ಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತಾನಾ ಮಂತ್ರಿ
ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೊಂಡು ಬುದ್ಧಿಸಾಗರ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು
ಬಾರಿಗೆ ಕರಿಸಿದನು. ಆತನು ಬಹು ದಿಟ್ಟದಿಂದ ದರಬ
ಬಂದು ಎಲ್ಲಿ ಪಾದಷಹಾ ಕುಳಿತು ಇದ್ದನೋ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತ
ಜರು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಪಾದಷಹಾ ಎಲೈ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ನನ್ನ ಗುರುತು ನಿನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾ
ಲು, ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನು ಪ್ರಭುವೇ, ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನ
ದೃಷ್ಟಿಯೂ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಯಿರುವದರಿಂದ ನನ್ನ
ಯೂ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಹೊಂದಿತು. ಅಯಸ್ಕಾಂತಶಿಲೆಯ
ಸೂಜಿ ತಿರಗದೆ ಇರುವದೋ ? ಕ್ಷಮಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಪಾದ
ನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂ

ಗ ಪಾದಷಹಾ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟು ಇಂಥಾ ಮಂತ್ರಿಯ ಬುದ್ಧಿ ಬಲದಿಂದಲೇ ನಿಶ್ಶಂಕ ರಾಯನ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಶೂರಸೇನ ರಾಯನು ಪರರಾಯರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ರಾಯ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಯನಿಗೆ ಸೈನ್ಯವೆಷ್ಟು ಇದೆ? ಎನ್ನಲು ಬಂದೇ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂತ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನು ಅಂದನು. ಪಾದಷಹಾ ಖಜಾನೆ ಎಷ್ಟದೆ? ಅನ್ನಲು, ಮಂತ್ರಿ ಶೀಮೆ ಆಬಾದಾಗಿದೆ ಅಂದನು. ಪಾದಷಹಾ ಪೆಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿದ ಹಾವು ಬಿಟ್ಟ ಹೊರ್ತು ಹೋಗುವದೋ? ಎನ್ನಲು, ಮಂತ್ರಿ ದಿಟ್ಟವಾದ ಘಾಳಿಯಿಂದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳ ತೆರೆಯಲ್ಪಡುವದು ಅಂದನು. ಪಾದಷಹಾ ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಹಾವು ಕೋಲಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಶಿಕ್ಕದೋ? ಅನ್ನಲು, ಮಂತ್ರಿ ಕಾಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಹಾವು ಕಚ್ಚದೆ ಬಿಡದು ಅಂದನು. ಪಾದಷಹಾ ಹಾವು ಕಚ್ಚಿ ಬರೀ ಬಾಯಿ, ಅನ್ನಲು, ಮಂತ್ರಿ ಬರೀ ಬಾಯಿ ಆದರೂ ನೊರೆ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬರಮಾಡುವದು ಅಂದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ರಾಯ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಅವನಿಗೆ ಭಾರಿ ಖಿಲ್ಲತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಪುನಃ ರಾಯನ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಇದೇ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಯ ಗುಣವು.

ಮುವ್ವತ್ತೆಂಟನೇ ಕಥೆ.

ದಡ್ಡನು ಮೀನು ಹಿಡಿದ್ದು.

ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆ ಹುಡುಗನು ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಿನ್ನುವದೂ ತಿರುಗು

ವದೂ ಈ ಎರಡನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯದೆ ಮಾಡುವನು.
ದು ಬರಹ ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನಿಗೂ ಹ
ಹದಿನಾರು ವರುಷವಾಯಿತು. ಹೀಗಿರುವ ಮಗನನ್ನು ನೋ
ತಂದೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಎಲಾ ಹೈದಾ, ಸುಮ್ಮನೆ ತಿಂದು ತಿರು
ವವಕ್ಕೆ ಬದಲು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನಾದರೂ ಹಿಡುಕೊಂಡು
ಬಾರದೇ? ಅಂದನು. ಅದಕ್ಕವನು ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ತ
ತಂದೆಯು ಆರಂಬದ ಗದ್ದೆಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಹತ್ರ
ಹೋಗಿ ತುಂಬು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯ ಕೂಡದೆಂ
ಆ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕೈದು ಕಡೆ ಅಗದು ಕಿತ್ತು ಬಿ
ಅಣೆಯ ನೀರೆಲ್ಲಾ ಹೊರಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ತಳದಲ್ಲಿ ತ್
ನಿಂತ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿಳಿದು ಕೈಯಿಂದ ಹುಡಿಕಿ ಹುಡಿಕಿ ಶಿಕ್ಕಿದ ಅ
ದಾರು ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡುಕೊಂಡು ಬಂದು,
ಗೋ ಅಪ್ಪಾ, ತಂದೆನೆಂದು ತಂದೆಯ ಮುಂದೆ ಮಡಗಿದನ
ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ತಂದೆಯು ಶಾಬಾಸು, ಶಾಬಾಸು, ಶಾನೆ ವಾ
ಈ ಕೆಲಸವಾದರು ಮಾಡಿದಿಯಲ್ಲಾ, ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಭಯವಿ
ಎಂದು ಮೆಚ್ಚಿ, ಇಷ್ಟೊತ್ತು ಏನು ಮಾಡಿದಿ? ಎಂದು ಕೇಳಲು,
ಡುಗನು ಅಪ್ಪಾ, ನಾನು ಆಗಲೇ ಬರುವೆ, ನಮ್ಮ ಅಣೇ ನೀ
ಲ್ಲಾ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ತಳದ ಕೆಸರು ಕಾಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಡ
ಯಿತು, ಅಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ತಂದೆ ಎಲಾ ಪಾಪಿ! ಅಣೇ ನೀ
ಲ್ಲಾ ಹೋಯಿತೋ ಅಂದನು. ಮಗನು ಹೌದಪ್ಪಾ, ನೀರೆ
ಹೋಯಿತು, ಕೆಸರು ಇನ್ನೂ ಅದೆ ಅನ್ನಲು, ಗದ್ದೆಯ ಪೈರೆ
ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಯಿತಲ್ಲಾ! ಎಂದು ತಂದೆ ದುಃಖ ಪಟ್ಟನ
ಹೀಗೆ ದಡ್ಡರಿಂದ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗುವದು.

ಮುವ್ವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ರಾಜಕುಮಾರನು.

ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ಅರಸನುಂಟು. ಆತನು ಅ
ೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ದ್ವೀಪಾಂತರಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ಲ್ಲಿ ನಡದ ಅಘೋರ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಡಿದನು. ಇದು
ತಾಪವುಳ್ಳ ಸೂರ್ಯನು ಲೋಕಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶದಿಂ
ಜಯಿಸಿ ಅಸ್ತಮಿಸುವ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು. ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸು
ತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯವು
ಭಾವ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಮಗನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಬಂತು. ತಂ
ಯಿಂದ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಈ ರಾಜಕುಮಾ
ನಿಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಅದು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಬುದ್ಧಿ
ಾಹಸ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಬಲದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ
ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ರಾಜ ಕುಮಾರನಿಗೆ ರಾಜ
ೀತಿಯ ಮಾರ್ಗವು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಂಥಾ ತಿದ್ದು
ಾಟು ಹೊಂದಿದ ರಾಜಕುಮಾರನು ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ,
ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬೇಕೆಂದು ನೆನಸಿ,
ಾಜ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಇಷ್ಟರಾದ ಅಷ್ಟಮಂತ್ರಿ
ಗಳೊಡನೆ ಕೇಳಿರೈಯ್ಯಾ, ಮಹಾ ಪ್ರಧಾನಿಗಳಿರಾ, ನಮ್ಮ ರಾ
ಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಅರಮನೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಹೊಲ ಗ
ದ್ದೆ ತೋಟ ಮುಂತಾದ ಜಮೀನು ಬಾಬಿನ ಕಂದಾಯ, ಮನೆ
ಕಂದಾಯ, ಮಠಗಳ ಗುತ್ತಿಗೆ, ಸುಂಕ ಮುಂತಾದ ತೆರಿಗೆ ಇವು
ಗಳೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ವದ ಕಾಲಿನ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ವರುಷಂಪ್ರತಿ ವ

ಸೂಲಾಗಿ ಬರುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಅಂದನು. ಅದ
ರು ವರುಷಂ ಪ್ರತಿ ವರುಷವೂ ಮಾಮೂಲು ಮೇರಿಗೆ ನಿಗದಿ
ದ ತೆರಿಗೇ ಹಣ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹಸ್ತಾಂತ್ರಕ್ಕೆ ವಸೂಲಾ
ರುತ್ತದೆ ಅಂದರು. ರಾಜ ಕುಮಾರನು ಹೀಗೆ ಬರುವ
ಯ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನಾವು
ತಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡ ಬೇಕು, ಇದು ಮೊದಲು ಇಪ್ಪ
ನಾಲ್ಕು ವರುಷದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಒಂದೇ ಸರ್ತಿ ಒ
ಬರಮಾಡಿದರೆ, ಅರಮನೆ ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದ್ರವ್ಯ
ತ್ತದೆ, ರೈತರಿಗೂ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲದೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಆಗುತ್ತದೆ
ದನು. ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಪ್ರಭುವೇ, ಹಾಂಗೆ ಮಾಡಕೂ
ಯಾಕಂದರೆ, ೧. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಆಯಾ ವರುಷದ ತೆರಿಗೆಯ
ಆಯಾ ವರುಷ ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಪೂರ್ವ ಪದ್ಧತಿ ತಪ
ದೆ. ೨. ಭೂಮಿಯ ಪೈರಿನಿಂದ ಬದುಕುವ ರೈತರನ್ನು
ಯುಂಟಾದ ವರುಷಕ್ಕೂ ಬೆಳೆ ಇಲ್ಲದ ವರುಷಕ್ಕೂ ಸ
ಟ್ಟಾಗಿ ಕಂದಾಯ ಕೊಡ ಹೇಳಿ ಕೇಳುವದು ನ್ಯಾಯ ವಿರೋ
೩. ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯ ಹುಡುಗರನ್ನು ಆಗಾಗ್ಯೆ ಪರಿಕ್ಷಿಸದೆ
ಸದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಪಾಧ್ಯನು ಕಲಿಸಿದ್ದನ್ನು ಅವರು ಹ್ಯಾಗೆ
ರೆಯುವರೋ ಹಾಗೆಯೇ ವರುಷಂ ಪ್ರತಿಯೂ ಸರಕಾರ
ಚಾರಣೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ ಒಡೆಯನನ್ನೇ ಮರೆ
ವರು. ೪. ಹಣಗಾರರಾದ ರೈತರು ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ವರ
ತೆರಿಗೆಯನ್ನು, ಒಂದೇ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೊಟ್ಟಾ
ಬಡವರು ಬಗ್ಗರಿಂದ ಆ ಮೇರಿಗೆ ಹೊಡದು ಬಡದು ವ
ಲು ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರು ನಿಭಾಯಿಸಲಾರರು. ೫. ಒಂದು

ಬ್ಬರಿಬ್ಬರು ನೆಮ್ಮದಿ ಪರರು, ಕಡಿಮೆಯುವರೆಲ್ಲರೂ ಬಡವರು.
ಬಡವರಾದ ರೈತರು ಈ ದಂಡಾ ತೆತ್ತು ಓಡಿ ಹೋದರೆ
ಊರಿನ ಭೂಮಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಪಾಳುಬಿದ್ದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನಷ್ಟ
ಭವಿಸುವದು. ೬. ಇಪ್ಪತ್ತನ್ನೂ ರೈತರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರಿಸಿ ಇಪ್ಪ
ನಾಲ್ಕು ವರುಷದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೊಡಿರೆಂದು
ಳಿದರೆ, ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು ವರುಷದ ಫಲವನ್ನು ಈಗಲೇ
ರೆಗಳು ನಮಗೆ ಉಂಟು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾವು ಕಂದಾಯ
ಟ್ಟೇವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದಲ್ಲಿ, ಆ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲದೆ
ಗುವದು. ೭. ರಾಜ್ಯದ ಕಂದಾಯವೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅರ
ನೇ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಶೇರಿದ ತರುವಾಯ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಇಪ್ಪ
ನಾಲ್ಕು ವರುಷದ ಸಂಬಳವನ್ನು ಒಂದೇ ಗಂಟಾಗಿ ಕೊಡ
ಕಾಗಿ ಅರಮನೆ ಹಸ್ತಾಂತ್ರವು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಉಳಿಯು
ಸೀ ಹೊರ್ತು ಹೆಚ್ಚದು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಸಪ್ತ ಮಂತ್ರಿಗಳು
ಳಿದ ತರುವಾಯ ಎಂಟನೇಯವನಾದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯು,
ಮಹಾ ರಾಯನೇ, ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತರ
ಕು, ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಹಸುಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮೇಯಿ
ರೆ, ಅವು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಕೊಡುವ ಹಾಲು ಮುಂತಾದ ಹಯ
ದಲೂ, ಅವುಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕರಗಳಿಂದಲೂ,
ಂದೆಯ ಯಜಮಾನನು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು,
ಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹಾಲು ಕರಕೊಳ್ಳದೆ ಒಂದೇ
ರ್ತಿ ಕರೆಯ ಬೇಕೆಂದು ಹಾಲು ತುಂಬಿದ ಕೆಚ್ಚಲುಗಳನ್ನು
ಯಿಸಿದರೆ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆಯೇ ಪೂರ್ವ ಪದ್ಧತಿ
ನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದರೆ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗುವದು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾಲಿನ ಪದ್ಧತಿಯು ಮೇರಿಗೆ ಆಯಾ ವರುಷ
ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಖಿಸ್ತು ಬಂದೀ ಪ್ರಕಾರ ವಸೂಲಾಗುವ
ಅಪ್ಪಣೆ ದಯಪಾಲಿಸ ಬೇಕೇ ಹೊರ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾ
ವರುಷದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ರೈ
ನ್ನು ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸ ಕೂಡದು, ಸರ್ವಜ್ಞಚಿತ್ತ, ಪ್ರಜೆಗಳ
ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವದೇ ರಾಜ ಧರ್ಮವು, ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ
ರಾಜ್ಯವು, ರಾಜ್ಯದಿಂದಲೇ ರಾಯನು, ರಾಯನೇ ಸತ್ಯ
ರಾಯನೇ ಧರ್ಮವು, ರಾಯನೇ ಸಕಲ ವರ್ಣಗಳಿಗೂ ರಕ್ಷ
ನು, ಮತ್ತೂ ಎಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ತಾಯಿ ತಂದೆಯ ಹ
ಪ್ರೀತಿ ಪಡಿಸುವವನು ರಾಯನು ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿ
ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಏನಾದರು ಬಂ
ಅನ್ಯಾಯ ನಡಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿದ್ದಿ ಕಾಪಾಡ
ಧರ್ಮವು ರಾಯನಿಗೆ ಉಂಟು. ರಾಯನ ಕೋಪವನ್ನು
ಯಿ ತಂದೆಗಳು ಶಾಂತ ಪಡಿಸಲಾರರು. ರಾಜಾಧಿ ರಾಜ
ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪರಿ ಪಾಲಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರುಣಾ ಕಟ
ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರ ಬೇಕು ಎಂದು ರಾಜ ನೀತಿಯನ್ನು ತಿ
ದನು. ಅದನ್ನು ಪರಮ ವಿವೇಕಿಯಾದ ರಾಜ ಕುಮಾರ
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಕನಿಕರದಿಂದ ಪ್ರಜಾರಂಜನೆಯೇ ಮು
ವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಾ ಬಹು ಕಾಲ ಸಾಖ್ಯವಾಗಿದ್ದ
ಇದೇಪ್ರಕಾರ ಮಹಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ರಾ
ವನ್ನು ಆಳುವ ಧೊರೆಗಳು ಸಾಖ್ಯ ಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂ
ವರು.

ನಾಲ್ವತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ಆನೆಗಳೂ ಇಲಿಗಳೂ.

ಕೋಯಿಮುತ್ತೂರು ಸತ್ಯಮಂಗಲ ಮುಂತಾದ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳ ಅವಾಂತ್ರವು ಬಹಳವಾಗಿರುವದು. ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಆನೆಗಳು ಬಂದು ಕಬ್ಬುತೋಟ ಬಾಳೆ ೋಟಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿಂದು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವು. ಗೆ ಆನೆಗಳಿಂದ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಉಳಿದ ಬ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಇಲಿಗಳ ಗುಂಪು ಬಂದು ತಿಂದು ಹೋಗುವ ಹೀಗೆ ಆನೆಗಳಿಂದಲೂ ಇಲಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಶೀಮೆಯು ಗೆ ಬಹಳ ಕೇಡುಂಟಾಗಿರುವದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ ರಾತ್ರಿ ದೊಡ್ಡ ಮಳೆ ಹೊಯಿದು ಕಾವೇರಿ ಭವಾನಿ ಎಂ ನದಿಗಳು ಪೂರಾ ಪ್ರವಾಹ ಹರಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಎಂದಿನ ಯೇ ಆನೆಗಳೂ ಇಲಿಗಳೂ ತೋಟ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮೇದು ನ ಝಾಮದಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋಗುವಾಗ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ದಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದ ಇಲಿಗಳ ಗುಂಪು ಆನೆಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಡಿ, ಎಲೈ ಆನೆಗಳಿರಾ, ಹೊಳೆಯನ್ನು ದಾಟುವದಕ್ಕೆ ನೀ ಶಕ್ತರು, ನಾವು ಅಶಕ್ತರು, ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ವಿಟ್ಟು ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಹೊಳೆಯ ದಾಟಿಸಿ ಕಾಪಾ ಈ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ನಾವು ನಿಮಗೆ ಗಾದರೂ ಮಾಡುವೆವು, ಎಂದು ಪ್ರಾಣ ಭಯದಿಂದ ಬೇಡಿ ಡಿತು. ಈ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಇಲಿಗಳಿಂದ ಬಲವಂತರಾದ ಗೆ ಏನು ಉಪಕಾರವಾದೀತೆಂದು ತಾತ್ಸಾರ ಮಾಡಿ, ಆನೆಗ ಂಪೆಲ್ಲಾ ಹೊಳೆಯ ದಾಟ ಹೋದವು. ಅವುಗಳ ಹಿಂದುಗಡೆ

ಯಾಗಿ ಬಂದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮುದಿಯಾನೆ ಮಾತ್ರ ಇಲಿ
ಮಾತನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡದೆ ತನ್ನ ಅಗಲವಾದ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇ
ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿಗೆ ಬಹಳ ಇಲಿಗಳನ್ನು ಗುಂಪು ಗುಂಪ
ಏರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಇಲಿಯಾದರೂ ಸಾಯದ ಹಾಗೆ ಹೆ
ದಾಟಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ಇಲಿಗಳಿರಾ ಬದಿಕಿರಿ, ಆಡಿದ ಮಾತು ನೆರವ
ಸಿರಿ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಪರ
ಉಪಕಾರಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುವವರು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮರು, ಪರ
ಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರಿಂದ ತಾವು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವ
ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಉತ್ತಮರು, ಪರರಿಂದ ಉಪಕಾರವ
ಹೊಂದಿ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಮಾತಿನಲ್ಲೂ ಸಹ ಉಪಕಾರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪ
ವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ವ್ಯ
ಪಡುವವರು ಮಧ್ಯಮರು. ಉಪಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪ
ವನ್ನು ಮಾಡ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ, ಆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮರತು ಹ
ಗುವವರು ಅಧಮರು, ಉಪಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಪಕಾರವನ್ನೇ ಕ
ಕಿ ಹುಡಿಕಿ ಮಾಡುವವರು ಅಧಮಾಧಮರು. ಹೀಗೆ
ಪ್ರಕಾರವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮರು, ಉತ್ತಮ
ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಕೃತಜ್ಞರೆನ್ನಿಸಿ ಕೊಂಬುವರು, ಅಧಮರು ಅಧ
ಧಮರು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಕೃತಘ್ನರೆನ್ನಿಸಿ ಕೊಂಬುವರು, ಮ
ಮರು ದ್ವಿಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಮಿತ್ರರೆನ್ನಿಸಿ ಕೊಂಬುವರು, ಹೀ
ವಲ್ಲಿ ಇಲಿಗಳಿರಾ, ನೀವು ಕೃತಘ್ನರಾಗ ಬೇಡಿರಿ, ಮಿತ್ರರಾ
ರೋ ಏನೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು, ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿ ಕೀರ್ತಿ ಸ
ದಿಸಿರೆಂದು ಇಲಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ, ಆನೆಗಳ ಗುಂಪಿನ ಸಂ

ಾಗಿ ಶೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಇಲಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಿಲಗಳಲ್ಲಿ
ರಿಕೊಂಡವು. ತರುವಾಯ ಒಂದು ದಿವಸ ಆ ಶೀಮೆಯ ಒ
ಲಿಗರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ನಮ್ಮ ಪೈರನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಆನೆಗಳ
ು ಹಿಡಿಯ ಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿ, ಆನೆಗಳು ಬರುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ
ಡ್ಡ ಕಪ್ಪುಗಳು ತೆಗದು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚಳದ ಚಪ್ಪರವ
ು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಗೇಣುದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹರಡಿ, ತೆಳ್ಳಗೆ
ೋಳದ ಪೈರನ್ನು ಬೆಳಸಿ ಇಟ್ಟರು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಒಂದು ಕ
ುಲ್ಲದೆ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿರುವ ತೋಟ ತೋಟಗಳ ಹತ್ತರ ಕಪ್ಪು
ನ್ನು ಮರೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆನೆಗಳು ಜೋಳದ ಪೈರಿನ ಆಶೆ
ಂದ ಬಂದು ಕಪ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೋದವು. ಆಗ ಇಲಿಗಳ
ಪು ಮೊದಲು ತಮಗೆ ಉಪಕಾರಾ ಮಾಡಿದ ಮುದಿಯಾನೆಯು
ುವನ್ನು ನೋಡಿ ಅದು ಬಿದ್ದಿರುವ ಹಳ್ಳದ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಮಣ್ಣ
ು ತೋಡಿ ಹಳ್ಳವನ್ನು ಹೂಣುತ್ತಾ ಬರಲು, ಆ ಆಸರೆಯಿಂದ
ದಿಯಾನೆ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಆನೆಗಳೊಡನೆ ಆ ಮಣ್ಣ
ು ಮೆಟ್ಟ ಮಿಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತನ
ಯ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ದರೋಬಸ್ತು ಆನೆಗಳ
ು ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮೇಲಿನ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಹಳ್ಳಗಳನ್ನು ಹೂಣಿ,
ಟ್ಟುಗಳ ಆಸರೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಂತವುಗಳ ಸೊಂಡಲುಗಳನ್ನು
ಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೊಂಡಲುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹೊರಗೆ ತೆಗದು, ಎಲ್ಲಾ
ಪಾಗಿ ಮಹೋಪ ಕಾರಿಗಳಾದ ಇಲಿಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ
ರಟು ಹೋದವು. ಹೀಗೆ ಉಪಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾ
ಳಿಗೂ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದ ಅಪಾಯಗಳು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ
ಹರಿಸಲ್ಪಡುವವು.

ನಾಲ್ವತ್ತೊಂದನೇ ಕಥೆ.

ಸಂಪನ್ನ ಶೆಟ್ಟಿಯೂ ಗಂಟುಕಳ್ಳ ವೀರನೂ.

ಸಂಪನ್ನ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನಿದ್ದನು. ಅವನು ಹಳ್ಳಿ ಪಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗವುಡಗಳಿಗೂ ರೈತರಿಗೂ ನೂರಾರು ವರಹಾಗಳು ಬಡ್ಡಿಗೆ ತಲವಾಸಿಗೆ ದವಸಕ್ಕೆ ಸಹ ಕೊಟ್ಟು ತೆಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ವ್ಯಾಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಚಕೂಟಿಯಾಗಿ ವರ್ತಕತನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಒಳ್ಳೇ ಸಂಪನ್ನನು ಒಳ್ಳೇ ಸಂಪನ್ನನು ಎಂಬ ಹೆಸರುವಾಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಗಂಟುಕಳ್ಳ ವೀರನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ತುಂಟ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರಿಸಿ ಕೊಂಡು ನೂರು ವರಹಾ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಮೋಸಗಾರಿಕೆ ಶೆಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಅವನ ಬೇಳುವೆ ಮಾತಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಏರುಳ್ಳ ಸಂಸಾರಿ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಹತ್ತೆಂಟು ವರುಷದ ವರಿಗು ಕೊಟ್ಟ ಹಣಕ್ಕೆ ತಗಾದಿ ಹಚ್ಚದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದನು. ತರುವಾಯ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಚೀಟು ಬರದು ಆಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು, ಗಂಟುಕಳ್ಳ ವೀರನು ಆ ಆಳನ್ನು ನೀನ್ಯಾರು? ಅವನ್ಯಾರು? ಹಣವೇನು? ಕಾಸೇನು? ನಾನರಿಯೆ ಹೋಗೆಂದು ಉಡಾಫೆ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಆಳು ಬಹಳ ತರದೂದಿನಿಂದ ಮಾಡುವ ತಗಾದಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡು ಗಂಟುಕಳ್ಳ ವೀರನು ಓಡಿ ಹೋದನು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಆಳಿನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವರ್ತಕನು ತಾನೇ ಬಂದು ಈ ತುಂಟನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ಪತ್ರಾರ್ಥದ ಹಣ ಕೊಡೆಂದು ತಗಾದಿ ಹಚ್ಚಿ

ು; ಅದಕ್ಕವನು ಪತ್ರವೆಂದರೇನು? ನಾನು ನಿನಗೆ ಪತ್ರವೇ
ು ಬರಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ನೀನು ಓದುಬರಹಾ ಕಲಿತವನು, ನನ್ನ ಹೆಸ
ಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಪತ್ರಾ ಬರಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೋ ಏನೋ, ಹೀಗೆ ಎ
ು ಮನೆಗಳು ಮುಣಿಗಿಸಿದ್ದೀ ? ನನಗೆ ನೀನು ನೂರು ವರಹಾ
ಿಸಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ತೋರಿಸು, ಎಂದೋ ಒಂದು ದಿವಸ
ದಾಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದಿ, ಅದು ಆ ಹೊತ್ತೇ
ರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆ, ಇನ್ನೇನೂ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲ, ಹೋಗೆಂದು ದಬಾ
ಿಸಿದನು. ಅವನ ದಬಾವಣಿಗೆ ಈ ವರ್ತಕನು ಅಂಜದೆ ಎ
ೋ ಗಂಟುಕಳ್ಳನೇ, ಕಚೇರಿಗೆ ನಡಿ, ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ
ಗಡಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಶರಗು ಹಿಡಿದು ದರದರನೆ ಎಳಕೊಂ
ು ಹೋದನು. ಆಗ ಈ ತುಂಟ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಈ ಉಳ್ಳ
ಸ್ತಿ ಮಾರಿಕೊಂಡು ಕಾಲ ಕಳಿಯುವ ವರ್ತಕನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕೆಲ
ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿ ಹೊಂದಿಕೆ ಮಾತುಗಳಾಡಿ, ಎಷ್ಟಾದರು
ೊಟ್ಟವನು ತಾಯಿ, ತಾಯಿಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ನ್ಯಾ
ುದ ಮಾತುಗಳು ನುಡಿಯುತ್ತಾ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿಸಿ,
ಚೇರಿ ಇರುವ ಊರಿನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಕೂತು
ೊಂಡು, ಅಯ್ಯಾ ಶೆಟ್ಟೀ, ನನ್ನ ಪತ್ರವೆಲ್ಲಿ? ನೋಡೋಣ, ನ
ಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ನಾವೇ ಹರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ ಅನ್ನಲು, ಇಗೋ
ನೋಡು, ನಿನ್ನ ಪತ್ರವೆಂದು ನಡುವಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗ
ು ವರ್ತಕನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಈ ಒಕ್ಕಲಿಗನ
ದನ್ನು ಪರ್ಯಂತ ಹರಿದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಶೇದುವ ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ
ಟ್ಟನು. ಆಗ ಮಹಾ ಕೋಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸಂಪನ್ನ
ಶೆಟ್ಟಿ ಗಂಟು ಕಳ್ಳನ ಮುಡಿ ಹಿಡಿದು ಒಂದೇ ಬಿರುವಿನಲ್ಲಿ ಕ

ಚೇರಿಗೆ ಎಳಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಆ ತುಂಟ
ಕ್ಕಲಿಗನು ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಲು, ಆ ಅಧಿಕ
ಯು ಎಲೋ ಒಕ್ಕಲಿಗಾ, ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಗಂಟು ಕಳ್ಳ ವೀರ
ಹೌದೋ, ಆ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಂಗೆ ಕೊಟ್ಟವರ ಗಂಟನ್ನು ನ
ಗಿ ಬಿಟ್ಟೆಯೋ ? ಗಂಟು ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟದ್ದಲ್ಲದೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಸ
ಹರಿದು ಬಿಟ್ಟೆಯಾ ? ಸುಳ್ಳು ಹೇಳ ಬೇಡ, ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ
ಳೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕಾ ತುಂಟನು ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ
ತೆಗಿಯದೆ ನಾನಿವನ ಪತ್ರವನ್ನು ಹರಿಯಲಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಬೊಂ
ನು. ಆಗ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು, ಓ ಸಂಪನ್ನ ಶೆಟ್ಟೀ, ಇವ
ನಿನ್ನ ಪತ್ರವನ್ನು ಹರಿದು ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬಿಡುವಾಗ ಕ
ವು ಚೂರುಗಳು ಘಾಳಿಗೆ ಹಾರಿ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾದರು ಬಿದ್ದಿರ ಬ
ದು, ಹುಡಿಕಿ ಆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಹೋಗೆಂದನು. ಹಾಗೆಯೆ
ಆಗಲೆಂದು ವರ್ತಕನು ಹೊರಟು ಹೋದ ತರುವಾಯ ಈ ನ
ಯಾಧಿಪತಿಯು ವರ್ತಕರೇ ಮೋಸಗಾರರು ಹೊರ್ತು ಒಕ್ಕ
ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೋಸಗಾರಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಲ
ಕಾಭಿರಾಮವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಈ ಒಕ್ಕಲಿಗನನ್ನು ಉಬ್ಬಿ
ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ವರ್ತಕನು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವನೆ
ಎಂತ ಅಂದು ಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ, ಇನ್ನೂ ಹೋಗಿರಲಾರನು ಬು
ಎಂಬ ಮಾತು ಗಂಟುಕಳ್ಳ ವೀರನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟ
ಆ ಮರ್ಮವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ಈ ಒಕ್ಕ
ಗನನ್ನು ಹಿಂಗಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಜಲೀಬದಾರಾ, ಇವನಿಗೆ ನೂ
ಯಿಪ್ಪತ್ತು ಕೊರಡೆ ಹೊಡಿ, ಪತ್ರ ಹರಿಯದಿದ್ದರೆ ಆ ಸ್ಥ
ಗೊತ್ತು ಯಿವನಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಿತು, ಎಂದು ಗದರಿಸಿದ ವ

ದಲ್ಲೇ, ಗಂಟುಕಳ್ಳ ವೀರನು ಬುದ್ಧೀ, ಹಣ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಇಂಟೆಂದನು. ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡೆಂದು ವರ್ತಕನಿಗೆ ಓಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಇದೇ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಗಳ ಗುಣವು.

ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡನೇ ಕಥೆ.

ಬೆಲ್ಲದ ಕಿತ್ತಾಟ.

ನಾಮಗುಂಡ್ಲದ ಬೆಲ್ಲದ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬವನು ಬೆಲ್ಲದ ವ್ಯಾಪಾರದ ೇ ಬಲ್ಲಿದನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಕಬ್ಬು ತೋಟ ಮಾಡುವ ತರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಬಹಳ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು, ಆಲೆ ಾಡಿ ಬೆಲ್ಲಗಳಾದ ಕೂಡ್ಲೇ ಉಂಡೆಗಳನ್ನೂ ಅಚ್ಚುಗಳನ್ನೂ ಂಡಿಗಳಿಗೂ ಎತ್ತಿನ ಹೇರುಗಳಿಗೂ ತುಂಬಿ, ಕಣವೇ ಮೇ ನ ಶೀಮೆಯಿಂದ ಕಣವೇ ಕೆಳಗೆ ಚನ್ನಪಟ್ಣ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಲ ಳಿಗೆ ಕೇಪು ಕಳುಹಿಸಿ ಒಂದಕ್ಕೆರಡು ಲಾಭ ಬರುವ ಮೇರಿಗೆ ಾರಿಸಿ ಬಹಳ ದ್ರವ್ಯವಂತನಾಗಿ ಇದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಂದುಸಲ ಈ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರನು ಸಾವಿರಾರು ಭಂಡಿಗಳೂ ಹೇರುಗ ೂ ಕೋಲಾರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಹೋಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ತಾನು ತ್ತೆಂಟು ಗೋಣಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಿಸಿ, ಒಂದು ಜಿಲು ಹಿಂದಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಭಲ್ಲೇರಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾ ದ ಬಳಿಯು ಹುಲ್ಲೆಗಳ ಚಲ್ಲಾಟಕ್ಕೆ ಈ ಎತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಾಯಿ ಹೋರಿ ಬೆದರಿ ಹಾರಿತು. ಆಗ „ಎತ್ತು ಹಾರುವದಕ್ಕೆ ುಂಚೆ ಗೋಣಿ ಹಾರಿತು” ಎಂಬ ಸಾಮತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಆ ೋರೀ ಮೇಲಿನ ಬೆಲ್ಲದ ಗೋಣಿ ಮೂರಾರು ಬಾರು ದೂರ

ಹಾರಿ ಬಿತ್ತು. ಹೇರುಗಳ ಸಂಗಡ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆಳುಗ
ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿ ಹೋದರು. ಶೆಟ್ಟಿಯು, ಹೋರಿ ಹಾರಿ ಬಿ
ಗೋಣಿ ಸಹಿತ, ಹಿಂದಾದನು. ಆಗ ತಂಟ್ಲೆವೀರನೆಂಬ ಬ
ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಹುಡುಗನು ಆ ದಾರಿಯ ಮಗ್ಗಲಲ್ಲೇ ದನ
ಮೇಯಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲಾ ಹು
ಗಾ, ರವಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, ನಿನಗೆ ಶಾನೆ ಬೆಲ್ಲ ಕೊಡುತ್ತೇ
ಈ ಗೋಣೀ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತು, ಎತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕೋಣ,
ದು ಕೂಗಿದ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಆ ಹುಡುಗನು ಬಂದು ಇದು
ಲ್ಲದ ಗೋಣಿಯೋ ಉಪ್ಪಿನ ಗೋಣಿಯೋ? ನಾನು ಇದ
ಹಿಡಿದರೆ ಶಾನೆ ಬೆಲ್ಲ ಕೊಡುತ್ತಿಯೋ? ಅಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಶೆ
ಯು ಎಲಾ ತಂಡಕ ಹುಡುಗನೇ, ಇದು ಉಪ್ಪಲ್ಲ, ಬೆಲ್ಲ
ಗೋಣೀ ಹಿಡಿದೆತ್ತು, ಶಾನೆ ಬೆಲ್ಲ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ತಿಂದು
ರು ಕುಡಿಯುವಿಯಂತೆ, ಉಪ್ಪು ತಿಂದಷ್ಟೂ ದಾವರವಾಗಿ ಬ
ಹೋದೀಯೆ, ಬೆಲ್ಲವೇ ತಿನ್ನು, ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಿ, ತಾನು
ನ ಕೂಡ ಹೇರೆತ್ತಿ ಹೋರೀ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಹೋರಿಯ
ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗ ಬಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ಹೆಗಲಿನ ಹಸಿಬೆಯಲ್ಲಿದ್ದ
ದುಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದುಂಡೆಯನ್ನು ತೆಗದು ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ
ಟ್ಟನು. ಆಗ ಆ ತಂಡಕನು ಏನೈಯ್ಯಾ, ಶೆಟ್ಟೇ, ನೀನು ಬ
ವನೇ, ಶಾನೆ ಬೆಲ್ಲ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದುಂಡೆ ಕ
ಕ್ಕಿದಿ, ನಿನ್ನ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ, ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಹೋಗು, ಎ
ಶರಗು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಹಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ ಎಳದನು. ಶೆ
ಕೋಪ ಬಂದಾಗ್ಯೂ, ಅವನು ಇವನು ಹುಡುಗನು, ಹೊಡೆ
ಬಾರದೆಂದು ತಾಳಿಮೆಯಿಂದ ಸಮದಾಯಿಸಿ, ಎರಡು ಮು

ಂಡೆಗಳು ಕೊಟ್ಟ್ರಿಗ್ಯೊ, ಶಾನೆ ಕೊಡು, ಶಾನೆ ಕೊಡು, ಎಂಬ
ಾತು ಬಿಡದೆ ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸಿದನು. ಆಗ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಬೆಪ್ಪಾ
ಹುಡುಗ ಸಹವಾಸ ಬಂತಲ್ಲಪ್ಪಾ, ಎಂದು ಕಿತ್ತಾಡುತ್ತಾ ಇರು
ಾಗ, ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಇದನ್ನು
ೋಡಿ ತಂಟ್ಲೆಮಾರನೆಂಬ ಹೆಸರು ನಿನಗೆ ಸಲ್ಲೋದೆಂದು ಉಬ್ಬಿ
, ಹುಡುಗನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು, ಬಂದುಂ
ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಡದು ನಿಂಬೇಕಾಯಷ್ಟು ಬೆಲ್ಲ ಬಲಗೈಯಲ್ಲೂ
ಲ್ಲೀಕಾಯಷ್ಟು ಎಡಗೈಯಲ್ಲೂ ಹಿಡುಕೊಂಡು, ಎಲಾ ಒಕ್ಕಲಿ
ು, ಇದು ಶಾನೆಯೋ, ಇದು ಶಾನೆಯೋ, ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅ
ಕ್ಕವನು "ಅತಿ ಯುಕ್ತಿ ಮತಿ ಕೆಡಿಸಿತೆಂಬ" ಗಾದೆಗೆ ಸರಿಯಾ
ಇದು ಶಾನೆ ಎಂದು ಬಲಗೈ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಆ
ರೆ ಹಿಡಿ, ನಿನ್ನ ಹಿಡಿ ತುಂಬಿತು, ಬಾಯಿ ತುಂಬ ಹಾಕ್ಕೊ,
ುಂಬಾ ಬೆಲ್ಲವಾಯಿತೋ, ಹೋಗು, ದಾರಿ ಹಿಡಿ, ಎಂದು ಆ
ಮನುಷ್ಯನು ಗದರಿದನು. ಆ ತಂಟ್ಲೆಮಾರಿ ಹುಡುಗನು ಅ
ಮೋರೆ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ
ದೊಡ್ಡವರಾಗಲಿ ಚಿಕ್ಕವರಾಗಲಿ ಅತಿ ಆಶೆ ಪಟ್ಟರೆ, "ಕಡಾಶೆ
ಣ್ಣು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು" ಎಂಬ ಸಾಮತಿಯ ಹಾಗೆ
ೊದಲಿಗೆ ಮೋಸ ಬರುವದು.

ನಾಲ್ವತ್ತುಮೂರನೇ ಕಥೆ.

ಸನ್ಯಾಸಿಯೂ ನಿಕ್ಷೇಪವೂ.

ದೇಶ ಸಂಚಾರದಿಂದ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರು
ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಮಹಾ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿ ಅರ್ಥಾಪೇಕ್ಷೆ ಇ

ಲ್ಲದೆ ಇದ್ದನು. ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದ ಮಾರ್ಗದ
ಒಂದು ನಿಕ್ಷೇಪವು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆ
ರಿ ಪ್ರಾಣಘಾತಕ ಪ್ರಾಣಘಾತಕವೆಂತ ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಆ
ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ಬೇರೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಅವರ ಪ
ಚಾರಕ ನೊಬ್ಬನು ಅಂತು ಮೂರು ಮಂದಿ ಬರುತ್ತಾ ಏನು ಕ
ಡು ಬೆದರಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತೀ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕವ
ಪ್ರಾಣ ಘಾತಕವನ್ನು ದ್ರವ್ಯ ರೂಪವಾಗಿ ಕಂಡು ಬೆದರಿ ಓ
ತ್ತೇನಂದನು, ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಇವನು ದಡ್ಡನೆಂದು ನ
ತ್ತಾ ಬಂದು, ಅವರು ಆ ನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಕಂಡು ಎತ್ತಿಕೊಂ
ಕೆಲವು ದೂರ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲೊಂದು ಭಾವಿಯೂ ಮಂಟಪ
ಇದ್ದದ್ದು ನೋಡಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂ
ರು. ಈ ಇಬ್ಬರು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟು ದ್ರವ್ಯ
ನ್ನು ತಾನೇ ಅಪಹರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಪರಿಚಾರಕನು ಆ ಇಬ್ಬ
ಗೂ ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷವನ್ನು ಬೆರಸಿಟ್ಟನು. ಈ ಪರಿ
ರಕನನ್ನು ಕೊಂದ ಹೊರ್ತು ಅವನಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಪಾಲು ತ
ಗೆ ದಕ್ಕದೆಂದು ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ನೆನಸಿ, ತಮಗೆ ಅಡಿಗೆ ವ
ಡಿಟ್ಟು ಭಾವಿಯ ಕಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪರಿಚಾರಕನನ
ಅದಾಟಾಗಿ ಭಾವಿಯೊಳಗೆ ತಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸ
ಪರಿಚಾರಕನ ಅಡ್ಡಿ ತೀರಿದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಈ ಇಬ್ಬ
ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಆ ವಿಷಾನ್ನವನ್ನು ಗಬಕು ಗಬಕ್ಕೆಂದು ತಿಂ
ಬರಗಿ, ದ್ರವ್ಯವು ಪ್ರಾಣಘಾತಕವೆಂಬ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯವೆಂ
ಕೂಗಿ ಹೊರಳಿ ಸತ್ತರು. ಹೀಗೆ ಅರ್ಥವು ಅನರ್ಥ
ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು.

ನಾಲ್ವತ್ತುನಾಲ್ಕನೇ ಕಥೆ.

ಗಂಟು ವ್ಯಾಜ್ಯದ ಮಾರ್ಗಸ್ಥರು.

ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಕೂಡಿ ಪ್ರಯಾಣ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಟು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಕಂಡು ಅದೇನೋ ಗಂಟು ಬಿದ್ದದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಏನೋ ಬಟ್ಟೇಗಂಟು ಅಂದನು, ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಬಟ್ಟೇಗಂಟು ಆದಾಗ್ಯೂ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅದರ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದನು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯವನು ಬೇಗ ಬಗ್ಗಿ ಗಂಟನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿ ಕೊಂಡನು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿ ಹಣವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಈ ಹಣವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಯೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿ ಕೊಂಬೋಣ ಎಂದು, ಬಟ್ಟೆ ಗಂಟೆಂದ ಎರಡನೆಯವನು ಹೇಳಿದನು, ಘಟ್ಟಿಯಾದ ಗಂಟೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೂರನೆಯವನು ನಿನಗಿಂತಲು ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಾಲು ಬರಬೇಕೆಂದನು, ಗಂಟನ್ನು ಕಂಡ ಮೊದಲನೆಯವನು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗಿಂತಲು ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಾಲು ಬರಬೇಕೆಂದನು, ನಾಲ್ಕನೆಯವನು ಗಂಟು ಶಿಕ್ಕಿದ್ದು ನನಗೆ, ನಿಮಗೆಲ್ಲ, ಯಾತಕ್ಕೆ ಪಾಲು ಕೊಡುವದು, ಅಥವಾ ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ನಾನಾದರು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಉಳಿದವರನ್ನು ಉಡಾಯಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಉಂಟಾಗಿ ಒಬ್ಬರ ಮಾತೊಬ್ಬರು ಕೇಳದೆ, ಅವರು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಸಂಪನ್ನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಹಂಚಿಕೊಂಬೋಣ ಎಂದು

ಬಿಡಂಬಟ್ಟು, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೋರುಗಲ್ಲೆಂಬ ಊರಿಗೆ ಶೇ
ನಡುಪೇಟೆಗೆ ಬಂದು, ಸರಾಫ ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಅಂಗಡಿ
ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಸಾವುಕಾರನನ್ನು ಕಂಡು, ಅಯ್ಯಾ ಶೆಟ್ಟಿ
ಈ ಗಂಟು ಅಮಾನತಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರು, ನಾ
ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಯೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಹೊರ್ತು ಕೊ
ಬೇಡ, ನಾವು ಅಗೋ ಆ ಭಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಶನಾ ತೀರಿಸಿಕೊ
ಡು ಬರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಗಂಟಿನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗು
ತು ಮಾಡಿ ವರ್ತಕನ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದರು. ತರುವಾ
ಭಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬುತ್ತಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಭಾವಿ
ಕಟ್ಟೇ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕೂತು ಕೊಂಡು, ಯೆಲೆ ಆಡಿಕೆ ಗೆ
ಸ್ಕರ ನಾಲ್ಕನೆಯವನನ್ನು ಶೆಟ್ಟಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು,
ವನು ಬಂದು ಬಂದು ದುಡ್ಡಿಗೆ ಯೆಲೆ ಅಡಿಕೆ ತರಿಸಿ ಕೊಡೆಂ
ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಓ ಶೆಟ್ಟೀ, ಆ ಗಂಟಲ್ಲಿ ತಾ ಅಂದನ
ಶೆಟ್ಟಿಯು ನೀವು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಯೂ ಕೂಡಿ ಬಂದು ಕೇಳಿ
ಹೊರ್ತು ನಾನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದನು. ಆಗ ಆ ನಾಲ್ಕ
ವನು ಉಳಿದ ಮೂರು ಮಂದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶೆಟ್ಟಿ ಕೊಡೆ
ದಿಲ್ಲವಂತೆ, ಕೋಡೋದಿಲ್ಲವಂತೆ, ಎಂದು ಕೂಗಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಶೆಟ್ಟಿ
ಕೊಡೈಯ್ಯಾ ಕೊಡೈಯ್ಯಾ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.
ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಗಂಟೆತ್ತಿ ಕೈಗೆ ಕೊಡಲು, ಆ ಕ್ಷ
ದಲ್ಲೇ ಅವನು ಕಂಬಿ ಕಿತ್ತನು. ಆಗ ಉಳಿದ ಮೂರು ಮಂ
ಯ ಕೆಲಸ ಮೂರುದಾರಿ ಆರುಬಟ್ಟೆ ಆಯಿತು. ಬಳಿಕ ಸ್ವ
ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಮೂರು ಮಂದಿಯೂ ಸರಾಫನ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಓ
ಬಂದು ನಮ್ಮವನೆಲ್ಲಿ, ಗಂಟವನ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟೆಯೋ, ಅ

ನಮಗೆ ನಿಮಿತ್ತವಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಗಂಟಿಗೆ ನೀನೇ ಉದಾರಣೆ ಹೇಳ ಬೇಕು, ಚಾವಡಿಗೆ ನಡಿ, ಎಂದು ವಿಚಾರಣೆ ಕರ್ತನ ಬಳಿಗೆ ಶೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಎಳಕೊಂಡು ಬಂದು, ತಮ್ಮ ಫಿರಿಯಾದು ಸಂಗ ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದರು. ನ್ಯಾಯಧಿಕಾರಿಯು ಶೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕರಿಸಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಅವನು ಮೋಸ ಹೋದನೆಂದು ತಿಳುಕೊಂಡು ಈ ಮೂರು ಮಂದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಿವೇಕ ಶಿಖಾಮಣಿಗಳಿ ರಾ, ನೀವು ಮಾಡಿದ ನಿಗದೀ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ನೀವು ನಾಲ್ಕು ಮಂ ದಿಯೂ ಕೂಡಿ ಬನ್ನಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಗಂಟು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಿಲ್ಲದೆ ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು, ಈ ಮುಸಾಫರರು ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ನಾಲ್ವತ್ತೈದನೇ ಕಥೆ.

ವಿದ್ಯೆಯೇ ಧನ.

ಮಲಯಾಳ ದೇಶದ ಜನಾರ್ದನ ಪುರವೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇ ಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಹೆಸರು ಸಮುಖ ನು, ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಹೆಸರು ಸುವಿಶೇಷನು. ಅವರು ಐಶ್ವರ್ಯ ವಂತರ ಮಕ್ಕಳು, ಬಾಲ್ಯದಾರಭ್ಯ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿಸಿ ಇದ್ದರು. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಈ ಸಂಗಾತಿಗಳು ಆಲೋಚಿ ಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಂದೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಯ್ಯಾ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ದೇಶ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡಿಯುವ ನಡತೆಗಳನ್ನೂ ವರ್ತ ಕ, ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ತಿಳುಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ ದ್ರವ್ಯವಂತರಾಗಿ ಪುನಃ ನಿಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು

ಯಿದ್ದೇವೆ, ಹಾಂಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸ ಬೇಕೆಂದು ವಂದಿಸಿ ನ
ಸ್ಕರಿಸಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆ ತೆಗದು ಕೊಂಡು ದಕ್ಷಿಣ ದೇ
ದಿಂದ ಉತ್ತರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಆಗ ತಲಾ ಸಾವಿ
ವರಹಾದ ಹುಂಡೀ ಕಾಗದವನ್ನು ಕಾಶೀ ಪಟ್ಣದಲ್ಲಿರುವ ಸ
ವುಕಾರರ ಹೆಸರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ತಕ್ಕ ಸಾವುಕಾರರ ಕಡೆಯಿಂದ
ರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಕಂಕಳಲ್ಲಿ ಗಂಟು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಲು, ಹೀ
ಯೇ ಏಕಾಯೇಕಿ ಪ್ರೈಣ ನಡದು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಶಿ
ಪಟ್ಣವನ್ನು ಶೇರಿದರು. ಸಂಗಡಲೇ ಹುಂಡೀ ಅಯಿವಜನ
ಬರ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಉಭಯತ್ರರು ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒ
ದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ
ಒಂದೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾ
ಬಿಡದೆ, ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸದೆ, ಕಟ್ಟಾ ಶುದ್ಧಿ ಕಿ
ಯಾ ಶುದ್ಧಿ ವಾಕ್ಕು ಶುದ್ಧಿಗಳು ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರು
ಅವರಲ್ಲಿ ಸುಮುಖನೆಂಬುವನು ವರ್ತಕ ಪ್ರವರ್ತಕ ಮಾಗ
ವನ್ನು ತಿಳಿದು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಲಾಭಾದಾಯದಿಂ
ಮಹಾ ಧನವಂತನೆಂದು ಮಾತಿನವಾಶಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು
ಸುವಿಶೇಷನೆಂಬುವನು, ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ
ಎಲ್ಲಾ ಧನಗಳಿಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧನವು ವಿದ್ಯೆಯೇ ಎಂದು
ಲೋಚಿಸಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಅಂಥಾ ವಿದ್ಯಾ ಧನವನ್ನೇ ಸಂಪಾದಿಸ ಬೆ
ಕೆಂದು, ಆ ಪಟ್ಣದಲ್ಲಿ ಚತುಶ್ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ
ಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿನಯದಿಂದ ಕಂಡು ನವ
ಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇದ್ದೇನೆ, ಕನಿಕರಿಸಿ ನ

ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದ
ವಿರ ವರಹಾಗಳನ್ನು ಆ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಪಾದಗಳ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿ
ನಾಗಿ ಇಟ್ಟನು. ಆಗ ಆ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ
ಣವನ್ನು ಅವನ ಮುಖವ ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ತಿಳು
ಂಡು, ಎಲೈ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಂತನೇ, ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನೆಂದು ಕೇಳಿ
. ಅವಕ್ಕಿವನು ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನನ್ನು ಸುವಿಶೇಷನೆಂದು ಕರಿ
ತ್ತಾರೆ ಎಂದನು. ಆಗ ವಿದ್ವಾಂಸನು ನಿನಗೆ ಸುವಿಶೇಷನೆಂ
ಹೆಸರು ಸಲ್ಲುವದು, ಹ್ಯಾಗಂದರೆ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲಿತ ತರುವಾಯ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡು
ು ವಿಶೇಷವು, ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೇ ನೀನು ಗುರು
ಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದೇ ಸುವಿಶೇಷವು, ಎಂದು ಸಂತೋಷ
ಟ್ಟು, ತನಗೆ ಬರುವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಕಲಿ
ನು. ಅವನು ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ್ದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವರುಷದಲ್ಲಿ
ಲ್ಕು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದಿ ಪರಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸ
ಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದನು. ಹೀಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ತನ್ನ
ಸ್ನೇಹಿತನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಾದ ಸುಮುಖ
ು ಕೇಳಿ ಸುವಿಶೇಷನನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ
ದುಕೊಂಡು ಬಂದು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆದರಿಸಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡ
. ಬಂದೆರಡು ವರ್ಷವಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಂತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋ
ಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸು ಹುಟ್ಟಿ ಸುಮುಖನು ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ
ವ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಂಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಿಸಿ, ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಸುವಿ
ಶೇಷ ನೊಡನೆ, ಕಾಶೀ ಪಟ್ಣದಿಂದ ಹೊರಟನು. ಹೀಗೆ ಹೊರ
ಗೊಂಡಾರಣ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಪೆಂಡಾರರೆಂಬ

ಆ ದೇಶದ ಕಳ್ಳರು ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಬಂದು ಬ
ಹೊಡದು ಹಣವೆಲ್ಲಾ ಸುಲುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಆಗ
ಮುಖನಿಗೂ ಸುವಿಶೇಷನಿಗೂ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಇಬ್ಬರೂ ಬಡ
ದರು. ದೋಪು ಕೊಟ್ಟು ದರಿದ್ರನಾದ ಸುಮುಖನಿಗೆ ಬ
ವ್ಯಸನ ವುಂಟಾಗಿ ತಾನು ಧನಿಕನಾಗಿ ಬಾಳಿದ ಕಾಶೀ ಪಟ್ಣಕ
ತಂದೆ ಇರುವ ಜನಾರ್ದನ ಪುರಕ್ಕೂ ಸಹ ದರಿದ್ರನಾಗಿ ಪ್ರ
ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.
ವನನ್ನು ನೋಡಿ ಸುವಿಶೇಷನು, ಎಲೈ ಸುಮುಖನೇ, ನೀನು
ಳ್ಳರಿಂದ ಕದಿಯಲ್ಪಡುವ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದಿ, ನಾನು ಕ
ರು ಅಪಹರಿಸ ಕೂಡದ ವಿದ್ಯಾಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದೇನೆ,
ರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪುನಃ ಧನವಂತನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಯೋ
ನೆ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಕಾಲು
ಯಿಂದಲೇ ಉಜ್ಜನೀ ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಸುವಿ
ಷನು ಆ ಪಟ್ಣ ವಾಳುವ ಬದ್ಧನೇಂದ್ರ ರಾಯನೆಂಬ ಅರಸನ
ಗೆ ಹೋಗಿ ರಾಜ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯವ
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಕಟನೆ ಮಾಡಲು ಅಕ್ಷರ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯ
ಆ ಪ್ರಭುವು ಸುವಿಶೇಷನನ್ನು ಬಹುಮಾನಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಅನೇ
ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅದೇ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಈ ಉಭಯ
ರೂ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾಗಿ ಸ್ವಂತ ಪಟ್ಣವನ್ನು ಶೇರಿ ಸುಖದಿ
ದ್ದರು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸುಖಪಡುವರು.

ನಾಲ್ವತ್ತಾರನೇ ಕಥೆ.

ಅರಳೀ ಮರದ ದೆವ್ವವು.

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇದ್ದನು. ಅವನು ಕ್ಷಗಾರನಾದ್ದರಿಂದ ಊರೆಲ್ಲಾ ತಿರಿಗಿ ಭಿಕ್ಷವೆತ್ತಿದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ದು ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಲಿ ಕೊಡುವನು. ಅವಳು ಅದನ್ನು ಅಡಿ ಮಾಡಿ ಗಂಡನ ಯೆಲೆಗೆ ಬಡಿಸಿ ಸಂಗಡಲೇ ಕಸಪೊರಿಕೆಯಿಂ ಗಂಡನನ್ನು ಒಂದು ಪೆಟ್ಟು ಹೊಡೆಯುವಳು. ನಿತ್ಯವೂ ಈ ಕಾರ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಲಿ ಪೊರಿಕೆ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು ಆಗ್ಯೆ ಮಾತ್ರ ಃಖ ಪಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕಟ್ಲೆ ಪ್ರಕಾರ ಭಿಕ್ಷ ಬೇಡಿ ಸಂಸಾರ ಾಡುತ್ತಾ ಇರುವನು. ಹೀಗೆ ಬಹಳ ದಿವಸದಿಂದ ಪೆಟ್ಟು ದು ಬೇಸತ್ತು, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಾಲ್ಕಾರು ದಿವಸ ಪರಸ್ಥ ಕ್ಕಾದರು ಹೋಗಿ ಇರೋಣವೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಹೆಂಡತಿ ನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಗ್ರಾಮಾಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಟು ದಿವಸದ ಅಕ್ಕಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟು, ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಂಡುಕೊಂಡು ಇರು, ಅಯಿದಾರು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಳಿದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹೆಂಡತಿಯು ನೀನು ಆರು ವಸದವರಿಗೂ ಬಾರದೆ ಯಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಪೊರಿಕೆ ಟ್ಟುಗಳು ತಿನ್ನುವವರ್ಯಾರು ? ಅದಕ್ಕೊಬ್ಬನನ್ನು ಗೊತ್ತು ನೀನೆಲ್ಲಿಗಾದರು ಹೋಗೆಂದಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಹು ಂದರೆ ಬಂತಲ್ಲಾ ಏನು ಮಾಡಲೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ತಾನು ಬೆಳಿ ಅರಳೀ ಮರವನ್ನು ನನಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಪೊರಿಕೇಲಿ ಹೊ ಸುತ್ತಿರು ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಆ

ಗಯ್ಯಾಳಿ ಹೆಂಗಸು ಆ ದಿವಸ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಅಡಿಗೆ ಮ
ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿರುವ ಅರಳೀ ಮರದ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಬಡಿ
ವ ಪ್ರಕಾರ ಯಲೆೀ ಹಾಕಿ ಬಡಿಸಿ, ಪೊರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಲಿ ತೆಕೊ
ಡು ಇಗೋ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟು, ಮರಕ್ಕೆ ಮೂರು
ಟ್ಟು, ಎಂದು ಹೊಡೆಯಲು, ಆ ಮರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿವಸದಿ
ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಭೂತವು ಆ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನಲಾರದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ದ್ದ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಯೆಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ನನ್ನನ್ನು ನಿ
ಹೆಂಡತಿಯ ಪೊರಿಕೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿ ಒರ ಬಹುದೇ?
ದು ದಿವಸದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ತಾಳಲಾರದೆ ಹೋದೆನಲ್ಲಾ, ನೀ
ನಿತ್ಯವು ಇಂಥಾ ಪೆಟ್ಟುಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ತಿನ್ನುತ್ತೀ? ಅಯ್ಯೋ!
ಪವೇ! ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟು ಕನಿಕರಿಸಿ, ಇನ್ನುಮೇ
ಈ ಪೆಟ್ಟು ನೀನು ತಿನ್ನದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು
ಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು, ನಾನು ಈ ಸೋಳಾಪುರದ ಅರಸನ ಹೆಂ
ಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ, ಆಗ ಮಂ
ಗಾರರು ಬಹಳ ಮಂದಿ ಬಂದು ಮಂತ್ರಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋ
ಗದೆ, ಫಲಾನಾ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಫಲಾನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇದ್ದಾನೆ,
ತನ ಹೆಸರು ಮಂತ್ರ ಮೂರ್ತಿ ಸುಬ್ಬಾವಧಾನಿ, ಆತನನ್ನು ಕ
ದರೆ ನಾನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವೆನೆಂದು ಅರಸನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇ
ಅಷ್ಟುಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ
ಮ್ಮದಿ ಹೊಂದಿದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸಿ, ನಿ
ದರಿದ್ರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವೆನು, ಈ ದರಿದ್ರದೋಷದಿಂದ
ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಲಿ ಗಂಡನು ಅವಮಾನ ಪಡುವದು, ಆದರೆ ನಿನ
ಕೈಪೆಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತದೆ, ಕಡಿಮೆಯುವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಾಯಿಮಾತಿನಿಂ

ೇ ಈ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಅವಮಾನ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂತ
ಡಿದು, ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅರಸನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು
ೊಂದರೆ ಪಡಿಸಿತು. ಅನೇಕ ಮಂತ್ರಗಾರರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ
ರುವಾಯ ಅರಸನು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಆ ಭೂತದ ಮಾತಿ
ಪ್ರಕಾರ ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ
. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅರಸ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತ ಕೂಡ್ಲೇ ಆಕೆಯ
್ನ ಭೂತವು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಾಗ, ಅದು ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ೇ, ಈ ದಿನವೇ ಸರಿ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನಿದ್ದಕಡೆ ನೀನು ಬಂ
ರೆ ಕೊಂದು ಹಾಕುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಯಿತು. ಸಂಗ
ಲೇ ಅರಸ್ತಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯವಾದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅರಸನು ಸಂ
ೋಷ ಪಟ್ಟು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ,
ಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ವರಹಾ ಸಂಬಳ ಸಹ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ
ೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಆಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಪೂರಿಕೇ ಪೆಟ್ಟು
ಪ್ಪಿತು. ಬಳಿಕ ಭೂತವು ಆ ಅರಸನ ಮಂತ್ರಿಯ ಹೆಂಡತಿ
ಯನ್ನು ಬಾಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆ ವರ್ತಮಾನ ರಾಯನಿಗೆ
ಿದ ಕೂಡಲೇ, ರಾಯನು ಅಯ್ಯಾ ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿ ಸು
್ಬಾವಧಾನಿಗಳೇ, ನೀವು ನನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅ
ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಉಪದ್ರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಬನ್ನಿರೆಂ
ು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು
ೋಡಿ ಭೂತವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬಂದಿ? ಯೆಂದು ಕೋಪದಿಂ
ಗದರಿಸಲು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಅಯ್ಯಾ ಭೂತರಾಜನೇ, ನನ್ನ
ೆಂಡತಿಯು ಪೂರಿಕೇ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಬಂದು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿ
್ದಾಳೆ, ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ

ನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ಭೂತ
ಭಯ ಪಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಯಿತು. ಮಂತ್ರಿಯ ಹೆಂಡತಿ
ಆರೋಗ್ಯವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮಂತ್ರ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿ
ರಿಗೆ ತಂತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯು ಸಹ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು.

ನಾಲ್ವತ್ತೇಳನೇ ಕಥೆ.

ಕನ್ನಡಿಗನೂ ತೆಲುಗನೂ.

ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನು ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ
ಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯವೇನೂ ಶಿಕ್ಕದೆ ಬಹಳ ದಿವಸ ಪೇಚಾ
ಉತ್ತರ ದೇಶಕ್ಕಾದರು ಹೋಗಿ ಕೂಲಿ ನಾಲಿ ಮಾಡಿ ಹೊ
ಹೊರ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ನೆನಸಿ ಹೊರಟನು. ಅವನು
ರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ಗದ್ದವಾಲ ಸುರಪುರ ಪ್ರಾಂ
ಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಛತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಶನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿಂತನು. ಇ
ಪ್ರಕಾರ ಉತ್ತರ ದೇಶಸ್ಥನಾದ ಒಬ್ಬ ತೆಲುಗರವನು ತ
ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ನಡಿಯದೆ, ಅನ್ಯ ದೇಶಕ್ಕಾದರೂ ಹ
ಗಿ ಕೂಲಿನಾಲಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಜೀವಿಸ ಬೇಕೆಂದು
ರಟು ಬರುತ್ತಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈ ಕನ್ನಡಿಗನು ಇಳಿದಿರ
ಛತ್ರಕ್ಕೆ ಅಶನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಂದು ನಿಂತೆನು. ಛತ್ರದಲ್ಲಿ ವ
ರು ಝಾವಕ್ಕೋ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೋ ಶಿಕ್ಕಿದ ಛತ್ರದ ಕ
ನ್ನು ತಿಂದು ಕೈಕಾಲು ಶೆಳವಿನ ಆಯಾಸದಿಂದ ಆ ದಿವಸ ಮ
ದಕ್ಕೆ ನಡದು ಹೋಗಲಾರದೆ ಅವನು ಆ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲೇ ಮ
ದನು. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ

ನ್ನಡಿಗನು ತೆಲುಗನನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀ?
ಎಂದು ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ಕೇಳಿದನು. ಕನ್ನಡ ಮಾತು
ತಿಳಿಯದೆ ತೆಲುಗನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಕನ್ನಡಿಗನು ಯಾಕೆ
ಸುಮ್ಮಗಿದ್ದಿಯೆ? ಮಾತಾಡು ಅಂದನು. ಆಗ ತೆಲುಗನು ಅಡ್ಡದ
ಕಸು ಕೊಟ್ಟು ಅಡ್ಡಿಗೆ ಬೇಕಾದ ದೊಡ್ಡ ಹಗ್ಗವನ್ನು ತೆಗದು
ಸುತ್ತಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದನಾದ ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗನು ತನ್ನ
ಹ ವೆಂತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆಂದು ಅತಿ ಕೋಪದಿಂದ ಹಗ್ಗಾ ಕೈಗೆ ತೆ
ಕ್ಕೊಂಡನು. ಹಗ್ಗದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಹೊಡಿಯುತ್ತಾನೆಂದು ನೆನಸಿ
ಕನ್ನಡಿಗನು ಆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡುಕೊಂಡು, ಮಾತಾ
ಡು ಅಂದರೆ ಹೊಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೀಯಾ? ಅಂದನು,
ತನ್ನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಸುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂದು ತೆಲುಗರವನು ಹಿಂ
ನಸ್ಸು ಗುಂಜಿದನು. ಹೀಗೆ ಹಗ್ಗ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ದುಃಖ
ತೆಲುಗರವನಿಗೂ ಹಗ್ಗದ ಪೆಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಯ
ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೂ ಉಂಟಾಗಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಇಬ್ಬರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬ
ನಾರೂ ಬಿಡದೆ ಹಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ ಎಳದಾಡಿ ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡು
ತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಆಗ ತೆಲುಗು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ
ಒಬ್ಬ ಮಾರ್ಗಸ್ಥನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಳಿಯದೆ
ನುಕೆ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು.
ಮೇಲೆ ಇವರಿಬ್ಬರು ದೇಶಾಂತ್ರದ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಸ್ವದೇಶಗಳಿಗೆ ತಿರಿಗಿದರು. ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥರಿಗೆ ತಾವು ಸಂಚರಿ
ಸುವ ದೇಶ ಭಾಷೆಗಳು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೀಂಗೆ ಅನರ್ಥ ಉಂ
ಟಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟನೇ ಕಥೆ.

ರಾಯರೂ ಅಪ್ಪಾಜಿಯೂ.

ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅಪ್ಪಾಜಿಯೊಡನೆ ನರಪತಿ ಕೃಷ್ಣ ರಾಯರು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ನೂರಾಳು ನೂ ಕುದುರೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಲಾವಣಕ್ಕೆ ಶೇರದೆ ಇರುವ ದಿವಸ ಒಂದಾದರು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸ ತ್ತಾ ದೊಡ್ಡ ದಂಡು ಶೇರಿಸಿ ಆ ದಳವನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥ ದುರ್ಗಗಳು ಅಂದರೆ ನೆಲಕೋಟೆಗಳು, ಜಲದುರ್ಗಗಳು ಅಂದ ಸಮುದ್ರದ ಟಾಪುಗಳು, ಗಿರಿದುರ್ಗಗಳು ಅಂದರೆ ಬೆಟ್ಟದ ಕೋ ಟೆಗಳು, ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯ ಗಿರುವ ಹಾಂಗೆ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ರಾಯನ ಬಳೀಲಿ ಮೇಗಾ ಲಿಗೆ ಸಹ ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಈ ಸೈನ್ಯ ಳ ಮೇಲೂ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳ ಮೇಲೂ ಮಂತ್ರಿ ಶೇಖರನಾದ ಪ್ಪಾಜಿಯ ವಿಚಾರಣೆಯು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವದು. ಹೀಗಿ ವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯ ಹಣವು ದಂಡಿನ ಸಂಬಳದ ಬ ವಾಡೆಗೆ ಸರಿಯಾಗುವದಲ್ಲದೆ ದಾನಧರ್ಮ ಬಹುಮಾನ ಸನ್ಮಾ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ಸಾಲದೆ ಇರುವದನ್ನು ರಾಯನು ತಿಳಿದು ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂತೆಂದನು. ಪ್ಪಾಜೀ, ಹೊಳೇ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಂಬಿಗರ ಸ್ನೇಹವಿರಬೆ ಕೋ? ವಿದ್ಯವನ್ನು ಕಲಿತ ಮೇಲೆ ಉಪಾಧ್ಯನ ಮಠಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯವೂ ಹೋಗ ಬೇಕೋ? ಜಾಡ್ಯವು ಹರಿದ ಮೇಲೆ ವೈ ದ್ಯನು ಹತ್ರದಲ್ಲೇ ಕೂತಿರ ಬೇಕೋ? ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ಹ

ಮೇ ಸಕಲ ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿ ಪರರಾಯರೆಲ್ಲರೂ
ಸುಗೆ ಪಾದಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಇರುವಲ್ಲಿ ಶೀಮೆಯ ಹಣವೆಲ್ಲಾ ಸಂಬ
ಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುವ ಈ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇ
? ದಾನ ಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯ
ರ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸುವದು ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲವೋ?
ಚರಿಯೂ ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ಸೈನ್ಯದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಸುವದಲ್ಲದೆ ನೆಲೆಯಾದ ಸೈನ್ಯದ ಹದಿನಾರು ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂ
ಪಾಲನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕ ಹದಿನೈದು ಪಾಲು ಸೈ
ನ್ಯವನ್ನು ತೆಗದು ಹಾಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳಗಟ್ಲೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಸಂ
ದ ಹಣವನ್ನು ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಶೇರಿಸಿ ಅದರಿಂದ ದಾನ ಧ
ರ್ಮ ಪರೋಪಕಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಬಾರದೋ? ಎಂದು ಹೇ
ಳಿದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಚಿಂ
ತಿಸಿ ರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಹಾ ಪ್ರಭುವೇ, ಆಜ್ಞಾಧಾರಕನ
ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ... ಹವನ್ನು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತರ ಬೇಕು, ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಇರು
ವ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿಸ ಬೇಕಲ್ಲದೆ ತೆಗದು
ಹಾಕ ಕೂಡದು, ಸೈನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಭಯದಿಂದಲೇ ಅನೇಕ
ಪರರಾಯರು ಪಾದಾಕ್ರಾಂತರಾದದ್ದು, ಇಂಥಾ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗ
ದು ಹಾಕಿದ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಪರರಾಯರ ಸಮೂಹವು ಯುದ್ಧ
ಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸೈನ್ಯವೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಶೇರಿ
ಕೊಂಡು ಬೀಳುವದು, ಯುದ್ಧ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೈನ್ಯವ
ನ್ನು ಕೂಡಿಸ ಕೂಡದು, ದಿವ್ಯ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸ ಬೇಕೇ ಹೊರ್ತು ತೆಗದು ಹಾಕಲಾಗದು, ಎಂದು
ಹೇಳಿದನು. ರಾಯನು ಅಂಥಾ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ಉಂಟಾದಾಗ

ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸೈನ್ಯ ಕೂಡಿಸ ಬಹುದು ಅಂದನು. ಅದ
ಅಪ್ಪಾಜಿಯು ಸಕ್ಕರೆಯ ರಾಶಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಣಗಳು ಮುಚ್ಚುವದಿಲ್ಲ, ಅದೇ ಮೇರಿಗೆ ಹೊಸ ಸೈನ್ಯಗಳ
ಮಯಕ್ಕೆ ಒದಗಲಾರದು ಅಂದನು. ರಾಯನು ಅಗಳು
ಚಲ್ಲಿದರೆ ಕಾಗಿಗಳು ಕೂಡುವದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಯೇನು? ಎಂದು
ಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಮಾತಿನ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಸಾಲದೇ
ತಿಳಿದು ಮಂತ್ರಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ಚಿತ್ತವೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು.
ಮೇರಿಗೆ ಅಪ್ಪಾಜಿಯು ಒಡಂಬಡದೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಇನ್ನೂ
ವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಒಡಂಬಡಿಸಿ, ಆಲೋಚಿಸಿದ ಕಾಯ
ನ್ನು ನೆರವೇರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ರಾಯನಿದ್ದನು. ರಾಯನ ಇ
ತವನ್ನು ತಿಳಿದು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ರಾಯ
ಆಲೋಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಈ ಕಾರ್ಯವ
ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನೆನಸಿದ ಅಪ್ಪಾಜಿಯು ಚಿತ್ರಾ ಪಾ
ಮಿಯ ಅವುತನಕ್ಕಾಗಿ ರಾಯನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕ
ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಭೋಜನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಾಯಂಕಾಲದ
ಗೂ ಮಹಾ ರಾಜೋಪಚಾರಗಳು ನಡಿಸಿ, ರಾತ್ರಿ ಝಾವು ಹೊ
ನ ತನಕ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಬಿಸಲು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಗಿ
ಸಾಹಿತ್ಯ ನಾಟ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವಿನೋದಗಳಿಂದ ಹೊತ್ತು ಹೆ
ಗಲಾಡಿಸಿ, ಆ ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ರಾಯನು
ತೋಷ ಭರಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ, ಹತ್ತೆಂಟು ದೊಡ್ಡ ದೊ
ಬರಾತಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನಗಳ ತುಂಬಿಸಿ ರಾಯನ ಮುಂದೆ ವರಶೆಂ
ಗಿಡಿಸಿದನು. ಇದೇನೆಂದು ರಾಯನು ಕೇಳಲು, ಅಪ್ಪಣೆ ಆ
ಅಗಳು ಚಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ, ಕಾಗಿಗಳ ಗುಂಪು ಕೂಡುವ ಪ್ರಕಾರ

ಸುಕುಂ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಾಜಿ ನುಡಿದನು. ಆ ಮಾತು ೇಳಿ ಮಹಾರಾಯನು ಅಪ್ಪಾಜೀ, ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾ ನಾವು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗೆ ಇದು ದೃಷ್ಟಾಂತವೋ? ಎಂದು ಸಂ ೋಷ ಪಟ್ಟು, ಯಥಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃ ಮಾಡೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಇದೇ ಮಹಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಲೋಚನೆ.

ನಾಲ್ವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ಬಣಜಿಗನೂ ಆಳೂ.

ಮೈಲಾರ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಬಣಜಿಗನು ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಪಾರ ಮಾಡಿ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸ ಬೇಕೆಂದು ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಲ್ಲಿ ಅರಳೆ ಚಕ್ಕಿನ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ವರಹಾಗಳು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಅದಕ್ಕಾದ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಭದ್ರ ಪಡಿಸುವದು ಷ್ಟವೆಂದು "ಹತ್ತು ಕಟ್ಟುವ ಕಡೆ ಬಂದು ಮುತ್ತು ಕಟ್ಟು" ಬ ಸಾಮತಿಯನ್ನು ನೆನಸಿ, ಕೈಲಿದ್ದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ದ್ವೀಪಾಂತರದ ಸಾದಾಗಾರರಿಂದ ಪ್ಮರಾಗವೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡನು. ದು ಉದಯ ಕಾಲದ ಬಾಲ ಸೂರ್ಯನ ಬಿಂಬದ ಹಾಗೆ ಪ್ರ ಶಿಸುತ್ತಿರುವದು. ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಹೆಂಡತಿಯ ಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವಳು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಡುವದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೂ ಸಂಪಾದ್ಯಕ್ಕೂ ಹಿಗ್ಗಿ ಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಾಡುವಳೆಂದು, ಈ ಬಣಜಿಗನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ರುವ ಬ್ಯಾಡರ ಪೋಲೇರಿಗನೆಂಬ ಆಳಿನ ಕೈಗೆ ರತ್ನ

ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು. „ಬೇಡನ ಸಂಗ ಬೇ
ಎಂಬ ಸಾಮತಿಯಂತೆ ಆ ಪೋಲೇರಿಗನು ತನ್ನ ಊ
ಬಂದು ಶೆಟ್ಟಿಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರ ಮಾತ್ರ
ಯಿ ಮಾತಿನಿಂದ ಹೇಳಿ, ಅವನ ಕಾಗದವನ್ನೂ ರತ್ನವನ
ಸಹ ಕೊಡದೆ ಛಪಾಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಆಳು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ
ಗಳೊಳಗಾಗಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಾರದೆ ಸಾವಕಾಶವಾದ್ದರಿಂದ ಹೆಂಡತಿ
ಡನಿಗೆ ಬರದ ಕಾಗದವೇನಂದರೆ—ಎಲೈ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನೆ
ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ ಕೈ ಹಿಡಿದವಳಾದ ನನ್ನ ಬಿಂನಹವನ್ನು ಮ
ಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಈ ಕಾಗದ ಕಂಡ ಕ್ಷಣವೇ ನೀನು ಜಾಗ್ರತೆಯ
ಬಂದು ಊರು ಶೇರಬೇಕು, ನನಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ತೋಟದ ಸ
ಪ್ಪೇ ಆಧಾರ, ಉಡುವದಕ್ಕಂತು ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಕೌದಿಯೇ,
ನು ಹೊದ್ದಿದ್ದ ಹಚ್ಚಡವು ದುಪ್ಪಟಿ ಆಯಿತು, ಆ ದುಪ್ಪಟಿ
ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ತುಂಡಾಗಿ „ತುಂಡೇ ಬಂಡವಾಳ"
ಬ ಸಾಮತಿಯು ಹಾಗೆ ಇದ್ದೆನು, ಈಗ ಆ ತುಂಡೂ ಇಲ್ಲದೆ
ಲು ಬಂಡಾಟವಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾ ಯಿದ್ದೇನೆ, ಕಾಸೇ ಕೈಲಾಸ
ಗಿದೆ, ದುಡ್ಡು ದೊರಕುವದೇ ಯಿಲ್ಲ, ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ದೊ
ಸ್ತಿಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಂದೀತು, „ದಡ್ಡನ ಕೈ ಹಿಡಿದವಳೇ ಹೆಡ್ಡಳು"
ಬ ಸಾಮತಿ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂತು, ಇಂತೆ ಬಿಂನಹ. ಹೀಗೆ ಬ
ದ ಕಾಗದವನ್ನು ಅವಲಕ್ಕಿ ಕುಟ್ಟಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಆರುಕಾಸು
ಸಲು ಕೊಟ್ಟು ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಟಾಕೋ ಟಾಕು ತಲ
ಸಬೇಕೆಂದು ವಿಲಾಸ ಬರೆದು ಟಪಾಲು ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಳು.
ಕಾಗದ ಮೈಲಾರಿ ಶೆಟ್ಟಿಗೆ ತಲಪಿ, ನೋಡಿಕೊಂಡ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲೆ
ಪೋಲೇರಿಗನು ಮೋಸಾ ಮಾಡಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು, ತಾನಿದ್ದ ಕ

ಯಿಂದ ಏಕಾಏಕಿ ಹೊರಟು, ಬೀಳೋದು ಏಳೋದು ತಿಳಿಯದೆ, ಬಂದು ಊರು ಶೇರಿ, ಹೆಂಡತಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ವ್ಯಸನಪಟ್ಟು, ವಸ್ತ್ರ ಭೋಜನಾದಿಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ, ತಾನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಪದ್ಮರಾಗ ರತ್ನವು ಪೋಲೇರಿಗನ ಪಾಲಾದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಪೋಲಾಯಿತೆಂದು ಪೋಲೀಸು ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಳಾಡಿದನು, ಆ ಫಿರ್ಯಾದನ್ನು ಕೇಳಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಆ ಆಳನ್ನು ಕರಿಸಿ ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳೆಂದು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು, ಪೋಲೇರಿಗನು ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಮೈಲಾರಶೆಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲು ರತ್ನವನ್ನು ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಲಿ ಇಬ್ಬರು ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಯು, ಎಲಾ ಕಳ್ಳ ಶೇವಕನೇ, ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕೈಲಿ ರತ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ತಲಪಿಸೆಂದು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದಲಾಗಿ, ಅದನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನೀ ಕೈಲಿ ಹಾಂಗೆ ಕೊಡದೆ, ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಇದಕ್ಕೆ ಒಳಗಡೆ ಎಂದಾದರೂ ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನನಾದ ಈ ಶೆಟ್ಟಿಯು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಲಿಗಾಡು ಹಾಕಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನೋ? ಅದಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಯಿದ್ದಹಾಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೋಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇನು? ಆದಾಗ್ಯೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಈ ಶೆಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟ ರತ್ನವು ಎಷ್ಟು ಘಾತ್ರವಿತ್ತು ಹೇಳು ಅನ್ನಲು, ಚಪ್ಪರ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಹಣ್ಣಿನ ಗಾತ್ರವಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಯಾವ ಬಣ್ಣವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಕಳ

ವಾಗಿದ ಶೀ ತೊಂಡೆ ಹಂಣಿನ ಹಾಗೆ ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತೆಂದನು. ನ್ಯಾ
ಯಾಧಿಪತಿಯು ಆ ರತ್ನವು ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣಿನ ಬಂಣವಾಗಿಯ
ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಹಣ್ಣಿನ ಗಾತ್ರವಾಗಿಯೂ ಇತ್ತೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಮೂ
ಬಾರಿಗೂ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿ, ಪೈಲಾರ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಕಡೆಗೆ ತಿರಿಗಿ ಇವ
ಹೇಳುವ ಮಾತು ನಿಜವೋ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಶೆಟ್ಟಿ ಹಾ
ಯ್ಯಾ, ನಿಜವೇ ಸರಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಗ್ರ
ಹಿಸಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ಈ ಶೆಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ಶೇವಕನನ್ನೂ ಬೇ
ಬೇರೆ ಕೊಠಡಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿರೆಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಆ ಆಳು ಹೇಳಿ
ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕರಿಸಿ ಈ ಸಂಗತಿ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುವದೇ? ಎಂದ
ಕೇಳಲು, ಅವರು ತಿಳಿಯುವದು, ಜಂಬು ನೇರಳೆ ಹಂಣಿನ ಹಾ
ಗೆ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಗಾತ್ರವಾಗಿ ಇದ್ದ ಬಂದು ಕಲ್ಲನ್ನು ನಮಗೆ ತೋ
ಸಿ, ಇದ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತೇನೆಂದ
ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿ ಹೋಗಿ, ಕೊಟ್ಟು ಬಂದೆನೆಂದು ಸಹ
ಶೆಟ್ಟೀಮನೆಯ ತಲಬಾಗಲ ಜಗಲೀ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನಮ್ಮ
ಸಂಗಡ ಈ ಪೋಲೇರಿಗನು ಹೇಳಿದ್ದುಂಟೆಂದು ಸಾಕ್ಷಿ ನುಡಿ
ದರು. ಆಗ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ಈ ಶೇವಕನನ್ನು ನೋಡಿ
ಎಲಾ ವಂಚಕನೇ, ಯಜಮಾನನು ಕೊಟ್ಟ ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣಿ
ನ್ನು ಅಥವಾ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಂದು ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನಿಯ
ಕೈಗೆ ಕೊಡ ಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೀನೇ ತಿಂ
ದು ನೇರಳೇ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೊಡ ಬಹುದೋ? ಇದು ನಿನಗೆ
ಉಚಿತವೋ? ಹೀಗೆಯೇ ಕಾಸಿಗೆ ತರವಲ್ಲದ ಕರೀಕಲ್ಲನ್ನು
ಅರಿಯದ ಹೆಂಗಸಿನ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದು ಸಾಕ್ಷಿ ನುಡಿಸಿ, ನಾ
ಲ್ಕಾರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬಾಳುವ ಪದ್ಮರಾಗ ಮಣಿಯನ್ನು

ದಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಲಾ? ಕೂಡದು, ಬೇಗ ತಂದು ಕೊಡು ಎಂದು, ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿದನು. ಮಹಾ ಕೋಪರಸವುಳ್ಳ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ, ಪೋಲೇರಿಗನಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ನಡುಗೆತ್ತಿ, ಅವನು ಸ್ವಾಮಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಕದ್ದೆನು, ಕ್ರಿಯಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳುವರೊಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ, ಈ ರತ್ನವು ನನಗೆ ದಕ್ಕಲಾರದೆಂದು ರುಮಾಲಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಣಿಯನ್ನು ಧರ್ಮಾಸನದ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಆ ಸೊಂತಗಾರನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ವಂಚಕನಿಗೆ ದಂಡನೆ ವಿಧಿಸಿ, ಆ ದಿವಸದ ನ್ಯಾಯತೀರ್ಪಕೆಯನ್ನು ದಿನ ವಹಿಗೆ ಬರಿಸಿ, ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಯು ಕೋರ್ಟು ಬರಖಾಸ್ತೆಂದು ಹುಕುಂ ಮಾಡಿ ಎದ್ದು ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಗಳು ನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವರು.

ಐವತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ಬೇಡರವನೂ ಕಪಿಯೂ.

ಒಬ್ಬ ಬೇಡರ ಜಾತಿಯವನಾದ ಬೇಟೆಗಾರನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಇರಲಾಗಿ, ತನ್ನನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಹದಿನಾರು ಹೆಜ್ಜೆಯ ಪಟಾವಳಿ ಹುಲಿ ಘುರಕಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುವದನ್ನು ದೂರದಿಂದ ಕಂಡು, ಓಹೋ ಮೋಸ ಬಂತೆಂದು ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕೂತು ಕೊಂಡನು. ಆಗ ಆ ಹುಲಿಯು ಆ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂತು ಕೊಂಡು ಬಾಲವನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಾ ಆ ಮ

ರದ ಮೇಲೆ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಕೋತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲ
ಕೋತಿಯೇ, ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಹಗೆಯವನಾದ ಈ ಬೇಡ
ನ್ನು ನಂಬ ಬೇಡ, ಇವನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ದೊಬ್ಬಿಬಿಡೆಂದು ಹೇ
ಲಾಗಿ ಕೋತಿಯು ನನ್ನ ಮರೆ ಬಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಿನ
ಬಾಯಿಗೆ ದೊಬ್ಬಲಾರೆನು, ಹೋಗೆಂದು ಹೇಳಿತು. ಅದನ್ನು
ಹುಲಿ ಕೇಳಿ, ಅಲ್ಲೇ ಕೂತು ಕೊಂಡಿತು. ಕೋತಿಯು ಹಸಿ
ರುವ ಬೇಡನಿಗೆ ಹಣ್ಣಾದರು ತಂದು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಎರಡನೆ
ಮರಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೋಗಲು, ಹುಲಿಯು ಬೇಡನನ್ನು ನೋಡಿ
ನೀನು ಆ ಕೋತಿಯ ಮರಿಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ದೊಬ್ಬಿ ಬಿಡು
ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಅಂ
ಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ, ಬೇಡನು ಮರಿಯನ್ನು ದೊಬ್ಬಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಸಂ
ಡಲೇ ತಾಯಿ ಕೋತಿ ಬರಲು, ಹುಲಿಯು ಕೋತಿಯೇ, ನಿನ್ನಿ
ದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಬೇಡನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು
ನೋಡಿದಿಯಾ? ಆದಾಗ್ಯೂ ನಿನ್ನ ಮರಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೋ
ಲಾರೆ, ಬೇಡನ ನೇಸ್ತ ಬೆಂಕಿಯ ನೇಸ್ತ ಎರಡೂ ಒಂದೇ, ಬೇಡ
ನು ಕೈಗೆ ಶಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಲ್ಲುವನು, ಬೆಂಕಿಯು ಉರಿಗೆ ಶಿಕ್ಕಿ
ದ್ದನ್ನು ಸುಡುವದು, "ಬೇಡನ ಸಂಗ ಬೇಡ" ಎಂಬ ಸಾಮ
ತಿಯನ್ನು ನೆನಸಿ ಕೊಂಡು, ಈಗಲಾದರೂ ಅವನ್ನ ಕೆಳಕ್ಕೆ
ದೊಬ್ಬು, ಕೊಂದು ತಿಂದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಲು,
ಕೋತಿಯು ಬೇಡನನ್ನು ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಮರಿಯನ್ನು ಹುಲಿಯ
ಬಾಯಿಗೆ ತಳ್ಳಿದಿಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ನಾನು ತಳ್ಳಲಿಲ್ಲ,
ಅದೇ ಬಿತ್ತೆಂದು ಬೊಂಕಿದನು. ಆ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಕೋತಿ
ಯು ಹುಲಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ನಾನು ಈ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಿ

ಗೆ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ, ನಿರಾಶೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗೆನ್ನಲು,
ಲ್ಲೆಂದು ಹುಲಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಬೇಡನು ಬ
ವ ದಾರಿಯ ಹೊದರಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಹೊಂಚಿ ಕೊಂಡಿತ್ತು.
ರದ ಮೇಲಿರುವ ಕೋತಿಯು ಬೇಡನಿಗೆ ತಿನ್ನೆಂದು ಹಣ್ಣ
ು ಕೊಟ್ಟು, ಬದಿಕಿದ ಮರಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಒಂದು
ಂಬಿನ ಮೇಲೆ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ
ಂಡು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಬೇಡನು ಈ ಕೋತಿಯ
ದರೂ ಕೊಂದು ಮನೆಗೆ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬೇಕೆಂದು
ಲಿದ್ದ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದನು. ಆ ಸೈಗೆಯ
ು ತಿಳಿದ ಕೋತಿಯು ಮರಿ ಸಹಾ ಎರಡನೇ ಮರಕ್ಕೆ ಚಂಗ
ಹಾರಿತು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬೇಡನ ದೊಣ್ಣೆಯ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತ
ಸಿ ಕೊಂಡು, ಕೋತಿ, ಎಲಾ ಕಿರಾತಕನೇ, ಘಾತಕನೇ, ಉ
ಕಾರಿಗೆ ಅಪಕಾರಿ ನೀನೇ ಸರಿ, ಮರವನ್ನು ಇಳಿದು ಬೇಗ
ು ಹೋಗು, ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಕೋ ಎಂದು ಕೂಗಿ, ಕೋಟಿ
ಕೋತಿಗಳನ್ನು ಗುಂಪು ಕೂಡಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಅಣಗಿಸಿ ಬಿ
ಡತ್ತೇನೆ, ನೋಡಿಕೋ, ಎಂದು ಸ್ವಜಾತಿಯನ್ನು ಕರಿಯುವ
ರೀತಿಯಿಂದ ಕೂಗಲು, ಸುತ್ತು ಮರಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋತಿಗಳೆಲ್ಲಾ
ು ಬರುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಈ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ಬೇಡನು ತತ್ತ
ರಪಟ್ಟು ಮರದಿಂದ ದುಮುಕಿ, ಊರಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾ
ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅದೇ ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾದನು. ಆ
ದಕಾರಣ ದುರ್ಮಾರ್ಗರಿಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡ ಬಾರದು,
ಉಪಕಾರಿಗೆ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಎಣಿಸುವವನಿಗೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪದು.

ಐವತ್ತೊಂದನೇ ಕಥೆ.

ಹುಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ.

ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಲಿಯು ಬೋನಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿ ಬ
ವಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಪಡುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಆಗ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಹ
ಯು ಅಯ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ, ನಾನು ನಾಲ್ಕು ದಿ
ದಿಂದ ಈ ಬೋನಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿ, ತಿಂಡಿ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಯುವ ಹಾ
ಇದ್ದೇನೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ದಯವಿಟ್ಟು ಬೋನಿನ ಬಾಗಲು ತೆ
ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ನಿನಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಇಹದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯೂ
ದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಸಕಲವಾದ ದಾನ ಧ
ಪರೋಪಕಾರ ರೀತಿಗಳ ತಿಳಿದು ಇದ್ದೀ, ಪ್ರಾಣದಾನಕ್ಕಿಂತ
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ದಾನ ವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ನನ್ನ ಶೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಪ್ರಾ
ದಾನ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಮಾತಿನ ವಾಸಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದು
ನಗೆ ಧರ್ಮವೆಂದು ಬಹುತರವಾಗಿ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡಿತು. ಅದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎಲೈ ವ್ಯಾಘ್ರವೇ, ನೀನು ಸ್ವಭಾವದಿಂದ
ಷ್ಟ ಮೃಗವು, ಇದರ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಆ
ರವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದೀ, ನೀನು ಬಿದ್ದಿರುವ ಬೋನಿನ ಬಾಗಲನ್ನು
ನು ತೆರದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ತಿನ್ನುವಿ, ನಿನ್ನ
ರೂಪವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು, ನಿನ್ನನ್ನು ಬೋನೊಳಗೆ ಕೆಡ
ಬೇಟೆಗಾರರು ಈ ಹೊತ್ತೋ ನಾಳೆಯೋ ಬಂದು ನೆಲಬೋ
ನಿಂದ ಭಂಡೀ ಬೋನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಅಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟು, ಅದೇ ಭಂಡಿ
ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅರಸುಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಬದು

ಲಿಯನ್ನು ಹಿಡುಕೊಂಡು ಬಂದೆವೆಂದು ಇನಾಮುಗಳು ಹೊಂ
ದದಲ್ಲದೆ, ನೀನು ಅರಮನೇ ಬೋನಿನಲ್ಲಿ ಶೇರಿ ನಿತ್ಯವು ಎರ
ಡು ಕುರಿಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುವಿ, ನಿನಗೆ ಅದೇ ಬಿಡು
ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಡಂಬಡಿಸಿದನು. ಹುಲಿ
ಅಯ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ದುರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡ ಬೇಡ,
ನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ, ನಾನು ದುಷ್ಟ ಮೃಗವೇ
ಆದರೂ ಉಪಕಾರಿಗೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು
ಣ್ಣ ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆಯೇ, ತಿನ್ನುವದೇ ಇಲ್ಲ, ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ
ಟ್ಟ ಇಟ್ಟು ನನ್ನ ಶೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡು
ು ಪುನಃ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮ
ು "ವಿಷ ಪರಿಕ್ಷೆ ಮಾಡ ಬಾರದು" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವು ನಿಶ್ಚಯ
ರಿಯದೆ, "ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡ ಬೇ
" ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಹುಲಿಯು
ಟ್ಟ ಮೃಗವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ಇದರ ಮಾತಿನ ಯಥಾರ್ಥ
ವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬೇಕೆಂಬ ಚಾನಸದಿಂದ, ಆ ಹುಲಿಯ ಬೋ
ಬಿದ್ದಿರುವ ಬಾಗಲ ಹಲಿಗೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದನು.
ಕ್ಷಣ ಆ ಹುಲಿಯು ಹುತ್ತಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಘಟ ಸರ್ಪ
ಹಾಗೆ ಉರಿಯುವ ಕಣ್ಗಳಿಂದಲೂ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ
ಕೋಪದಿಂದಲೂ ಬೋನಿನಿಂದೀಚೆಗೆ ಬಂದು, ತಾನು ಹೊರಟ
ಬಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟುಕಾಲ್ಗೆಟ್ಟು ತೊಂದರೆಗೊಂಡು ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ
ಹಾಕುತ್ತಾ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು
ು ಗದ್ದಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಹಾರಿ ಬಂದು ಭುಜವನ್ನು ಹಿಡುಕೊಂಡಿ
ು. ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹುಲಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲೈ

ವ್ಯಾಘ್ರವೇ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು, ನಿನ್ನನ್ನು ಬೋನಿನಿಂ
ಬಿಡಿಸಿದೆನಲ್ಲಾ, ನೀನು ಆ ವುಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸದೆ ಅಧರ್ಮ
ಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು ನ್ಯಾಯವ್ರೋ? ಅಲ್ಲವೆಂದನ
ಅದಕ್ಕಾ ಹುಲಿಯು ಹುಲಿಯಾದ ನಾನು ಮನುಷ್ಯನಾದ ನಿನ್ನನ
ಕೊಂದು ತಿನ್ನುವದು ನ್ಯಾಯವೇ ಹೊರ್ತು ಅನ್ಯಾಯವ
ಆದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡ ಎರಡು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ
ನ್ನ ಶೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವದು ಮೊದಲನೇ ಮಾತು, ಪ್ರಾಣದಾ
ಮಾಡುವದು ಎರಡನೇ ಮಾತು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಶರೆಯನ
ಮಾತ್ರ ಬಿಡಿಸಿ, ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡದೆ ಓಡಿ ಹೋಗವದು ನಿನ
ನ್ಯಾಯವ್ರೋ? ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗಬಾರದೆಂದು
ನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ತೆಗದುಕೊಂಡು, ನಿನ್ನ ಶರೀರವನ
ಭಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಇದೇ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಉ
ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವು, ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ದಿಗಲು ಬಿದ್ದು ಕಡೆಗೆ ಧೈರ್ಯ ಹೊಂದಿ, ಎಲೇ ಹು
ಯೇ, ನಿನ್ನ ನನ್ನ ನ್ಯಾಯಾ ನ್ಯಾಯಗಳು ಎರಡನೆಯವರಿಂ
ಫೈಸಲು ಹೊಂದುವ ವರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೊಲ್ಲದೆ ಯಿರುವಿಯಾ
ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಹುಲಿ ಒಡಂಬಡಲು, ಹುಲಿಂ
ನ್ನು ಕರಕೊಂಡು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಒಂ
ನರಿಯು ಉದ್ದವಾದ ಕೋಡುಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದು, ಇವ
ವಾಂಗ್ಮೂಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುಂದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬ್ರಾಹ್ಮ
ನ ಆಪತ್ತನ್ನೂ ಹುಲಿಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂ
ಲೋಚಿಸಿ, ಓ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ಓ ಹುಲಿಯೇ, ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಜ್ಯ
ಸಂಗತಿ ನನಗೆ ಮುಂದಟ್ಟು ಆಗಿ ಆಗದೆ ಇರುವದರಿಂದ ತೀಪು

ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ಯಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಓ ಹುಲಿಯೇ, ನೀನಾ ಬೋ
ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಹ್ಯಾಗೆ? ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ
ದ್ದು ಹ್ಯಾಗೆ? ಈ ಎರಡು ಮಾತನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನನಗೆ
ತೋರಿಸಿದರೆ, ಈ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತೀರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿತು.
ಈ ಮಾತಿಗೆ ಹುಲಿ ಭ್ರಮಿಸಿ ಬೋನಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೀಗೆ ಬಿದ್ದು ಯಿ
ದ್ದೆನೆಂದು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಬೋನಿನೊಳಗೆ ತೂರಿಕೊಂಡಿತು.
ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕೈಯಿಂದ ಬೋನಿನ ಬಾಗಲನ್ನು ಯಥಾಪ್ರ
ಕಾರ ಭದ್ರಪಡಿಸಿ, ನರಿಯು ಬೋನಿನ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಹುಲಿ
ಯನ್ನು ಕುರಿತು ನೀನಂತೂ ಬೋನಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಯಿದ್ದೀಯಲ್ಲ,
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಾವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಯಿದ್ದನು, ಹೇ
ಳೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅದೇ ದಾರೀಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದನೆಂದು
ಹುಲಿ ಹೇಳಿತು. ನರಿಯು ಸರಿ ಸರಿ, ವ್ಯಾಜ್ಯ ತೀರಿತು, ನೀನು
ಹೀಗೇ ಯಿರು, ಅವನು ಹಾಂಗೇ ಹೋಗಲಿ, ಎಂದು ಕೂಗಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೆ ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಉಪಕಾ
ರ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸುವದು, ಆ ಅಪಾಯವನ್ನು
ಉಪಾಯದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಐವತ್ತೆರಡನೇ ಕಥೆ.

ಹಂಸವೂ ಬಕವೂ.

ಒಂದು ಕೆರೇ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೊಕ್ಕರೆ ಕೂತು
ಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆಗ ಶರತ್ಕಾಲವಾದ್ದರಿಂದ ಹಂಸ ಪಕ್ಷಿಗಳ
ಸಂಚಾರ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಂಸವು ಆ

ಕೆರೆಗೆ ಆಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಕವು ಅದನ
ನೋಡಿ ಎಲೈ ಪಕ್ಷಿಯೇ, ನೀನ್ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿ? ನಿ
ಬಣ್ಣವೂ ನನ್ನ ಬಣ್ಣವೂ ಮಾತ್ರ ಒಂದಾಗಿರುವದು, ಆ
ಜಾತಿ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಕಾಲುಗಳೂ ಮೂಗೂ ಕೆಂಪಾಗಿ
ನೀನು ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ನಡಿಯ ಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತೀ,
ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲಾರಿ, ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ, ನಿನ್ನ ವರ್ತಮಾ
ವನ್ನು ಹೇಳು, ಎಂದು ಗರ್ವದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿತು. ಹಂಸ
ಬಕಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲೈ ಜಲಚರವೇ? ನನ್ನನ್ನು ಪ
ಎಂದು ನೀನು ಕರದಿ, ನೀನು ಪಕ್ಷಿಯೋ? ಎನಲು, ಬಕ
ಕೋಪ ಹುಟ್ಟಿ ಅದು ಹಂಸವನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾನು
ರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಜಲಚರವೇ ಸರಿ, ನೀ
ನೀರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ಜಲಚರವೆಂದು ಕರಿಯು
ದಕ್ಕೆ ಏನು ಅಡ್ಡಿ, ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರ ಖೇಚರತ್ವ ಉಂಟೆಂದೂ
ನಗೆ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ನೆನಸಿದಿಯೋ? ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ, ನೀ
ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿ? ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಏನು? ಎಂದು ಪುನಃ ಕೇಳಿತ
ಹಂಸವು ಎಲೈ ಪಕ್ಷಿಯೇ, ಕೋಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಡ, ಬಕ ಪ
ಯಾದ ನಿನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು, ನಾನು ಹಂ
ಪಕ್ಷಿಯು, ನನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನವು ಮಹೋನ್ನತವಾದ ಸತ್ಯಲೋ
ದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ರ
ಮಯವಾಗಿ ಹಾಲಿನಂಥಾ ಶೀನೀರುಳ್ಳ ಮಾನಸ ಸರೋವರ
ಸಂಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇದ್ದೇನೆ, ಈ ಕೆರೆ
ಬಳಿಯ ಕೂತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡೆನು, ಸಂತೋಷವಾಯಿತ
ಪಕ್ಷಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಲೋಕಾಂತ್ರ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವ ಖೇಚ

ಉಂಟಾಗಿರ ಬಹುದು, ಸತ್ಯಲೋಕವನ್ನು ನೋಡುವ ಮ
ಸು ಉಂಟಾದರೆ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಾ, ಕರಕೊಂಡು ಹೋ
ತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಬಕ ಪಕ್ಷಿಯು ನೀನು ಹಂಸ
ೋ? ಸತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ವಾಸ
ಗಿದ್ದೀಯೋ? ಲಕ್ಷಾಂತರ ಯೋಜನಗಳ ಉನ್ನತವನ್ನು ದಾ
ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನಿನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಆ ಸರೋವರವು
ಸ್ರ, ವೈಡೂರ್ಯ, ಗೋಮೇಧಿಕ, ಪುಷ್ಯರಾಗ, ಪಚ್ಚೆ, ಪದ್ಮ
ಗ, ನೀಲ, ಈ ರತ್ನಗಳ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಸೋಪಾನ
ಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಮುತ್ತು ಹವಳಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ, ಸೂರ್ಯಕಾಂ
ತ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದನ್ನು
ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸ ಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀ, ಇಂಥಾ ರತ್ನಗ
ಳ ಸರ್ವ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಆ
ಸರೋವರದ ನೀರು ನೀನು ಹೇಳುವಂತೆ ಹಾಲಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದ
ರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಪಾನಗಳು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮೈ ಎಲ್ಲಾ ಜಿ
ಡ್ಡು ಜಿಡ್ಡಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಂದಾಗ್ನಿಯೂ ಉಂಟಾ
ಗುತ್ತದೆ, ಭಂಗಾರದ ಕಮಲಗಳ ನಾಳಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವದು
ಹ್ಯಾಗೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ ಮಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ
ಯಾತಕ್ಕೆ ತಿನ್ನ ಬಾರದು? ಹಾಗೆಯೇ ಭಂಗಾರವು ನೋಟಕ್ಕೆ
ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲದೆ ಊಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಇದೆಲ್ಲಾ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ
ಇರಲಿ, ಆ ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಪ್ಪೆಗಳು ಏ
ಡಿಗಳು ಮೀನುಗಳು ಉಂಟೋ? ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿತು. ಅದ
ಕ್ಕೆ ಹಂಸವು ಎಲೈ ಬಕವೇ, ದೇವತಾ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗ
ಳೇ ಇರುವ ನಮ್ಮ ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಈ ಯೇಡಿಗಳೂ

ಕಪ್ಪೆಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿತು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಬಕವು ಇ
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಥಾ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾದ ಲೋಕದಿಂದ ನ
ಗೆ ಆಗತಕ್ಕ ಕೆಲಸವೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು, ರಾಜಹ
ವು ನಗುತ್ತಾ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಈ ಪ್ರ
ರ ಹೀನರು ಒಳ್ಳೇ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನೂ ನೀಚ ವ
ಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣವನ್ನೂ ಎಣಿಸುವರು.

ಐವತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ಹುಡುಗರೂ ಒಂಟಿಯೂ.

ಒಂದೂರಿನವರಾದ ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬೆ
ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ ಎಂದು ಹೊರಟರು. ಅವ
ಒಬ್ಬನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂಟಿ ಇತ್ತು, ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ
ಣ್ಣಾ ಹತ್ತ ಕಡಕ ಇತ್ತು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಾಲ್ಕಾರು ಗಾ
ಹೋದ ತರುವಾಯ ಹತ್ತಕಡಕದವನು ಈ ಒಂಟಿಯವನ
ನೋಡಿ, ಎಲಾ ಅಣ್ಣಾ, ನನಗೆ ಆಶೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ನನ್ನ ಹತ್ತ
ಕವನ್ನು ನೀನು ತೆಕ್ಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಒಂಟಿಯನ್ನು ನನಗೆ
ಡು, ಎಂಟು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಿ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ,
ದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂಟಿಯವನು ಒಡಂಬಟ್ಟು, ಒಂಟಿಯನ್ನು
ಟ್ಟು ಹತ್ತಕಡಕನ್ನು ತೆಕ್ಕೊಂಡನು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಬದಲಾ
ಸಿ ಕೊಂಡು ಹದಿನೈದು ದಿವಸವಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನದು ನನಗೆ
ಟ್ಟು, ನಿನ್ನದು ನೀನು ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳೆಂದು ಒಂಟಿಯವನು ಕೇಳಲಾ
ಹತ್ತಕಡಕದ ಹುಡುಗನು ತನ್ನ ಒಂದು ವರಹಾದ ಕ್ರ

ಳ್ಳ ಹತ್ತುಕಡಕಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಹತ್ತು ವರಹಾದ ಕ್ರಯವುಳ್ಳ
ಟಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸ ಬೇಕೆಂಬ ದುರಾಶೆಯಿಂದ, ಆ ಜೊತೆ
ರನಿಗೆ ನಿನ್ನದು ನಿನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲೇ ಇದೆ, ನನ್ನದು ನನ್ನ
ಯಲ್ಲೇ ಇದೆ, ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದೇನು ತೆಕ್ಕೊ
ವದೇನು? ಹೋಗೆಂದು ಉಡಾಯಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಬಂಟಿ
ನ್ನದು ತನ್ನದು ಎಂತ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಉಂಟಾ
ತು. ಈ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಹರಿಸುವ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರು ಒ
ರೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಈ ಹುಡುಗರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿ
ಹೋಗಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಾಗ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಂ
ರು. ಆಗ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಈ ಇಬ್ಬರ ಮುಖ ಭಾವವ
ನ್ನು ನೋಡಿ, ಒಡವೆ ಕಳಕೊಂಡವನು ಇವನು, ಒಡವೆಯನ್ನು
ಪಹರಿಸಿದವನು ಇವನು, ಎಂದು ತಿಳುಕೊಂಡು, ಮೋಸಗಾರ
ಹುಡುಗನನ್ನು ಕುರಿತು ಎಲಾ ಹುಡುಗಾ ನೀನು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ
ದಿದ ಈ ಬಂಟಿಯನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ? ಎಂ
ದು ಕೇಳಿದನು. ಅವನು ಅಯ್ಯಾ, ನನ್ನ ಐದನೇ ಪ್ರಾಯ ಮೊ
ದು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ, ನನಗೆ ಈಗ ಹದಿನಾರು ವರುಷ
ದನು. ಸಂಗಡಲೇ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥನು ನಿಜಸ್ಥನಾದ ಹುಡುಗ
ನನ್ನು ಕುರಿತು, ಎಲಾ ಹುಡುಗಾ, ನೀನು ಎಷ್ಟು ವರುಷದಿಂದ
ಈ ಬಂಟಿಯನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಿಯೆ? ಎಂದು ಕೇ
ಳನು. ಅವನು ಅಯ್ಯಾ, ನನಗೆ ಏಳನೇ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಮುಂಜಿ
ಯಿತು, ಆಗ ನಮ್ಮಪ್ಪನು ಹತ್ತು ವರಹಾಕ್ಕೆ ಈ ಬಂಟಿ
ಮಾಡಿಸಿ ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟನು, ನಾನು ಅದನ್ನು ಹದಿನೈದು
ದಿವಸದಿಂದ ಇವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಪೇಚಾಡುತ್ತೇನೆ, ನನ

ಗೀಗ ಬಂದು ಕಡಿಮೆ ಹದಿನಾರು ವರುಷವಾಗಿದೆ, ಅಂ
ಆಗ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ಪಂಚಾಯಿತರನ್ನು ನೋಡಿ, ಎ
ವರುಷ ಬಂಟೆ ಇಕ್ಕಿದವನ ಕಿವಿಗೂ ಹನ್ನೊಂದು ವರುಷ
ಟೆ ಇಕ್ಕಿದವನ ಕಿವಿಗೂ ಏನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಹೇಳಿರೆಂ
ಅವರು ಎಡೆ ಬಿಡದೆ ಎಂಟು ವರುಷ ಬಂಟೆ ಇಕ್ಕಿದ ಕಿ
ಎರಡು ಬಂಟೆಗಳನ್ನೂ ಹನ್ನೊಂದು ವರುಷ ಬಂಟೆ ಇ
ಕಿವಿಗೆ ಮೂರು ಬಂಟೆಗಳನ್ನು ತಗಲಿಸುವಷ್ಟು ರಂಧ್ರಗಳು
ದಿರ ಬಹುದೆಂದರು. ಅದ ಕೇಳಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ಪ್ರಾ
ಣಿಕನಾದ ಹುಡುಗನ ಕಿವಿಗೆ ಹಂಚೀಕಡ್ಡಿ ಮೂರು ತುಂಡು
ನ್ನು ಇಡಿಸಲು, ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ಹಿಡೀತು. ಮೋಸ
ಹುಡುಗನ ಕಿವಿಗೆ ಬಂಟೀ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕಡ್ಡಿಯ ತುಂಡ
ಇಡಿಸುವಾಗಲೇ, ಅವನು ಅಯ್ಯೋ ! ಅಪ್ಪಾ ! ನೋಯುತ್ತ
ಅಂದನು. ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ಬಂದು ತುಂಡಿಗೆ ನೋ
ಇನ್ನೂ ಮೂರು ತುಂಡುಗಳ ನೋವಿಗೆ ತಡಿಯಲಾರಿ, ಆ
ಬಂಟೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಹತ್ತಕಡಕ
ನೀನು ತೆಕ್ಕೊ, ಎಂದು ತೀರ್ಪು ಮಾಡಲು, ಅವರು ಅದೇ
ಕಾರ ನಡಕೊಂಡರು. ಹೀಂಗೆ ಧರ್ಮ ಪ್ರಭುಗಳು ನ್ಯಾ
ವನ್ನು ಬಿಡದೆ ನಡಿಸುವರು.

ಐವತ್ತ್ನಾಲ್ಕನೇ ಕಥೆ.

ಕುದುರೆಯೂ ಕಾಸ್ತಾರನೂ.

ಒಬ್ಬ ಅರಸನ ಬಳೀಲಿ ಬಂದು ಕುದುರೆ ಉಂಟು.
ಪಟ್ಟದ ಕುದುರೆಯಾಗಿ ಉತ್ತಮಾಶ್ವವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ು ಕೆಲವು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅದು ಮುದಿಯಾಗಿ ಸತ್ತು ಹೋದ್ದ
ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತೆಗದು
ಂಡು ಬರುವ ಬಗ್ಯೆ ಅರಸನು ತನ್ನ ಬಳಿಯ ಇರುವವರಲ್ಲಿ
ಪರಿಕ್ಷೆ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾಜಿಕನನ್ನು ಅರ
ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆ ಸಾಮಾಜಿಕನು ಒಬ್ಬ ಆ
ಕರಕೊಂಡು ಅರಬಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಬಾರಾ
ರಿ, ತೇರಾ ಹಜಾರಿ, ಅಂದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಹದಿಮೂ
ಸಾವಿರ ವರಹಾಗಳ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಉತ್ತಮಾಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿ,
ಮಣಿ ಕಂಠಾಭರಣ ಮೊದಲಾದ ಒಳ್ಳೇ ಸುಳಿಗಳಿಂದ
ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹದಿನಾಲ್ಕು
ರ ವರಹಾ ಕ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡನು. ಆ
ುರೆಯನ್ನು ತೆಗದು ಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ
ಲು ಕಟ್ಟು ಮುಂತಾದ ಬಂದೋಬಸ್ತಿನಿಂದ ಬರುವದಕ್ಕೆ
ಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ, ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶೇರಬೇ
ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ, ತಾನೂ ಕುದುರೇ ಆಳೂ ಮಾತ್ರ ಏ
ಕಿ ಹೊರಟು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ
ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಟಿಂಕಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ
ಾಜಿಕನು ಕುದುರೇ ಆಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲಾ, ಇದು ಉ
ಾಶ್ವವು, ನಾವು ಇಳಿದಿರುವ ಸ್ಥಳವು ಕಳ್ಳ ಕಾಕರಿಗೆ ಆಸ್ಪ
ಾರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಮೈಮರತು ನಿದ್ದೆ
ಾಗ ಬೇಡ, ಏನಾದರು ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ಆಲೋಚನೆ ಮಾ
ು ಎಚ್ಚರವಾಗಿರೆಂದು ತಾನು ಒಳಗೆ ಮಲಗಿದನು. ಆಗ
ು ರಾತ್ರಿ ಆಗಿತ್ತು. ಅದೇ ಮೇರಿಗೆ ಕುದುರೆಯವನು

ಎಚ್ಚತ್ತಿರುವಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕನು ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆಳನ
ಕುರಿತು, ಕುದರೆಯವನೇ, ಎಚ್ಚರ ಉಂಟೋ? ಏನು ಆಲೋ
ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೀ? ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಅವನು
ಯ್ಯಾ, ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಈ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಮೊದಲ್ಯಾವದು
ತುದಿ ಯಾವದು? ಇದು ಕಂಬಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹ್ಯಾಗೆ ನಿಂತಿದೆ? ಆ
ಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡವೆ? ಎಂದು
ಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಅಂದನು. ಸಾಮಾಜಿಕನು ಸರಿ ಸ
ಹಾಗೆ ಇರು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮೂರು ಝಾಮ ವಾಗು
ದನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕನು ಪುನಃ ಎಲಾ ಕುದುರೆಯವನೇ, ಈ
ಏನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೀ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಅವ
ಬುದ್ದೀ, ಈ ಭೂಮಿ ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು? ಈ ಭೂಮಿಯ ಸ
ತ್ತ ಇರುವ ಸಮುದ್ರವು ಹ್ಯಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು? ಇದನ್ನು ಅಗ
ವರ್‍ಯಾರು? ಅಗದ ಮಣ್ಣೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು? ಅದೇ ಬೆಟ್ಟ
ಳೋ? ಎಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದನು. ಸಾ
ಮಾಜಿಕನು ಸರಿ ಸರಿ, ಹಾಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿರೆಂದು ಹೇಳಿ
ನು ಬಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ನಾಲ್ಕನೇ ಝಾಮ ಹುಟ್ಟುತ್ತೇ
ಅದುವರಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಕಾದಿದ್ದ ಕುದುರೆಯವನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಕ್ಕೊ
ಡು ತೂಗಡಿಸಿ ಜೋಲಿ ಬಿದ್ದು ನಿದ್ದೆ ಬಂತು. ಅದೇ ಸಮ
ದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಮಜಿಲಿಗಳಿಂದ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಬಂದಿ
ಕ್ಕಳ್ಳರು ಕುದುರೆಯ ಅಗಾಡಿ ಪಿಛಾಡೀ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕದ
ಮೊದಲದ ಹಾಗೆ ಬಿಚ್ಚಿ, ತಕ್ಕ ಲಗಾಮು ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಟ
ಕಿಂಕಮಾ ಅನ್ನದೆ ಅದನ್ನು ಹೊಡಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಸ
ಗಡಲೇ ಝಾಮ ಕಟ್ಲೇ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕನೆದ್ದು ಕು

ಯುವನೇ, ಈಗ ಏನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೀ? ಎನ್ನಲು,
ನನು ಅಯ್ಯಾ, ಈಗ ತಾನೆ ರವಷ್ಟು ತೂಕಡಿಸಿ ಬೆಬ್ಬರ ಬಿ
ದ್ದು ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳು ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ಕತ್ತಲೆ ಕಾವಳವೇ
ಓರ್ತು ಕಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರೇ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂ
ಹೋಗಿರ ಬಹುದು, ಕುದುರೇ ಮಾತಂತು ಆಯಿತು, ಇದರ
ಹೋಗೀರು ತಂಗು ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ನೀವು ಹೊರ
ಬೇಕೋ ನಾನು ಹೊರಬೇಕೋ? ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಆಲೋಚನೆ
ನನಗೆ ಹಿಡಿದದೆ ಅಂದನು.

ಅದಕ್ಕಾತನು, ಅಯ್ಯೋ! ಅಪ್ರಯೋಜಕನೇ, ಕೆಲಸಾ ಕೆ
ಡಿದಿಯಲ್ಲಾ, ಎಂದು ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಾಸ್ತಾರನು ಅ
ಯ್ಯಾ, ಯಾಕೆ ದುಃಖ ಪಡುತ್ತೀರಿ? ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಹಣಕ್ಕೇನು
ಡಮೆ? ಬಂದು ಹೋದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬರುತ್ತದೆ, ಸದ್ಯ
ಗು ತಡಿಗಳು ಹೊರುವದಕ್ಕೆ ಕೂಲಿ ಆಳುಗಳು ಶಿಕ್ಕುತ್ತಾ
ರೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಅಂದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಬೆಳಗಾಯಿತು.
ಸಗಡಲೇ ಸಾಮಾಜಿಕನು ಈ ಸಂಗತಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರದು ಅ
ವನ ಬಳಿಗೆ ಟಪಾಲು ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದನು. ಅದು ಶೇರಿದ ದಿ
ವಸವೇ ಕಳ್ಳರು ಆ ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮಾ
ರುವದಕ್ಕೆ ಅದೇ ಅರಸನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಅರಸನು ಆ ಕು
ದುರೆಯನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುವಾಗ ಅದರ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಅರ್ಜಿ
ಯಲ್ಲಿ ಬರದಿರುವ ಚಹರೆಯೂ ಸರಾಸರಿಯಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ
ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಆ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಕೈದಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸಾಮಾಜಿಕನನ್ನು
ಕರಿಸಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿ, ಕುದುರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅಪ್ರಯೋಜಕ
ನಾದ ಕುದುರೆಯವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಕ್ಕು, ಒಬ್ಬನೇ

ಕಾವಲಿದ್ದು ಮೈಮರತು ನಿದ್ದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ ತಪ್ಪೆಣಿಸದೇ
ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಕಳ್ಳರಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ದಂಡನೇ ವಿಧಿಸಿದ
ಆದ ಕಾರಣ ಬೆಪ್ಪ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಪರಸ್ಥಳ
ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬಾರದು.

ಐವತ್ತೈದನೇ ಕಥೆ.

ನಾಯೂ ಕತ್ತೆಯೂ.

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಗಸನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಮ
ಹೊರುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕತ್ತೆಯೂ ಮನೇ ಕಾವಲಿಗೆ ಒಂದು
ಯೂ ಇತ್ತು. ಒಂದು ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಅಗಸನು ಮಲಗಿ ನಿ
ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೇ
ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬೇಕೆಂದು ಕಳ್ಳರು ಬಂದರು. ಅ
ಸುಳಿವನ್ನು ನಾಯಿ ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಬಗಳದೆ ಸು
ನೆ ಇತ್ತು; ಯಾಕಂದರೆ, ಆ ರಾತ್ರಿ ತನಗೆ ಹಿಟ್ಟು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ
ಬ ಕೋಪದಿಂದಲೇ. ಆಗ ಕತ್ತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರದೆ ನಾಯ
ನೋಡಿ, ಎಲಾ ಸೊಣಕನೇ, ಯಾಕೆ ಸುಮ್ಮಗಿದ್ದೀ, ಘಟ್ಟ
ಗಿ ಬಗಳಿ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸು, ಅಗೋ ನೋಡು, ಕಳ್ಳ
ಬಂದು ಬಟ್ಟೇ ಮೂಟೆಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ
ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ನಾಯಿ ನಿನಗೇನು ಹೊತ್ತು ಹೋಗದೋ
ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಲಾರೆಯೋ? ಬಟ್ಟೆಗಳಾದರು ಹೋಗಲಿ, ಅ
ನಾದರು ಹೋಗಲಿ, ನಿನಗೇನು, ನನಗೇನು? ಈ ಕೆಟ್ಟ ಅ
ಗಿತ್ತಿ ಈ ರಾತ್ರಿ ನನಗೆ ಹಿಟ್ಟೇ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ, ಅಗಸನು ನಾ
ಗೆ ಹಿಟ್ಟು ಹಾಕಿದಿಯಾ ಎಂದು ಕೇಳಲೂ ಇಲ್ಲ, ತಾನಾದ

ಮ ತುತ್ತು ಹಾಕಲೂ ಇಲ್ಲ, ನನಗೆ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣ
ೀಗುತ್ತದೆ, ಉಬ್ಬೆಯ ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಛಳಿಗೆ ಮುದಿರಿ ಕೊಂಡಿ
ನೆ, ನನ್ನ ಮಾತಾಡಿಸ ಬೇಡ, ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ತಿಂಡಿ ಹಾಕ
ಕ್ಕೆ ನನಗಿಷ್ಟು ರೋಷವೂ ಛಲವೂ ಉಂಟಾಗಿದೆ, ನೀನು
ಟ್ಟದ ದಿವಸದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ಅಗಸನು ಇರಳೆಲ್ಲಾ ಹಾಳು
ೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ದಿನಾಲೂ ಉಪಾಸ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನಲ್ಲಾ,
ಗೆ ರೋಷವೂ ಛಲವೂ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹಾಗೆ ನೀನೂ
ಮ್ಮನೆ ಇರು, ರೋಷವೂ ಛಲವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಬದ
ು ನೀನೇ ಕೂಗು, ನೀನು ಕೂಗಿದಾಗ್ಯೂ ಬಳ್ಳೀಯವನೆನಿಸಿ
ಂಬುವದಿಲ್ಲ, ಈ ಕೆಟ್ಟ ಅಗಸನ ಕೈಲಿ ದೊಣ್ಣೇ ಪೆಟ್ಟು
ೀ, ಇಗೋ ನೋಡಿಕೋ, ಹೇಳಿದ್ದೇನೇ ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾ
ಕೇಳಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರದೆ, ಆ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ
ಯು, ತಳವನ್ನಗಿದು ಗೋಡೆಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೆಡವಿಕೊ
ುವನ ಹಾಗೆ ಮೈ ಮುರಿಯ ಪೆಟ್ಟಾಗುವದನ್ನರಿಯದೆ, ಹೋ
ು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿತು. ಆಗ ಎಮ್ಮೇ ತಮ್ಮನ ಹಾಗೆ
ಿ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವ ಮೊದ್ದಗಸನು ಬೆಬ್ಬರ ಬಿದ್ದೆದ್ದು, ಕೂ
ರ ಕತ್ತೆಯ ಉಪಕಾರವನ್ನೆಣಿಸದೆ, ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಸು
ಕೊಡತಿಯಿಂದ ಕತ್ತೆಯ ಮೈ ಮುರಿಯ ಹೊಡೆದನು. ನಾ
ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದೆನಲ್ಲಾ ಎಂದು ಕತ್ತೆ ಸುಮ್ಮ
ಯಿತು. ಕಳ್ಳರ ಕೆಲಸ ಕೈ ಕೂಡಿತು. ಅಗಸನ ಮನೆ
ಳ್ಳೆಯಾಯಿತು. ನಾಯಿಯ ಪಂತವಾಸಿ ಗೆದ್ದಿತು. ಹೀಗೆ ಬ
ುು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮಾಡಿದರೆ ಅನರ್ಥವಾ
ಿತು.

ಐವತ್ತಾರನೇ ಕಥೆ.

ಶೆಟ್ಟಿಯೂ ಹಾಸ್ಯಗಾರನೂ.

ಒಂದೂರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಶೆಟ್ಟಿಯು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕ
ಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಂದೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ನಡುದಾರಿಯ
ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ ನೀರು ಹರಿಯುವ ಒಂದು ಕಾಲು ಹೊಳೆ ಅ
ಲಾಗಿ ಯಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಿಟ್ಟು ತಾ
ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುಲಾಗಿ ಆ ಹೆಂಗಸು ಮಟ್ಟವಾದವಳಾದ್ದರಿಂ
ತನ್ನ ತೊಡೆಯವರಿಗೂ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಶೀರೆ ನೆನಯ
ಹಾಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನಡದು ಬರುತ್ತಾ ಯಿದ್ದಳು, ಅದನ್ನು ಆ
ಚೇ ಧಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹಾಸ್ಯಗಾರನು ಕಂಡು, ದಿಗ್ಗ
ಎದ್ದು, ಹೋ, ಹೋ, ಮೋಸ ಬಂತೆಂದು ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿದು ಬೇಗ
ಹೆಂಗಸಿನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಗಡ್ಡೆಗೆ ಶೆಳೆಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ, ಅ
ಳ ಗಂಡನನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲಾ ಹುಚ್ಚಾ, ನೀನು ಎಂಥಾ ಕೆಟ್ಟ
ನುಷ್ಯನು, ಹೆಂಗಸು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಡದು ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಹಿಂ
ಗಡೆಯಿಂದ ಬಂದು ಬೆದರಿಸುತ್ತೀಯಾ? ಹಲ್ಲು ಮುರಿಯುತ್ತೇ
ನೀನ್ಯಾರು, ಅವಳ್ಯಾರು, ಛೀ, ಆಚೆ ಹೋಗು, ಎಂದು ಬೆದ
ಸಿದನು. ಅದಕ್ಕಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಘಾಬರಿ ಬಿದ್ದು ಎಲಾ ಅಪ್ಪಾ,
ನಂತು ಸೋಲೂರಿನಿಂದ ಬಂದ ಸೋಮಾರಿ ಶೆಟ್ಟಿ, ನನ್ನ ಹೆಂ
ತಿ ಇವಳು, ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ, ನೀನ್ಯಾರಪ್ಪಾ, ಶಾನೆ ಗದ್ದಲ ಮ
ಡುತ್ತೀ, ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಹಾಸ್ಯಗಾರನು ನೀನು ಶೆಟ್ಟಿಯೋ
ಪಡಿ ಶೆಟ್ಟಿಯೋ, ಇವಳಿಗೆ ನೀನು ಗಂಡನಾದರೆ ನಿನಗೆ ನಾ
ಗಂಡನೋ? ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಎಂ
ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ? ಹರಿದು ಹೋಗುವ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಿ

ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೆಳಕ್ಕೊಂಡ ನಾನು ಕಲ್ಲು ಗುಂಡಿನ ಹಾಗೆ
ುವಾಗ, ಹಿಂದೆ ಬಂದ ದಾರಿ ಹೋಕನಾದ ನೀನು ಇವ
ಗಂಡನೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಕೊಡುತ್ತೀ
ೀ ಕೊಡು, ನಡಿ ಪಂಚಾಯಿತರ ಬಳಿಗೆ, ಎಂದು ಶೆಟ್ಟಿಯ ಕೈ
ನ್ನು ಬಲಗೈಯಿಂದಲೂ ಹೆಂಗಸಿನ ಕೈಯನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂ
ೂ ಹಿಡುಕೊಂಡು ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ
ಹೆಂಡತಿ ಎಂದು ಈ ಉಭಯತ್ರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾ
ದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಈ ಹೆಂಗಸು
ಳ ಮಾನವಂತೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದ
ಅವಳು ಹಾಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಈ
ಯವನ್ನು ತೀರಿಸುವದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಸಂಶಯ
ುಟಾಗಿ, ಗುಟ್ಟಾದ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳುಕೊಳ್ಳ ಬೇ
ನು ಈ ಶೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕರದು ಇವಳು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೆಂಬ
ಇವಳಿಗಿರುವ ರಹಸ್ಯವಾದ ಅಂಗ ಮಚ್ಚೆ ಗುರ್ತುಗಳು
ುವದನ್ನಾದರು ಬಲ್ಲಿಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಆ ಶೆಟ್ಟಿಯು
ಪ್ಪಾಗಿ, ಅಯ್ಯಾ, ನನಗಿವಳು ಹೆಂಡತಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಮಾತು
ುರ್ತು ಮತ್ತ್ಯಾವದನ್ನ ನಾ ನರಿಯೆನೆಂದನು. ಸಂಗಡಲೇ
ಪರಿಹಾಸಕನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿ ಇವಳ ಎಡ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ
ಮಚ್ಚೆಯೇ ನನಗೆ ಗುರ್ತು ಎಂದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು
ಹೆಂಗಸರಿಂದ ಪರಿಕ್ಷೆ ನೋಡಿಸಿ ನಿಜವೆಂದೆಣಿಸಿ, ಈ
ಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುವದಾಗಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ,
ನು ಅಯ್ಯಾ, ನಾನು ಹಾಸ್ಯಗಾರನು, ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ
ಾರ ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ನಡದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದನು.

ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ಮಾನ ಹೋಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಕೇವಲ
ನ್ನನಾಗಿರುವ ಶೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಮದಾಯಿಸಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ
ನ್ನು ಅವನ ಸಂಗಡ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಹಾಸ್ಯಗಾರನಿಗೆ ಇ
ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಡವೆಂತ ಹೇಳಿದನು. ನ್ಯಾಯಾಧಿ
ರಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ಘ
ದಂತೆ ದೇವರೇ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ಐವತ್ತೇಳನೇ ಕಥೆ.

ಎಕಚಕ ಬಾಚಿಕನು.

ನರಪತಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೆನ್ನಾಲ ರಾಮ
ಷ್ಣನು ವಿಕಟ ಕವಿ, ಅವನ ಮಗನು ಭಾಸ್ಕರ ಕವಿ, ಇವ
ತದ್ಭವದ ಹೆಸರು ಬಾಚಿಕನು. ಇವನನ್ನು ಎಕಚಕಬಾ
ನೆಂದು ಕರಿಯುವದುಂಟು. ಎಕಚಕವೆಂದರೆ ಪರಿಹಾಸ,
ರಿಂದ ಹಾಸ್ಯಗಾರ ಭಾಸ್ಕರ ಕವಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಾಯಿತು.
ನ ವಿನೋದಗಳು ತಂದೆಯ ವಿನೋದಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ವವು. ಈ ಬಾಚಿಕನು ಎಂಟು ಹತ್ತು ವರುಷದವನಾಗಿರು
ಗ ಕೈಲಾಗದ ಹುಡುಗನೆಂದು ತಂದೆಯಿಂದ ನಿಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ರೆ
ಷಗೊಂಡು, ಅಪ್ಪಾ, ನಾಳೇ ದಿವಸ ರಾಯನಿಂದ ಬಹುಮ
ಹೊಂದಿ ಬರುತ್ತೇನೆ, ನೋಡೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.
ಮಾತಿಗೆ ನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ತಂದೆಗೆ ಹೇಳದ ಹಾಗೆ ಮರು
ಸ ಬೆಳಗಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎ
ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ರಾಯನು ನಿತ್ಯವೂ ವಿಮಾನ ದರ್ಶನ
ಡುವ ದೇವೀ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗೋಪುರದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹ

ಂಗೋಟೆ ಹೊರ್ತು ಬೆತ್ತಲೆ ಮೈಯಿಂದ ರಾಯನ ಅರಮನೆ ನುರಾಗಿ, ಅಂಡು ತಿರಿಗಿಸಿ ಬೊಗ್ಗಿ, ಗೋಪುರದ ಕೊಟ್ಟ ಕೊನೆ ಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೊಂಡನು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಯನು ಉನ್ನ ನಾದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಂಸ ತೂಲಿಕಾ ತಲ್ಪವೆಂಬ ಹಂಸ ಪ ಗಳ ಪುಡಿರೆಕ್ಕೆಗಳು ತುಂಬಿ ಹೊಲಿದಿರುವ ರಾಜಯೋಗ್ಯ ದ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದು, ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ನಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ, ನಿತ್ಯ ಕಟ್ಲೆಮೋರಿಗೆ ದೇವೀ ದೇವ ನದ ವಿಮಾನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಿಟ ಬಾಗಲು ತೆರದು ನೋಡಿದನು. ಆಗ ರಾಯನ ದೃಷ್ಟಿ ಯು ಮುಂಭಾಗದ ಗೋಪುರದ ಕೊಟ್ಟ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬೊಗ್ಗಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಬಾಚಿಗನ ಅಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಆ ಬಳಿ ವಿಮಾನ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಆಗ ರಾಯನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂದು ಆತನು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ನುಗೆ ಕಾಣಿಸಿದವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಾಜ್ಞೆ ಆಗಲೆಂದು ಹಬಿಶಿಯವ ಗೆ ಹುಕುಂ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ, ಅವರು ಯ ದೂತರ ಹಾಗೆ ಬಂದು, ಗೋಪುರದಿಂದಿಳಿದು ಓಡಿ ಹೋ ತ್ತಿರುವ ಬಾಚಿಗನನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಹಗ್ಗಗಳಿಂ ಮುಷ್ಕೀ ಕಟ್ಟಿ, ಎಲಾ ತಲೆ ಹೋಕನೇ, ತಲೆ ಹೊಡಿಸಿ ಕೋ ನಡಿ, ಎಂದು ತಳ್ಳಿದರು. ಆಗ ಬಾಚಿಕನು ಇದೇನಿರೈ ಯ್ಯಾ, ಮೂರು ಮಂದಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ, ನನ್ನ ಮುಂ ಗಡೆ ಒಬ್ಬನು, ಹಿಂದುಗಡೆ ಒಬ್ಬನು, ಇಬ್ಬರು ಸಾಲದೋ ? ಟ್ಟನಡುವೆ ಮೂರನೆಯವನು ಯಾತಕ್ಕೆ ? ಹಿಡುಕೊಂಡು

ನೇತಾಡುವದಕ್ಕೋ? ನನ್ನ ರೆಟ್ಟೆಗೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಈ ಹಗ್ಗ
ಳನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತೀರಿ? ನೀವು ಮೂರು ಮಂದಿಯ
ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಈ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಹಿಂಗಟ್ಟು ಮುರಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊ
ಡು ಮುಂದೆ ನಡದರೆ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಬರಲಾರೆನೋ? ಈ ಕೆಂ
ಹಗ್ಗಗಳು ರಾಯನ ಕೊರಳಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಬಲು ಚನ್ನಾಗಿ ನೋ
ಬಹುದು, ರಾಯನನ್ನು ನಾನು ಕಂಡು ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಕೆ
ಳ ಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೇನೆ, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಧೊರೆಗೆ ತಿ
ಸಿರಿ, ಆ ತರುವಾಯ ನೀವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ
ಎಂದು ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಆ ಮೂ
ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ರಾಯರಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಮ
ತು ಕೇಳಿ ಆ ರಾಜನು ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ತಂ
ನಿಲ್ಲಿಸಿರೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ ಸಭಾಮ
ಟಪಕ್ಕೆದುರಾಗಿ ಬಾಚಿಕನು ಬಂದು ನಿಂತು, ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ
ನನ್ನ ಹಿಂಭಾಗವು ನಿನಗೆ ಉದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದರಿಂ
ನಿನಗೆ ಕೇಡೇನೂ ಸಂಭವಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು
ನಾನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನನ್ನ ತಲೆ ಹೋಗುವ ಆಜ್ಞೆ
ಬಂತು, ಈಗ ಲಕ್ಷಣವಾದ್ದು ನನ್ನ ಕುಂಡೆಯೋ ನಿನ್ನ ಮು
ಡೆಯೋ ತಿಳಿದು ಹೇಳೆಂದನು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ರಾಯನು ನಾಚಿ
ಪಟ್ಟು ನಕ್ಕು ಇವನು ಬಾಚಿಕನೆಂದರಿಯದೆ ಈ ನೀಚ ಯೋ
ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು, ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಹತ್ಯ ಬರುತ್ತಾ
ಇತ್ತು, ದೇವರು ತಪ್ಪಿಸಿದನೆಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟು, ಎಕಚಕ
ಬಾಚಕನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾ
ಹಾಸ್ಯಗಾರರು ಮಾಡುವ ವಿನೋದಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭುಗಳು ಸಂತೋ
ಷ ಪಡುವದಲ್ಲದೆ ಕೋಪ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ.

ಐವತ್ತೆಂಟನೇ ಕಥೆ.

ಗೀಜಿಗಹಕ್ಕಿಯೂ ಕೋತಿಯೂ.

ಒಂದು ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದಲ್ಲಿ ಗೀಜಿಗಹಕ್ಕಿ ಯು ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು, ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿ ಮರಿಗಳು ಮೊ ...ಗಳು ಸಹಿತ, ಸುಖದಿಂದ ಇತ್ತು. ಗೀಜಿಗನ ಗೂಡು ಬಲು ಯಕಟ್ಟಾದ್ದು. ಮೆತ್ತಗೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ನಶೇ ...ಲ್ಲನ್ನು ಆದು ಕೊಂಡು ಬಂದು ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಮನುಷ್ಯರು ...ಾಪೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೆಣಿಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಚಮ ...ತ್ಕರವಾಗಿ ಗೂಡನ್ನು ಹೆಣಿಯುವದು. ಆ ಗೂಡು ಮೂರು ...ಲ್ಕು ಪದರಗಳಾಗಿರುವದು. ಒಳಗೆ ಅಂತಸ್ತುಗಳೂ ಮೊಟ್ಟೆ ...ಳಿಗೆ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಗೆ ತನಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗ ...ೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಗಳೂ ಸಹ ಮಾಡಿ ಇರುವವು. ಒಂ ...ೊಂದು ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮಿಣುಕು ಹುಳಗಳನ್ನು ಪಾ್ರ ...ದಿಂದ ತಂದು ತಗಿಲಿಸಿರುವದು. ಆ ಹುಳದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ...ಾವಾಗಲೂ ಮಿಂಚುವ ಬೆಳಕು ಈ ಪಕ್ಷಿಯ ಗೂಡಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ...ಲ್ಲಿ ದೀಪವಾಗಿರುವದು. ಗೂಡಿನ ಕೆಳಗಡೆ ಇರುವ ದಾರಿಗೆ ...ಗಲು ಸಹ ಇರುವದು. ಅದು ಕೊಂಬು ಸೋರೇಕಾಯಿ ...ಜಿನ ಬುಡ್ಡಿ, ಗದೆ, ಇಂಥಾದ್ದರ ಹಾಗೆ ಇರುವದು. ಅದು ಮ ...ದ ಕೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುತ್ತಾ ಇರುವದರಿಂದ ಘಾಳಿಗೆ ತೂ ...ುವದಲ್ಲದೆ ಹರಿದು ಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಳಗಡೆ ದಾರಿ ...ರುವದರಿಂದ ಮಳೆಯ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ...ಕ್ಕಿಯು ತನ್ನ ಸಂಸಾರದೊಡನೆ ವಾಸವಾಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ...ವಸ ದೊಡ್ಡ ಮಳೆ ಬಂತು. ಆ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಡು

ಕೋತಿ ಶಿಕ್ಕಿ ನೆನದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು, ತಲೆ ಮರೆಸಿ ಕೊ
ಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಹಕ್ಕಿ ಗೂಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ
ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂತು ಕೊಂಡಿತು.

ಆಗ ತೂಗು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ತೂಗಾಡುವ ರಾಯನ ಹಾಗೆ
ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಗೀಜಗನು ಕೋತಿಯನ್ನು
ಕಂಡು, ಓ ಕೋತಿಯೇ, ನಿಂಬೇಕಾಯಿಗಾತ್ರವಿರುವ ನನ್ನನ್ನು
ನೋಡಿದಿಯಾ? ಈ ಮಳೆಗೂ ಘಾಳಿಗೂ ಭಯವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ
ಎಷ್ಟೋ ಚನ್ನಾಗಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ
ತೂಗಾಡುತ್ತೇನೆ, ನಿನಗೆ ಮನುಷ್ಯರ ಹಾಗೆ ಕೈ ಕಾಲು ಬಲ
ಬುದ್ಧಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಉದ್ದವಾದ ಬಾಲ ಸಹ ಇದೆ, ಇಷ್ಟು
ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಒಂದು ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ, ಮಳೆಯ
ಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿ ಪೇಚಾಡುತ್ತಾ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯುತ್ತೀ, ಸೋಮಾರಿಗಳಿ
ಗೆ ಸುಖ ಉಂಟೋ? ಎಂದು ಗರ್ವದಿಂದ ನಿಂದಿಸಲು, ಕೋತಿ
ಗೆ ಮಹಾ ಕೋಪ ಹುಟ್ಟಿ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಮರಾ ಹತ್ತಿ ಅದರ
ಗೂಡನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹರಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿತು.
ಆಗ ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ಮರಿಗಳು ಹುಟ್ಟು ಗೆಟ್ಟು ಹೋದದ್ದನ್ನು
ಕಂಡು ಬಹು ದುಃಖ ಪಟ್ಟು, ಗೀಜಗವು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ
ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತನಗೆ ಕೋತಿ ಮಾಡಿದ ಅಪಕಾರವನ್ನೂ ತಾನು
ಕೋತಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಉಪಕಾರದ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ
ತಿಳಿಸಿತು. ಆಗ ಹಿಡು ಕೊಂಡು ಬಾ ಕೋತಿಯನ್ನು ಎಂದು
ಗದ್ದಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಭಯದಿಂದ ಬರುವ ಈ
ಕೋತಿಯು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಫಲಿಸಿರುವ ಹಲಸಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ಪಕ್ವ
ವಾದ ದೊಡ್ಡ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಧಿ

ಕಾರಿಯು ಹಿಂದುಗಡೆ ತಂದಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದುಗಡೆಗೆ ಬಂದು ಕೂತು ವಿನಯದಿಂದ ಕೈ ಮುಗಿಯಲು, ಅಧಿಕಾರಿಯು ಎಲಾ ದುಷ್ಟ ಕೋತಿಯೇ, ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆದು ಕಷ್ಟ ಪಡದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೋ ಬಾರದೇ ಎಂದು ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದ ಈ ಗೀಜಗನ ಮರಿಗಳು ಸಾಯುವ ಹಾಗೆ ಇದರ ಗೂಡನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸಾಡಿದೆಯೋ ? ನಿನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವದಲ್ಲದೆ ದೊಡ್ಡ ಬಾಚಿಯಿಂದ ಹಲಸಿನ ಕಾಯಿ ಕೆತ್ತಿ ಕೊತ್ತುವ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಮೈಯನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಬೆದರಿಸಿದನು. ಕೋತಿ ಬುದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿ, ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡಿ ಮಾತಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲು, ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ತನ್ನ ಹಿಂದುಗಡೆಗೆ ತಿರಿಗಿ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಿಸಿ, ಸಂಗಡಲೇ ಗೀಜಗಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲೈ ಅಲ್ಪ ಜೀವಿಯೇ, ಹಿರಿಯರು ಕಿರಿಯರು ಎಂಬ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬೆಟ್ಟವು ಹಣ್ಣಾದ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಈ ಕೋತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಗರ್ವಿಯಾದ ನೀನು ನಿಂದಿಸಿ ಮಾತಾಡಿಸಿದ್ದು ಬಹಳ ಅನುಚಿತ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಈ ಸರ್ತಿ ಈ ತಪ್ಪು ಮನ್ನಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಗರ್ವ ಪಡದೆ ಇರು, ಹೋಗೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿ, ಕೋತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡನು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಗಳು ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾದರೆ ನೀತಿ ಕೆಟ್ಟು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಬಹು ಸಂಕಟ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ತೆನ್ನಾಲ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದು.

ನರಪತಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಅನೇಕ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅ ರ ತುಂಬಾ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಚಿತ್ರಗಾರರಿಂದ ನಾನಾ ವಿ ವಾದ ಭಾವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರಿಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಚಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ ಇ ವ ಅರಮನೆಯನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಯನು, ಮಂತ್ರಿ ಪ್ಪಾಜಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಕವಿ ಮುಂತಾದವರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಬಂ ಬಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಪಾಜ್ತುವಾಗಿ ಆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡ ತ್ತಾ ಬರುವಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತನು. ಆಗ ವಿಕಟಕವಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ ರಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲೈ ಮಹಾ ಪ್ರಭುವೇ, ಈ ಎರಡು ಪ್ರ ತಿಮೆಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ಹೋಲಿಕೆಯಾದ ಅವಯವಗಳಿರುವದ ಸರಿಯೇ, ಆದರೆ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮೇರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕ ಣ್ಣು ಇತ್ತೋ? ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀ ವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಎರಡೇ ಕಣ್ಣಿತ್ತೋ? ಇದಲ್ಲದೆ ಇವ ಬ್ಬರಿಗೂ ಅರ್ಧಾರ್ಧ ಮುಖಗಳಾಗಿವೆ, ಕಡಮೆ ಅರ್ಧ ಮುಖ ಭಂಗವಾಯಿತೋ ಏನು? ಅಂದನು, ಅದಕ್ಕೆ ರಾಯನು ನಕ್ಕು ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ, ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೋ? ದು ಆ ಕಡೆ ಇರುವ ಭಾವವು. ಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರ ಅರ್ಧ ಚಿತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾವ ಚಿತ್ರಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೀನು ತಿಳುಕೊ ಬೇಕು ಅಂದನು. ರಾಮಕೃಷ್ಣನು, ಬುದ್ಧಿ, ಹಾಗೋ, ಅಷ್ಟು

ಗೀ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ತಿಳುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು
ನಯದಿಂದ ಕೈ ಮುಗಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ರಾಯನು ಆ
ವಸ ಅರಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟನು. ಅ
ಂತರ ನಾಲ್ಕಾರು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಒಂದು ದಿವಸ ಸಂ
ೋಷವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ನಿಂ
ುಕೊಂಡು, ಮಹಾ ಪ್ರಭೋ, ಅನೇಕವಾದ ಭಾವ ಚಿತ್ರಗಳ
ಕ್ಷಣವನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ
ಾದ ಪ್ರಕಾರ ಚಿತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓದಿದೆನು, ಇದು ಮಾ
ವೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಣಾಸುರನ ಮಗಳಾದ ಉಷಾ
ನ್ನಿಕೆಗೆ ಚಿತ್ರರೇಖೆ ಎಂಬ ಸ್ನೇಹಿತಳು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರದು
ೋರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟು ಬರೆಯ ಕಲಿತು ಇದ್ದೇ
, ಪರಾಂಬರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡನು.
ವನ ಮಾತು ನಿಜವೆಂದು ರಾಯನು ನಂಬಿ ಆ ಹೊಸ ಅರಮ
ಗೆ ಬರಿಸಿ ಇರುವ ಚಿತ್ರವೆಲ್ಲಾ ಮಶಿಕಿ ಹೋಗಿ ಹಳೇದಾಯಿ
, ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒರಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸದಾಗಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಚಿ
ಗಳನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಬರದು ತೋರಿಸೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅ
ಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ಆಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣನು ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕೆಂದು ಆ ಭವನೇಶ್ವರಿ
ಂಬ ಹೊಸ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿತ್ರವನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಂದೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಅಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ಬೇಕಾದ ಬಣ್ಣದ ಸಾಮಾನು
ಳೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಹದಿನೈದು ದಿವಸದ ಪರಿಯಂತ
ವೂ ಒಬ್ಬನೇ ಒಳಗೆ ಶೇರಿಕೊಂಡು ಹೊರಗಿನ ಜನಗಳು ಬಾ
ದ ಹಾಗೆ ಬಾಗಲು ಭದ್ರಪಡಿಸಿ ಬರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ,

ಒಂದು ಕಡೆ ಉಗುರು, ಒಂದು ಕಡೆ ಬೆರಳು ಹಾಗೆಯೇ ಹೆ
ಗಳು, ಗಿರಿಕೆ, ಮೇಗಾಲು, ಕೆಳಕಾಲು, ಮೊಣಕಾಲು, ತೊ
ನಡುವು, ಹೊಕ್ಕಳು, ಹೊಟ್ಟೆ, ಬರ್ರೆಗಳು, ಎದೆಕಟ್ಟು, ಕೊರಳ
ಹೆಗಲುಗಳು, ತೋಳುಗಳು, ಮೊಣಕೈಯ್ಯಿ, ಮುಂಗೈಯಿ
ಹಿಂಗೈ, ಅಂಗೈ, ಕೈ ಬೆರಳು, ಕೈ ಉಗುರು, ಗಡ್ಡ, ಕೆನ್ನೆ
ತುಟಿ, ಹಲ್ಲು, ಮಿಾಶೆಗಳು, ಕೋರೆಗಳು, ಬಾಯಿ, ನಾಲಿ
ಮೂಗು, ಮೂಗಿನ ಸೊಳ್ಳೆ, ರೆಪ್ಪೆಗಳು, ಕಣ್ಣುಗಳು, ಹುಬ
ಗಳು, ಕಿವಿಗಳು, ಕಪಾಳ, ಹಣೆ, ಮುಂಗುರುಳು, ಕೂದ
ಜಡೆಗಂಟು, ತುರುಬು, ಈ ಮುಂತಾದ ಅವಯವಗಳು ಪಾಂ
ವಾಗಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇರದೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಅರೆಗ
ಸವಾಗಿ, ತಿರುಪತಿ ನಾಯಂದನು ತಲೆ ಬೋಳಿಸುವ ಹಾಗೆ,
ಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಬರದು ತನ್ನ ಅಕಟ ವಿಕಟ ಚಿತ್ರದಿಂದ ಅರ
ನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿಸಿ, ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ ರಾಯನ
ಳಿಗೆ ಬಂದು ವಂದನೆ ಮಾಡಿ, ಬುದ್ಧಿ ಮಹಾ ಪ್ರಭೋ, ಅಪ್ಪ
ಪ್ರಕಾರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಭಾವ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಭವ
ಶ್ವರಿ ಎಂಬ ಅರಮನೆಯು ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ ಇದೆ,
ತ್ತೈಸಿ ಪರಾಂಬರಿಸ ಬೇಕೆಂದನು.

ಆಗ ರಾಯನು ಪರಿವಾರ ಜನ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿ
ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಬರದಿರುವ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾ
ಅಕಟ ವಿಕಟದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೋಪದಿಂದ ಎಲಾ
ಚನೇ, ಅರಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾ, ಇಂಥಾ ಕ
ಗೇಡಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ದುಃಖ ತೀರುವ
ಎಂದು ತಗಲಿ ಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ಭಯ ಪಡದೆ ವಿಕಟಕ

ಯು ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತು ಕೈ ಮುಗಿದು, ಮಹಾ ಪ್ರಭುವೇ,
ನಾನು ಬರೆದಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳ ಪೂರ್ಣ ಭಾವಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಿಂ
ಬಗಡೆಯಾಗಿರುವದು. ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಅರ್ಧ ಮು
ಖದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅದು ಅ
ತ್ತಕಡೆಯ ಭಾವವೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ
ತಂದು, ನನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನ್ನಿಸ ಬೇಕೆಂದನು. ಆಗ
ರಾಯನು ನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನೆ ಆದನು. ಇದೇ ವಿಕಟಕವಿಗಳ
ಲಕ್ಷಣವು.

ಅರವತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣನು ತಲೆ ಮರಸಿ ಕೊಂಡದ್ದು.

ಅದೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಕವಿಯು ವಿನೋದಾರ್ಥವಾಗಿ ದಿನ ಒಂ
ದಕ್ಕೆ ನೂರು ತಪ್ಪುಗಳು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಮನ್ನಿಸುವದಾಗಿ ಅ
ವನಿಗೆ ರಾಯರು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೇ
ರಾಯರು ಸಹಿಸ ಕೂಡದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸಹ ಅವನು ಹಾಸ್ಯ
ಗಾರನೆಂಬ ನೆವದಿಂದ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಹೀ
ಗಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಕವಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯದಿಂದಿರುವ
ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ರಾಯರ ಮಂತ್ರಿ ಅಪ್ಪಾಜಿಯು ಆಲೋ
ಚಿಸಿ, ರಾಮ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅಂತರಂಗವಾಗಿ ಕ
ರೆದು, ಅಯ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸನೇ, ನೀನು ಮಹಾ ಸಮರ್ಥನು ಹೌ
ದು, ಆದಾಗ್ಯೂ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿಯೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ
ಇದ್ದ ಭವನೇಶ್ವರಿ ಎಂಬ ಅರಮನೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೀನು

ಕೆಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ಯದ್ವಾತದ್ವಾ ಕೋತಿಗೀಟುಗಳು ಕೊಂಗರಿ
ಟುಗಳು ಬರದಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲಾ, ಅದರಿಂದ ರಾಯರು ನಿನ್ನ ಮೇ
ಬಹಳ ಕೋಪವಾಗಿದ್ದಾರೆ, "ಅರಸನ ಚಿತ್ತವು ಮರದ ನೆರಳ
ಎಂಬುವ ಹಾಗೆ ಧೊರೆಗಳ ಚಿತ್ತವು ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಿರುವದಿ
ಹ್ಯಾಗೆ ಹೋಗಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಬರುವದೋ ತಿಳಿಯದು, ಆದಕಾರ
ರಾಯರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಕೋಪ ಶಾಂತವಾಗಿ ರಾ
ಕೃಷ್ಣನು ಎಲ್ಲೆಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರಿಸುವ ಪರಿಯ
ತರಕ್ಕೂ ನೀನು ರಾಯರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳದೆ ಅಯಿದಾರು ದಿವ
ತಲೆಮರೆಯಾಗಿ ಇರು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕ
ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಅಂಥಾ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು
ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಆದಾಗ್ಯೂ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೇ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆ
ಬೇಕಾದ್ದೇ ಯುಕ್ತವೆಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು,
ಮರುದಿವಸ ಒಂದು ಬಾನಿಗೆ ಎರಡು ತೂತು ಕೊರದು ಆ
ಧ್ರುಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆ ಬಾ
ಯನ್ನು ತಲೇ ಮೇಲೆ ಕವಿಚಿ ಕೊಂಡು, ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಈ
ಲು ಚಾಪೆ ತುಂಡುಗಳು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಬೀದಿ ಬೀದಿ ತಿ
ಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನು ರಾಮಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಒಬ್ಬರಿಗೂ
ಯದೆ ಇತ್ತು. ಇದೇ ವೇಷದಿಂದ ಅವನು ಆ ದಿವಸ ದರ
ರಿನ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತ
ಆಗ ಇಂಥಾ ವಿಕಾರ ವೇಷದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಭಯ
ಕೋಚಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಭೆಗೆದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಧೈರ್ಯವು ರಾಮ
ಷ್ಣನಿಗೆ ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂಹಿಸಿ ರಾಯ
ನೀನ್ಯಾರು? ರಾಮಕೃಷ್ಣನೋ? ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು,

ು ಮಹಾ ಪ್ರಭೋ, ಹೌದು, ಆಜ್ಞಾಧಾರಕನು ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಾಜರಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದ ್ಕೆ ಮಹಾ ದಯಾಳುವಾದ ರಾಯರು ಯಾಕೆ ಹೀಗಿದ್ದೀ ಂದು ಕೇಳಲು, ತಲೆ ಮರೆಯಾಗಿರು ಎಂದು ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಪ್ಪಣೆ ಆಯಿತು, ನಾನು ತಲೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮೈಯಲ್ಲಾ ಸಹ ುರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಯಾವ ತಪ್ಪಿದ್ದರೂ ಮನ್ನಿಸಿ ಕಾಪಾಡ ೀಕೆಂತ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಎಂದನು. ರಾಯರು ತಕ್ಷಣ ಲ್ಲೇ ಆ ವಿಕಾರ ವೇಷವನ್ನು ತೆಗಿಸಿ ಬಹುಮಾನ ಮಾಡಿ, ಪ್ಪಾಜಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೀಗೆ ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದಿ ಎಂದು ಕೇಳಿ ್ಕೆ, ಅಪ್ಪಾಜಿಯು ನಾನು ಒಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಎರಡು ಮಾಡಿ ್ತಾನೆ, ಸರ್ವಜ್ಞ ಚಿತ್ತವೆಂದು ರಾಯರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ನು. ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟರು. ಹೀಂಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ು ಮಾಡಿದ ವಿನೋದಗಳು ಅನೇಕ ಉಂಟು.

ಅರವತ್ತೊಂದನೇ ಕಥೆ.

ರಾಯರ ಚಿತ್ತದ ಪರಿಕ್ಷೆ.

ತೆನ್ನಾಲರಾಮಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ದಿವಸ ರಾಯರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ರಾಯರ ದೃಷ್ಟಿಯು ಪೂರ್ಣ ಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹುಸ್ಸೆಂದು ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಟ್ಟು ಜೋ ು ಮುಖ ಬೀಳ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗಿರುವ ರಾಮಕೃ ್ಣನ ಮುಖ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಯರು, ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ, ನಾತಕ್ಕೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ? ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ

ಇರುವ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸು, ನಿನ್ನ ಕೋರಿಕೆ ಕೈ ಗೂ
ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವೆನು, ಎಂದನು. ರಾಮಕೃಷ್ಣನು
ಯ್ಯಾ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸನ್ನಿಧಾನ
ಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡದೆ ಮತ್ತ್ಯಾರ ಸಂಗಡ ಹೇಳಲಿ, ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತ
ಬೇಕು, ನಿನ್ನೇ ದಿವಸ ಹೊತ್ತು ಹೋಗದೆ ನನ್ನ ಜಾತಕ
ಪಟಿಯನ್ನು ಓದಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆನು, ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಯ
ರ್ದಾಯಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಗ್ರಹಗಳು ಎರಡೂ ವಕ್ರಿಸಿ ಇ
ಮತ್ತೂ ರಾಜದೃಷ್ಟಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಂ
ಬೀಳುತ್ತದೋ ಆ ತರುವಾಯ ಬಹಳ ದಿವಸ ಬದುಕಲಾರೆನೆಂ
ಸೂಚನೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ, ಈ ದಿವಸ ಆಳಿದ ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಯವ
ಸಂಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದದ್ದ ನೋಡಲಾಗಿ ಜಾ
ಕದಲ್ಲಿ ಬರದಿರುವ ಫಲವು ತಾರ್ಕಣೆಗೆ ಬಂತು "ಜಾತಸ್ಯ ಮ
ರಣಂಧ್ರುವಂ" ಅಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಸಾವು ನಿಶ್ಚಯವೇ ಸರಿ
ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಭಾವ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಮರಣಕ್ಕೆ ನ
ನು ಅಂಜುವದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನನ್ನ ತರುವಾಯ ನನ್ನ ಕುಟುಂಬ
ನ್ನು ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಯಾರು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡ್ಯಾರು? ನನ್ನ ಮ
ಹ್ಯಾಗೆ ಉದ್ಧಾರವಾದೀತು? ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಹಿಡಿದದೆ, ಎಂದ
ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ರಾಯನ
ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ, ಯಾಕೆ ವ್ಯಸನ ಪಡುತ್ತೀ? ಅಂಥಾ ಆಪತ್ತು
ನಿನಗೆ ಬರಲೇ ಬೇಡ, ಮನುಷ್ಯನಾದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಂದ
ಗ್ಯೂ ನಿನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ನೀನಿದ್ದದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾ
ಪರಾಂಬರಿಸಿ ಕಾಪಾಡುವೆನು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಯೋಚನೆ
ಮಾಡ ಬೇಡವೆಂದು ಭರವಸ ಹೇಳಿದನು. ರಾಮಕೃಷ್ಣನು

ನ್ನ ವ್ಯಸನ ಹೋಯಿತೆಂದು ಎದ್ದು ಕೈ ಮುಗಿದನು. ತರು
ಾಯು ಮರುದಿವಸದಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸ್ವಸ್ಥವಿಲ್ಲ
ಂಬದಾಗಿ ರಾಯರ ಮಟ್ಟಿಗೂ ವರ್ತಮಾನ ಮುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ
ಪಜ ಮಾಡಿ, ಸಭೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇದ್ದು ಕೊಂ
ು, ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಭದ್ರ ಪಡಿಸಿ
ಪುಸ್ತಕ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ
ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿ ಬೀಗ ಮುದ್ರೆ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ದ್ರವ್ಯದ
ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳೆಂದು ಮೇಲು ವಿಳಾಸಗಳು ಬರದಿಟ್ಟು, ತಾನು ಒಂದು
ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಉಸರಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆಯಕಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಶೇರಿ
ಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ರತ್ನದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದು ವಿಳಾಸ ಹಾಕ ಹೇಳಿ,
ತಾನು ತೀರಿ ಹೋದನೆಂಬ ಪ್ರಕಾರು ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆಗ
ರಾಯನು ವ್ಯಸನಪಟ್ಟು ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುತ್ತಲೇ “ ಅರಸನಿ
ೆ ಹಣದಾಶೆ ” ಎಂಬ ಸಾಮತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಣವಿರುವದೆಂದೆಣಿಸಿ, ಕಲಾಸೀ ಕಾಮಾಟ
ಆಳುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ, ಆ ಮೇಲು ವಿಳಾ
ಸದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅರಮನೆಗೆ ತರಿಸಿದನು. ಅದರೊಳಗೆ
ರಾಮಕೃಷ್ಣನು ಶೇರಿಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಹಳ ಭಾರವಾಗಿ
ದ್ದದ್ದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ರತ್ನಗಳಿರುವದೆಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊ
ದಲನೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಾಗಿ ರಾಯನ ಮುಂದುಗಡೇಲಿ ಇಟ್ಟರು.

ಆಗ ರಾಯನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳವ
ನ್ನು ತೆಗಿಸಲು, ಜಯಾ ವಿಜಯೀ ಭವ ಎಂದು ಎದ್ದು ನಿಂತು
ಕೊಂಡ ರಾಮಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ, ರಾಯನು ಕಡುನಾಚಿಕೆ
ಯಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ, ನೀನು ಸತ್ತು ಹೋದಿ ಎಂದು ವರ್ತ

ಮಾನ ಕೇಳಿದೆವಲ್ಲಾ, ಎಂದು ಉಪಚಾರ ಹೇಳಿದನು. ರಾ
ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಭುವೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿ ಸಾಯ ಬಹುದೋ,
"ಬುಡ್ಡೆಯನ್ನು ನಂಬಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳ ಬಹುದೋ"
ಮ್ಮಂಥಾ ಪ್ರಭುವೇನೋ ನನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷ
ಮಾಡತಕ್ಕವರು, ಹಾಗಿದ್ದರೆ "ಧರ್ಮೊವನಂತರ್ಗತಃ" ಅಂ
ಧರ್ಮವು ಅಡವಿ ಪಾಲಾಯಿತೆಂಬ ನೀತಿ ವಾಕ್ಯವು ಯಾಕೆ
ಟ್ಟುವದು ? ಆ ವಾಕ್ಯವೇ ನಿಜವು, ನಿಮ್ಮ ಮಾತೇ ಸುಳ್ಳು, ನ
ಮಾತು ಸುಳ್ಳೋ ನಿಜವ್ರೋ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗ ಬೇಕೆಂದನ
ಆಗ ಅರಸನಿಗೆ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆ ಉಂಟಾಗಿ ಆತನು ಅಪಕೀ
ಬಂತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಮಾ
ಸಾಮಾನು ಸಹ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ಹ
ಸಂಪಾದಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ಅರಸುಗಳ
ಅಪಕೀರ್ತಿ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ.

ಅರವತ್ತೆರಡನೇ ಕಥೆ.

ಮೂಗುಹರಕನನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು.

ಬಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಡಿ ತಿಮ್ಮನೆಂಬ ಬ
ಮೂಗು ಹರಕ ನಿದ್ದನು. ಅವನು ಯವ್ವನದಲ್ಲಿ ದೂರ ದೇ
ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ, ಎಲ್ಲೋ ಏನೋ ಕೆಟ್ಟ ಕ
ಸ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಯಾರೋ ಹಿಡಿದು ಮೂಗು ಹತ್ತಕೊಯಿ
ಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಅವನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನೆಲ್ಲಿ ಹೋ
ರೂ ಮಾನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದೆಂದು ತಾನಿರುವದಕ್ಕೆ ತ

ೂರನ್ನು ಹುಡಿಕಿ ಈ ಮೂಗಿದ್ಯಾವನಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶೇರಿ
ನು. ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜನಗಳು ಓದು ಬರಹಾ ತಿಳಿಯುವ
ಮೂಢರಾಗಿದ್ದರು. ಅಂಥಾ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇವನು ಬಂದು ಶೇರ
ು, ಅವರು ಇವನ ಹರದ ಮುಕ್ಕಡಿ ಮೂಗನ್ನು ನೋಡಿ,
ಮೂಗು ಹರಕ ಮುಕ್ಕಡಿತಿಮ್ಮನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆಯುವ
ಲ್ಲದೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಅಪಹಾಸ್ಯದ ಮಾತುಗಳು ಆಡಸಾಗಿದರು.

ಆಗ ಅವನು „ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಶನೇಶ್ವರ ಬಿಡ
ು" ಎಂಬ ಗಾದೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾನೀ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಶೇ
ದಾಗ್ಯೂ ನನಗೆ ಮೂಗು ಹರಕ ಮುಕ್ಕಡಿತಿಮ್ಮನೆಂಬ ಹೆಸರು
ಪ್ಪದೆ ಹೋಯಿತಲ್ಲಾ, ಈ ಹೆಸರು ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ಹೋ
ುವ ಹಾಗೆ ಏನಾದರು ಒಂದು ಹುನ್ನರಾ ಹುಡುಕ ಬೇಕೆಂದು
ೋಚಿಸಿ ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟುವಾಗ್ಯೆ ಎದ್ದು ನಡುಬೀದಿಯಲ್ಲಿ
ಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡು, ತಲೇ ಎತ್ತಿ ಆಕಾಶವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ,
ಲೋಕ ಕರ್ತನೇ, ದೇವರೇ, ಬಹು ದಿವಸದಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂ
ಚದ ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳಲಾರದೆ ಒದ್ದಾಡು
ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡು, ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ
ುಚ್ಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ಈ ಅಲ್ಪ ಮನುಷ್ಯನಾದ ನಾನು ಶಕ್ತನಲ್ಲ;
ರ್ವ ಶಕ್ತನಾದ ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು ಕನಿಕರಿಸಿ ಕಾಪಾಡ ಬೇ
ಂದು ಮೈ ನಡುಗುತ್ತಾ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪ ಬಿಡುತ್ತಾ ಅಂದರೆ
ಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಡಗ್ಗುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ದಪ್ಪವಾದ ಗಂ
ಲ್ಲನಲ್ಲಿ ಗದ್ಗದಸ್ವರವನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾ, ಅಳುಕು ಬೆಳಕುಗ
ನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ತಾನು ಮಾಡುವ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ದೇವರು ಪ್ರ
ತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಶರಣು ಶರಣು ಎಂದು ಅಡ್ಡ

ಬೀಳುತ್ತಾ, ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಸುತ್ತಲಿರುವ ಜನಗಳನ್ನು ನೋ
ದೇವರನ್ನು ನೋಡಿರಿ, ಕೊಂಡಾಡಿರಿ, ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿರಿ, ಅ
ಪಾಡಿ ಬೇಕಾದ ವರಗಳನ್ನು ಬೇಡಿರಿ, ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಲ ಕ
ಯು ಬೇಡಿರಿ, ಎಂದು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಅವನನ್ನು ಭ್ರಮೆ ಪಡಿ
ತ್ತಾ, ಮಾಯವಾದಿತನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಬರಲು; ಕೂ
ಬಂದ ಮೂಢರೆಲ್ಲರೂ ಇವನ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಓ ಮಹಾ
ತ್ಮನೇ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕರುಣವಿಟ್ಟು ದೇವರು ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸು
ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಹುತರವಾಗಿ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡರು. ಅ
ಅವನು ಆ ಜನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನೀವು ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಮೂಗು
ರಕರಾದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದೇವರನ್ನು ನೋಡುವಿರೆಂದನು. ಆ ಮಾ
ನ ಮೇರಿಗೆ ಕೆಲವರು ಮೂಗುಗಳ ಹತ್ತ ಕೊಯಿ ಕೊಂಡು
ವನ ಹಾಗೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ತಲೇ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿದಾಗ ದೇವರೂ ಕಾ
ಣಿಸಲಿಲ್ಲ, ದಿಂಡರೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರು ಮೋಸ ಹೋ
ದೆವೆಂದು ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳದೆ, ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುವ
ಕ್ಕ ಜನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೋಸ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಮಗೆ ದೇ
ರು ಕಾಣ ಬರುತ್ತಾನೆಂದು ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿಜವಾ
ತೋರುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬರಲು, ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಹೇಳು
ಮಾತು ನಿಜವೇಸರಿ ಎಂದು ಊರಿನವರೆಲ್ಲರೂ ಮೂಗು ಕೊ
ಕೊಂಡು ಮೂಗು ಹರಕರಾದರು. ಆಗ ಆ ಊರಿಗೆ ಮೂ
ದೇವನ ಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರ
ಮಂಕು ದೇವರ ಪೂಜಾರಿಗಳಾದರು. ಹೀಗೆ "ತಾನು ಕೆಡು
ಕೋತಿಯು ವನವೆಲ್ಲಾ ಕೆಡಿಸಿತು" ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ಹಾಗೆ,
ರ್ಮಾರ್ಗರು ಜನಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸುವರು.

ಅರವತ್ತು ಮೂರನೇ ಕಥೆ.

ಸೋರೇಕಾಯೂ ಅರಸನ ಮಗನೂ.

ಅವಂತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಣದಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಅರಸು ಮಗ ಇದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯೂ ಉಪಾಧ್ಯನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಿದರು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಬಾರದೆ ರಾಜನೀತಿ ಲಕ್ಷಣಗಳುನೂ ತಿಳಿಯದೆ, ಅವನು ಬೇಟೆ, ಕೋಳಿ ಹುಂಜಿನ ಜಗಳ, ಟಗರಿನ ಕಾಳಗ, ಇಂಥಾ ಅಯೋಗ್ಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ರುಚಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅವಿದ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರು ಪಡದನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ತಂದೆ ತೀರಿಹೋಗಲು, ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಾಯಿತು. ಅವಿವೇಕಿಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವ ಉಂಟಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಕ್ರಮವೆಲ್ಲಾ ಅಕ್ರಮವಾಯಿತು. ಈ ಅರಸನ ಬಳಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬಂದು ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ವೀಣೆಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಿ ರಾಗ ರಚನೆಯಿಂದ ರಾಯನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಆಗ ಅವರ ವೀಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬುರು ವೀಣೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಸೋರೆ ಬುರಡೆಗಳೂ, ರುದ್ರವೀಣೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಸೋರೆ ಬುರಡೆಗಳೂ ಇರುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವಿದ್ಯರಾಯನು ಆ ವೀಣಾ ವಾದ್ಯದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ತಿಳುಕೊಳ್ಳದೆ ಬುರುಡೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ವರಹಾ ಪ್ರಕಾರ ಲೆಖ್ಖಾ ಮಾಡಿ ಬಹುಮಾನ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿರೆಂದನು.

ಈ ಮೇರಿಗೆ ಅಲ್ಪ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡದು ಅಸಂತುಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೊರಟ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಳಗೆ

ಚಂಡಾಮರ್ಕನೆಂಬ ವೈಣಿಕನು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ
ನಃ ರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಅರಮನೆಯ ಹೊರಬಾಗೆ
ಉದ್ದವಾದ ಕಂಭಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಸೋರೆ ಬುರಡೆಗಳನ್ನು ತ
ಕಟ್ಟಿ ಸ್ತಂಭ ವೀಣೆಗಾರನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ವರ್ತಮಾ
ನ್ನು ಅರಸಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಒಳಕ್ಕೆ ಬರಹೇಳೆಂದು ಮೂಢ
ಯನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಲು, ಚಂಡಾಮರ್ಕನು ಒಳಕ್ಕೆ ನಾ
ಬಂದರೂ ಸ್ತಂಭವೀಣೆಯು ಬರಲಾರದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ
ಆ ಮಾತಿಗೆ ಮೂಢರಾಯನು ಸೋರೆ ಬುರಡೆಯ ಲೆಖ್ಖದ
ಕಾರ ವರಹಾಗಳು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ
ವೈಣಿಕನಿಗೆ ನೂರಾರು ವರಹಾ ಪ್ರಯೋಜನವಾಯಿತು. ರಾ
ಸಿಗೆ ಅವಿವೇಕಿ ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿ
ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ವಿತರಣೆ ಹುಟ್ಟುವದು ಪ್ರಯಾಸವು.

ಅರವತ್ನಾಲ್ಕನೇ ಕಥೆ.

ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಕಲ್ಪಕವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣಶೀಲನೆಂಬ ಅರಸು ತಾ
ಧರ್ಮ ಗುಣ ಪೂರ್ಣವನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ
ರ್ಮ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ನಡೆಯದ ಹಾಗೆ ಹಿಂದಿನ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಾ ಯಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರು
ಗ ಮತ್ಯೂಹಿ ಅತ್ಯೂಹಿ ಎಂಬ ಯೋಗ ಸಿದ್ಧರಿಬ್ಬರು ಅರ
ಕಾಣುವ ಬಗ್ಯೆ ರಾಜ ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ, ಅರಸನ
ನುಮತಿಯಿಂದ ತಕ್ಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಲೋಕ

ನುವಾಗಿ ಧರ್ಮಪರವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳು ನಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಅರಸ
ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲೈ ಸರ್ವಜ್ಞರೇ, ಸ್ನೇಹಿಸ ತಕ್ಕವ
ಇಂಥಾವರು, ಸ್ನೇಹಿಸ ಕೂಡದವರು ಇಂಥಾವರು, ಎಂಬದ
ನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತ್ಯೂಹನಿಂತೆಂದ
ನು. ಆದೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಂಕನೆಂಬ ಶೂದ್ರನ ಬಳೀ
ಒಂದು ನಾಯಿ ಇತ್ತು. ಅದು ಅವನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸ್ನೇಹಿಸಿ
ಯುವದು. ಒಂದು ದಿವಸ ಅಗಾಧವಾದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮೈ ತೊ
ಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಆ ಶೂದ್ರನು ಇಳಿಯ ಹೋಗಲಾಗಿ ಆ ನಾಯಿ
ದರಲ್ಲಿರುವ ಮೊಸಳೆಯ ಸೋವೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು, ಆತನನ್ನು
ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿಯ ಬೇಡವೆಂಬುವ ಹಾಗೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿತು. ಅದನ್ನು
ರಿಯದೆ, ಅವನು ನಾಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಮುಂದಾಗಿ ನಡೆದ
ನು. ಆಗ ನಾಯಿ ಅವನ ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ
ಳೆಯಲು, ಆಗಲೂ ಅವನು ಅದನ್ನು ತಳ್ಳಿ ನೀರೊಳಗೆ ಇಳಿ
ಹೋದನು. ತನ್ನ ಸಾಕಿದ ಶೂದ್ರನು ಮೊಸಳೆಯ ಬಾಯಿಗೆ
ರೆಯಾಗುತ್ತಾನಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಂದ, ಆ ನಾಯಿ ಅವನಿ
ಂತ ಮುಂದಾಗಿ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಮೊಸಳೆಯ ಬಾಯಿಗೆ
ತುತ್ತಾಗಿ ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಶೂದ್ರನು ಭಯದಿಂದ
ಹಿಂತಿರಿಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸತ್ತ ನಾ
ಯಿಗೋಸ್ಕರ ದುಃಖ ಪಟ್ಟನು. ಇಂಥಾ ಗುಣವುಳ್ಳವನನ್ನು
ಸ್ನೇಹಿಸಬೇಕೆಂತ ಮತ್ತ್ಯೂಹನು ಹೇಳಿದನು. ಅತ್ಯೂಹನು
ಎಲೈಯಯ್ಯಾ ಅರಸೇ, ಮದೋತ್ಕಟವೆಂಬ ಆನೆಗೆ ಮಂದಪಾಲ
ಎಂಬ ಮಾವಟಿಗ ನಿದ್ದನು, ಅವನು ಆ ಆನೆಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಅರ
ಮನೆಯಿಂದ ಕೊಡುವ ರಾತೀಬು ಕಬಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಬ

ಳವನ್ನು ಮಿಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕ ಕಬಳಗಳನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಾ ಯಿದ್ದನು, ಸಾಕಿದವನೆಂತ ಅವನ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನಿಸದೆ ಹಗೆ ಯಿಟ್ಟು ಆ ಆನೆ ಬಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸೊಂ ಡ್ಲದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಸುತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಿತು. ಇಂಥಾ ಗುಣ ವೃಕ್ಷವನನ್ನು ಸ್ನೇಹಿಸ ಬಾರದು, ಆದಕಾರಣ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ ಚಿಕ್ಕತನ ಇವು ಎರಡಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯವಾದ್ದು ಗುಣ ವೇ ಹೊರ್ತು ಆಕಾರವಲ್ಲ, ಹೀಗೆ ಗುಣವರಿತು ಸ್ನೇಹಿಸ ಬೇ ಕೆಂದು ನುಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಯನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಆ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಅರವತ್ತೈದನೇ ಕಥೆ.

ಯೋಗ್ಯತೆ.

ಪಾಂಡ್ಯದೇಶಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಪ್ರಜ್ಞಾನಿಧಿ ಎಂಬ ರಾಯ ನಿಗೆ ಲೀಲಾವತಿ ಎಂಬ ರಾಣಿ ಇರುವಳು. ಆ ರಾಣಿಯು ಬಂ ದಾನೊಂದು ದಿವಸ ರಾಯನು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರಿಯನೇ, ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಂದು ಸದುತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು, ಅದೇನಂದರೆ, ಮಂತ್ರಿ ಸಾ ಮಾಜೀಕರು ಮೊದಲಾದವರು ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಮಾಡದೆ ಅ ಲಂಕಾರವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಾಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂ ಡು ಇರುತ್ತಾರೆ, ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಐನೂರು ಆರುನೂರು ಸಾವಿರ ವ ರಹಾಗಳ ಪರಿಯಂತರವೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ನಡಿಯುತ್ತದೆ. ಕ

ದ ನಡುವು ಬಿಚ್ಚದಹಾಗೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸಾವಕಾಶವಿದೆ, ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಚಾಕರಿ ಮಾಡುವಂಥಾ ದಲಾಯಿತರು ಮುಂತಾದ ಆಳುಗಗೆಲ್ಲಾ ಆರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ, ಮೂರಕ್ಕೆ ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲ, "ಅರಮಗೆ ಹತ್ತು ಮನೆಗೆ ಏಳು" ಮತ್ತು "ಮುಂಡೆಗೆ ಸಂಬಳ ಮುಪ್ಪೀ ಹಣ" ಎಂಬ ಗಾದೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಬಳಳೇ ನಡಿಯುತ್ತವೆ, ಇಂಥಾ ಪದ್ಧತಿ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆ? ೀಳಿರಿ ಅಂದಳು. ಸಂಗಡಲೇ ರಾಯನು ಎರಡು ದಂತದ ಭರಗಳನ್ನು ಉಗ್ರಾಣದಿಂದ ತರಿಸಿ, ಆ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ೂದಿ ಒಂದೆರಡು ಕೂದಲುಗಳು ಹಾಕಿ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ಭದ್ರಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿ ಮೊಹರು ಮಾಡಿ ಸಾವಿರ ವರಹಾ ಸಂಬಳ ಉಂಡ ವಿವೇಕಶೀಲನೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗನಾದ ವಿವೇಕನಿಧಿ ಂಬವನನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಅರಸಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಭರಣಿಯನ್ನು ಅವನ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಎಲೈ ಮಂತ್ರಿ ಕುಮಾರನೇ, ಈ ರಣಿಯನ್ನು ಕೇರಳರಾಯನಾದ ಕೃತವೀರ್ಯನಿಗೆ ತಲಪಿಸಿ ಬಾ ಂದು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮತ್ತೊಂದು ಭರಣಿಯನ್ನು ಆರು ರಹಾದ ಸಂಬಳಗಾರನಾದ ದಫೇದಾರನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಚೋಳರಾಯನಾದ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣನಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಬಾ ಎಂದು ಳುಹಿಸಿದನು.

ಮಂತ್ರಿ ಕುಮಾರನು ಕೇರಳದೇಶಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಯದಿಂದ ಕೈಮುಗಿದು ರಾಯನ ಕುಶಲವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಿಳಿ ಕೇರಳ ರಾಯನು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾಗಿರುವ ಸಮಯವನ್ನು ತು ಆ ದಂತದ ಭರಣಿಯನ್ನು ಕೈವಸ್ತ್ರದ ಮಡುಪಿನ ಮೇಲೆ

ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ಕಾಣಿಕೆಯ
ಹಾಗೆ ರಾಯನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟನು. ರಾಯನು ಅದನ್ನು ಕೈಗ
ತೆಗದುಕೊಂಡು ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡಿ, ಇದೇನು
" ತೋಟ ಶೃಂಗಾರ ಒಳಗೆ ಗೋಣಿಸೊಪ್ಪು" ಎಂಬ ಗಾದೆ
ಸರಿಯಾಗಿದೆ, ಎನ್ನಲು, ಆಗ ತಾನೇ ಆಭರಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು
ನೋಡಿದ ಮಂತ್ರಿ ಕುಮಾರನು ಪ್ರಭುವೇ, ಲಾಲಿಸ ಬೇಕು
ಇವು ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ್ದು, ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತ ವಾಸಿಗಳಾವ ಮಂ
ತ್ರ ಸಿದ್ಧರು ಇಬ್ಬರು ಬಂದು, ತಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರ
ನಾದ ನಮ್ಮ ರಾಯನ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಪ್ರ
ತೃಪ್ತನಾದ ಭೂತರಾಜನಿಂದ ಕೊಡೋಣಾದ ಈ ಭಸ್ಮವು
ಜಡೆಯ ಕೂದಲೂ ಅರಸಸುಗಳಿಗೆ ಜಯಕಾರಣವಾದ್ದು, ಪೂ
ಜಾಯೋಗ್ಯವಾದ್ದು, ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಮ ಮಿತ್ರರಾದ ನಿಮಗೆ ಸ್ವ
ಲ್ಪ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತ
ನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಯನು ಅದನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ
ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರನಿಗೆ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು
ಪಡಕೊಂಡು ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರನು ಬಂದು ರಾಣಿಯು ಕೇಳುವ
ಹಾಗೆ ಪಾಂಡ್ಯರಾಯನಲ್ಲಿ ನಡದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಎರಡನೆಯವನಾದ ಆಳುಮಾತ್ರದವನು ಚೋಳರಾಯನ ಬಳಿ
ಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮುಖದ ಊಳಿಗದವರ ಕೈಗೆ ಭರಣಿಯ
ನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತಿರುವಾಗ, ಚೋಳನ
ಆ ಭರಣಿಯ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತೆರದು ನೋಡಿ, ಕೋಪಗೊಂಡ
ಪಾಂಡ್ಯನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತೋ ಏನೋ? ಕೇಶ ಭ
ಸ್ಮಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಇದನ್ನು ತಂದವನ್ಯಾರೆಂದು ಗರ್ಜಿ

ಸಿದನು. ಅಷ್ಟುಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ಎದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಊಳಿಗದ
ವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ರಾಯನು ಆಬೂದಿಯನ್ನು ಬಳಿಸಿ, ಅವನ ಕಿವಿ
ಗೆ ಆ ಕೂವಲುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಸಿ, ಕೆನ್ನೆಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಹೊಡಿಸಿ,
ನಿಮ್ಮ ರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗೆಂದು ತಳ್ಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಅವ
ನು ಅಳುತ್ತಾ ಬಂದು ತನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಕೇಳುತ್ತಾ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ರಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿ,
ನಿನ್ನ ಸಂದೇಹ ಹೋಯಿತೋ ಇನ್ನು ಇದೆಯೋ ? ಎಂದು
ರಾಯನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಆಕೆ ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸ ಬೇಕೆಂ
ದು ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ರಾಯನು ಮಂತ್ರಿ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಮಂ
ತ್ರಿತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು ಬಂದ ಆಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಇನಾ
ಮು ಕೊಟ್ಟು ಸಮದಾಯಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ರಾ
ಜದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಜೀವನಗಳುಂ
ಟಾಗಿರುವದು.

ಅರವತ್ತಾರನೇ ಕಥೆ.

ಕಥಾಸಾಗರನು.

ದುರ್ಗವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಲುಬ್ಧಕನೆಂಬ ಅರಸು ಮಹಾ ಲೋ
ಭ ಗುಣದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ದೇಶಾಂತ್ರಗಳಿಂದ ಯಾ
ಚಕಸ್ತರಾಗಿ ಬರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅವನ ಗುಣವನ್ನು ಅರಿಯ
ದೆ ರಾಜಾಶ್ರಯದಿಂದ ನಮಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಉಂಟಾ
ಗೇತೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ರಾಯನ ಸಮುಖವನ್ನು ಕಾದು ಕಟ್ಟಿ,
ಸಮಯವರಿತು ಕಂಡು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿನಯ

ವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ನಿತ್ಯವೂ ಅರಸನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇರುವ
ಅವರನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ರಾಯನು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರಿಯುತ
ಏನಾದರೂ ಕಥೆ ಹೇಳಿ ಎಂದು ಕೇಳುವನು. ಅವನವನು ತ
ಗೆ ತೋಚಿದ ಒಂದೆರಡು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದ ಕೇಳಿ, ಇನ್ನೊ
ದು ಹೇಳು, ಮತ್ತೊಂದು ಹೇಳು, ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಬರು
ಕಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದ ತರುವಾಯ ಇಷ್ಟೇನೋ? ಇನ್ನೇನ
ಬಾರದೋ? ಇಂಥಾವನಿಂದ ನಮಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಬಂ
ದಾರೀ ಹಿಡುಕೊಂಡು ಹೋಗು ಎಂದು ಒಂದು ರೂಪಾಯ
ರೂ ಕೊಡದೆ ಕಳುಹಿಸುವನು. ಬಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲರೂ
ದೇ ಮೇರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆ, ಬರಿಕೈಗಳಿಂದ ಹೋಗುವ
ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಮೂಢರೆನಿಸಿಕೊಂಡು
ಇವನು ಮಹಾ ಲುಬ್ಧನು, ಎಂದು ಬೈಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರು
ರು. ಅದರಿಂದಲೇ ಲುಬ್ಧಕನೆಂಬ ಹೆಸರು ಇವನಿಗುಂಟಾಯಿತ
ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಗೋದಾವರಿ ತೀರವಾಸಿಯಾದ ಪ್ರಚಂಡ ಪ
ಡಿತನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು, ಈ ವರ್ತಮಾನವನ
ಕೇಳಿ, ಈ ಲೋಭಿರಾಯನಿಂದ ಅನೇಕ ಬಹುಮಾನಗಳನ
ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುವದಲ್ಲದೆ, ವಿದ್ವಜ್ಜನಗಳಿಗೆ ಅವಮ
ನ ಮಾಡುವ ಇವನ ದುರ್ಗುಣವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವೆನೆಂ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಹೊರಟು, ಈ ಪಟ್ಟ
ಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಕ್ಕ ಸಮಯವರಿತು ರಾಯನನ್ನು ಕಂಡು ಆಶೀ
ರ್ವದಿಸಿ, ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ರಾಜಾ
ಮತಿಯಿಂದ ಕೂತು ಕೊಂಡನು. ಆಗ ರಾಯನು ಈ ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಮ್ಮದು ಯಾವ ದೇಶ? ವಾಸಸ್ಥಳವ

ನು ? ನಿಮ್ಮ ನಾಮಧೇಯವೇನು ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಆತನು
ಭುವೇ, ಸಪ್ತಗೋದಾವರೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಯ ಸಮು
ವೆಂಬ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ವಾಗ್ಝರಿ
ಉಳ್ಳ ಕಥಾಸಾಗರನೆಂತ ಜನಗಳು ಕರೆಯುವರು, ಕಥೆಗಳ
ನ್ನು ಕೇಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲ ಉಳ್ಳ ತಮ್ಮ
ನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟಿ ಹೊಂದುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇ
ನೆ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಸ್ತು ಅಂದನು. ಆಗ ರಾಯನು, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ
ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಯ್ಯಾ, ನಿನಗುಂಟಾದ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕ
ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆಂದನು. ಅದಕ್ಕಾಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣನು ಒಳ್ಳೇದು, ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂತ ಇಂತೆಂದನು. ಪ್ರಭುವೇ,
ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಮರೆಯಾಗುವಷ್ಟು
ಉನ್ನತವಾಗಿ ಬೆಳದು ಅಂದರೆ ಅರವತ್ತು ಗಾವದ ಉದ್ದ ಮೂ
ವತ್ತುಗಾವದ ಅಗಲ ಹತ್ತು ಗಾವದ ಉನ್ನತ ವುಳ್ಳ ವಿಂಧ್ಯ ಪ
ರ್ವತದ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹಾ ಸರೋವರ ಉಂಟು.
ಅದು ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಗಜ, ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ
ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಗಜ, ಹೀಗೆ ಚಚ್ಛ್ರಾಕವಾಗಿ ಯಿರುವದು. ಅದ
ರ ಕಮಲ ಕಲ್ಹಾರ ಕುಮುದ ನೀಲೋತ್ಪಲ ಮುಂತಾದ
ಅನೇಕ ಪುಷ್ಪ ವಿಶೇಷಗಳು ರಮ್ಯವಾಗಿರುವದು.

ಅಂಥಾ ಸರೋವರದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ವುದಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ
ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಆ ದಿವ್ಯವಾದ ಕಮಲಗಳ ನಾಳಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿ
ಸುವದಕ್ಕೂ ಸತ್ಯಲೋಕದ ಮಾನಸ ಸರಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೋಟಾನ
ಕೋಟಿ ಹಂಸ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬರುತ್ತಾ ಇರುವವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ
ಒಬ್ದಾನೊಂದು ದಿವಸ ದೊಡ್ಡ ಘೋಳಿ ಮಳೆಯು ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಪ್ಪಿ

ಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಮಿತ್ತ ಆ ಸರೋವರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೊ
ಗುಹೆಯನ್ನು ಈ ಹಂಸಗಳು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಘಾಳಿ ಮಳೆ ನಿಂತ ಕ
ಡ್ಲೇ ಯಥಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ಆ ಗುಹೆಯ ಇಕ
ಟ್ಟನ ಬಾಗಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಹಂಸವು ಹೊರಟಿತು ಎಂದು ಸ
ಮ್ಮನಾದನು. ಆಗ ರಾಯನು ಮತ್ತೇನೆಂದನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಮತ್ತೊಂದು ಹೊರಟಿತೆಂಡನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತೇನು ಮ
ತ್ತೇನೆಂದು ಆ ಲುಬ್ಧರಾಯನು ಕೇಳುವದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮತ್ತೊಂದ
ಹೊರಟಿತು ಮತ್ತೊಂದು ಹೊರಟಿತು ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಯನು ನಾ
ಕೆ ಪಟ್ಟು, ಕಥಾಸಾಗರನಿಗೆ ಅನೇಕ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಕೆ
ಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ, ಅದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಬಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿ
ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಡಿತ
ಬೋಧನೆಯಿಂದಲೇ ಮೂರ್ಖರಿಗೆ ವಿವೇಕ ಉಂಟಾಗಬೇಕು.

ಅರವತ್ತೇಳನೇ ಕಥೆ.

ಮಂತ್ರಿತ್ವ.

ಅವಂತಿ ದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ಅತಿ ತೀವ್ರನೆಂಬ ಅರಸು, ತನ
ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಬಾಳಿಕೆ ಬಡತನ ಮೊರೆ ಮುಂತಾದ್ದ ಏನ
ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡದೆ, ಹಣದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಆಶೆ ವುಳ್ಳವನಾ
ರೈತರು ಮಾಡುವ ಭೂಮಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೆಳದ ಸಂವತ್ಸರದ ತೆರಿಗೆ
ಹಾಗೆಯೇ, ಬೆಳೆಯದ ಸಂವತ್ಸರಕ್ಕೂ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹೊ
ದು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವದಲ್ಲದೆ, ಬೆಳದ ಹೊಲಗಳ ದವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸ

ರಮನೆಗೆ ವಾರಾ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಉತ್ತ
ಭೂಮಿಗೆ ಬಿತ್ತದೆ ಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕಂದಾಯ ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪದು.
ಕಾಲಾವದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ವರಹಾಕ್ಕೆ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿದ ಭೂ
ಮಿಯನ್ನು ರೈತರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬೆಳೇ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ರೈತನ
ಮೇಲೆ, ಇಲ್ಲ ಸಲ್ಲದ ಲೆಖ್ಖಗಳ ಹೊರಿಸಿ, ಬಂದು ವರಹಾಕ್ಕೆ
ಮೂರು ವರಹಾ ದಂಡಾ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಮತ್ತೂ ಕೈ ತ
ಪ್ಪು, ಬಾಯಿತಪ್ಪು, ಗಂಡ ಹೆಂಡರ ವ್ಯಾಜ್ಯ, ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರ
ವಾದ, ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳ ಜಗಳ, ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡವರ ವಾ
ಗ್ವಾದ, ನೆಂಟರಿಷ್ಟರ ಹೋರು, ಮುಂತಾದ್ದೇನಾದರೂ ಉಂಟೆಂ
ಬ ವರ್ತಮಾನ ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ, ಅರಸನು ಅವರನ್ನು
ಂಡಿತರಿಸಿ ಹೊಡಿಸಿ ಬಡಿಸಿ ಅಪರಾಧಗಳ ಹೊರಿಸಿ ಮಿತಿಮಾ
ರದ ದಂಡಗಳು ತೆರಿಸುವನು. ಸುಂಕದ ಅಮಾಂತ್ರವಂತೂ
ಕೇಳಲೇ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ನೀರು ಕೆರೆಯಿಂದ ತಂ
ದರೆ ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರಿಗೆ ಬಂದು ಕಾಸು ಪ್ರಕಾರ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ
ತನ್ನ ಶೀಮೆಯನ್ನು ತಾನೇ ದೋಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಯಿರುವನು.
ಇಂಥಾ ದಂಡ ದ್ರೋಹಗಳ ತೆತ್ತು ರೈತರು ವರ್ತಕರು ಮುಂ
ತಾದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅಂಬಲಿಯೂ ಹೊದಿಯು
ವದಕ್ಕೆ ಚಿಂದಿಯೂ ಸಹ ಇಲ್ಲದೆ ಕಷ್ಟ ಪಡುವಕಾಲ ಸಂಭ
ವಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಇದೆಲ್ಲಾ ಹಣದ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಶೆ ಉಳ್ಳ ಅರಸಿನಿಂ
ದ ಬಂದ ಕಷ್ಟಗಳೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಇವನ ಧೊರೆತನ ಎಂದು
ಹೋದೀತು, ಒಳ್ಳೇ ಧೊರೆ ಎಂದಿಗೆ ಬಂದಾನು, ಎಂದು ಪ್ರಜೆಗ
ಳೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವ ಆಲೋಚನೆಯು ಬಹು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿ
ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.

ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ಈ ರಾಜಾರಿಷ್ಟವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದ ಮೇಲೆ ವಿನಯಶೀಲನೆಂಬ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಧಾನಿಯು ಅರಸನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತನಗೆ ಕೇಡು ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವಾದರೆ ಸಾಕು, ಎಂತ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿ ಅರಸನೊಡನೆ ಪ್ರಭುವೇ, ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು, ಏನಂದರೆ, ಉರುಳುವ ಗುಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ವಸ್ತುವೂ ದುರುಳನಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸುವ ರಾಯನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ಕಿರೀಟವೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದು, ಈ ಮಾತು ನಾನು ಮಾತ್ರ ಆಡುತ್ತೇನೆಂದು ಆಗ್ರಹಪಡ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಆಬಾಲ ವೃದ್ಧರಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾರೆ, ನಾವು ಮಾಡುವ ಕಾರಬಾರದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಸಂಭವಿಸಿ ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಹ ಇಲ್ಲದೆ ಅಲೆಯುತ್ತಾರೆ, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಕ್ಷೋಭೆಯಿಂದ ರಾಯನಿಗೆ ಕೇಡು ಬರುವದು, ರಾಯನು ಕೆಟ್ಟು ಹೋದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರರಾಯರು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವರು, ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳ ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸದವನೇ ಅರಸು, ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸಿದವನೇ ಅರಸನು, ಅಂದರೆ ರಸವಿಲ್ಲದವನೆಂತ ಅರ್ಥವು, "ರಸವಿಲ್ಲದರಸು ಕಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡೆ" ಎಂಬ ಗಾದೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಮಗೆ ಕಷ್ಟಗಳು ಸಂಭವಿಸುವದೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಮಳೆ ಬಂದು, ಪ್ರಜಾಕ್ಷೋಭರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಅಸತ್ತಾದ ಕೆರೇ ಕಟ್ಟೆ ಕಿತ್ತು ಹೋದ ತರುವಾಯ ದುಃಖ ಪಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನ ವೇನು ? ಅಂಥಾ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪ

ದ ಕೊಡದೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ನೀತಿ ನ್ಯಾಯ ವೆಂಬ ಕಲ್ಲು ಕೆಲಸ ಮಣ್ಣು ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಮನಸ್ಕರಿಸಿ ರಾಯನು ಅದು ಮೊದಲು ಶೀಮೆಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಅಷಡ್ಡಾಳ ಮಾಡದೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೌಖ್ಯ ಹೊಂದಿದರು. ಹೀಗೆ ತಿದ್ದುಪಾಟು ಮಾಡುವ ಮಂತ್ರಿಯುಳ್ಳ ರಾಯನಿಗೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಎಂದಿಗೂ ಸೌಖ್ಯ ಉಂಟಾಗುವದು.

ಅರವತ್ತೆಂಟನೇ ಕಥೆ.

ದಾನ ಪಾತ್ರನು.

ಧರ್ಮಪತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ದಾನಶೀಲನೆಂಬ ಅರಸನು ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ ರಾಜಾಧಿರಾಜರ ನಿತ್ಯ ನೇಮಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆ ಬಾರದಂತೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಬಹಳ ಹಿರಣ್ಯದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ಅಂದರೆ ನೂರಾರುಮಂದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೂರಾರು ವರಹಾಗಳು ದಾನ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುವನು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಅರಸನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದೂರ ದೇಶದಿಂದ ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತವನಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯದವನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ತಲಾ ಒಂದೊಂದು ವರಹಾ ಮೇರಿಗೆ ಅರಸು ದಾನಾ ಕೊಟ್ಟನು, ಆಗ ಆ ಕಲಿತವನು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಎಲೈ ಅರಸೇ, ನಾನು ವಿದ್ಯೆ, ಬುದ್ಧಿ, ಚಾಕಚಕ್ಯ ಚಮತ್ಕಾರಗ

ಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದವನು, ಆತ್ಮಸ್ತುತಿ ಪರನಿಂದೆ ಮಾಡುವವ
ಲ್ಲ, ಈ ವಿಪ್ರನು ನಿರಕ್ಷರಕುಕ್ಷಿ, ತುಂಟನು, "ಗೋತ್ರವರಿ
ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡು, ಪಾತ್ರವರಿತು ಹೊನ್ನುಕೊಡು" ಎಂದು ನೀ
ವಾಕ್ಯವಿರಲಾಗಿ, ಪಾತ್ರಾ ಪಾತ್ರ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಇವನಿಗೂ ನ
ಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ದಾನ ಕೊಡ ಬಹುದೋ? ಅಂದನು. ಅ
ಕ್ಕರಸು ಏನೂ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಡವೆ ಆ ದಿನ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ
ಮರುದಿವಸ ದಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಹೊ
ಕಿಚ್ಚಿನವನಿಗೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಒಂದು ವರಹಾ ಕೊಟ್ಟ
ಎರಡನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಎರಡು ವರಹಾ ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಈ
ಅಸೂಯೆಗಾರನಿಗೆ ದುಃಖ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದನ
ರಾಯನು ನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರು ಎಂದು ಗದರಿಸಿ ಕಳ
ಹಿಸಿದನು.

ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ಪಟಾಟೋಪ.

ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಧನ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸ ಬೆ
ಕೆಂದು ಹೊರಟು ದೇಶ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಮಾಗಾ
ಯಾಸದಿಂದ ಬಂದ ರೋಗಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಸ್ಥ ಮಾಡಿ ಕೊ
ತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ಕೈಲಿದ್ದ ಹಣಕಾಸೆಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ ಹೋದದ್ದಲ್ಲ
ಉಟ್ಟು ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಬಂದು ವಸ್ತ್ರ ಸ
ಇಲ್ಲದೆ ದೇಹ ಪೋಷಣೆ ಕಡಮೆಯಾದ್ದರಿಂದ ವಿರೂಪವಾಗಿ ಬಹ
ಕಷ್ಟ ದಶೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಊರಿಗೆ ತ

ದನು. ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾಮಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸ್ಥರಿಗೆ ನ್ನ ಕೊಡುವ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನಿದ್ದನು. ಅವನು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಯಾಚಕರ ಸಹ ಕೊಡುವದುಂಟು, ಆದ್ದರಿಂದ ಉದಾರಿ ಎಂಬ ಸರು ಪಡದಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನೆಗೆ ಈ ವಿದ್ವಾಂಸನು ವಸ್ತ್ರ ರ್ಜಾರ್ಣ್ಯದಿಂದ ಅನ್ನಾತುರನಾಗಿ ಬರಲು, ಅವನು ಇವನ ನ್ನ ನೀನು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿ? ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಇ ದ್ದಲ್ಲದೆ, ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳ ಸಹ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅದ ೋಡಿ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಆ ದಿವಸ ಮತ್ತೊಂದು ಮನೆಗೆ ಭೋ ನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಾರನೇ ದಿನ ಧೋತ್ರ ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ತ ಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಶಾಲು ಸಹ ಎರವು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂ ು ಚನ್ನಾಗಿ ಗರಿಮುರಿಯಾಗಿ ಪುನಃ ಆ ಉದಾರಿಯ ಮನೆಗೆ ರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಆ ಮನೆಯವನು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಂ ು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಎದುರಾಗಿ ಬಂದು ಕಾಲುಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಾಡಿ, ಹಸ್ತಲಾಘವ ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಣೆ ಹಾಕಿ ಕುಳ್ಳರಿಸಿ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಕಾದಿದ್ದ ಹಂ ಯ ಬಿಸಿನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಮಕುಟವನ್ನು ಡಿಯುಡುವದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಪಙ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ೋಜನವನ್ನು ಇಡಿಸಿದನು. ಆ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಳಿತ ಕೂಡಲೇ ಮೊದಲು ಕಬಳವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೊದ್ದ ವಸ್ತ್ರ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟನು. ಇದೇನೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಮನೆಯವನು ೇಳಲು, ವಿದ್ವಾಂಸನು ಎಲೈ ಗೃಹಸ್ಥನೇ, ನೀನಿಟ್ಟ ಮೃಷ್ಟಾ ವು ಈ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗಲ್ಲದೆ ನನಗಲ್ಲ, ಯಾಕಂದರೆ, ವಸ್ತ್ರಹೀನ ಗಿ ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಬಂದಿದ್ದೆ, ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಪರಾಂ,

ಬರಿಸದೆ ಅನಾದರಣೆ ಮಾಡಿದಿಯಲ್ಲಾ, " ಪಟಾಟೋಪೋ ಭಯ ಕರಃ " ಎಂಬ ನೀತಿ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಎರವಲಾಗಿ ಉಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಈ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಆಟೋಪಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಭಯ ಪಟ್ಟವನ ಹಾಗೆ, ನನಗೆ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾ ದಿಯಷ್ಟೆ, ನಿನ್ನಹಾಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಂ ಉಂಟು, ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹಿಡಿಯುವದು ಬಹ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವದೆಂದನು. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಮ ಯವನು ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು ಭೋಜನವಾದ ತರುವಾಯ, ವಸ್ತ್ರ ತಾಂಬೂಲ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಹ ವಿನಯದಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಯಾರಿಗಾದರು ಸರಿ ವಸ್ತ್ರವೇ ಭೂಷಣ.

ಎಪ್ಪತ್ತನೇ ಕಥೆ.

ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಮೊಂಡತನ.

ಚಂಡಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಶೇರಿದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಚಂದ್ರಶಾಸನ ಬ ರಾಯನು ಆಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅನ್ಯಾಯದ ತೆರಿ ದಂಡ ದ್ರೋಹಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಆಗ ಮುಂಡು ರೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮೊಂಡುನಾಗನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ರೈತನು ಬಲ ಪುಂಡುಗಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ತಾನು ಮಾಡುವ ಹೊಲ ದ್ದೆ ತೋಟ ಮುಂತಾದ ಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ದಂಡ ತೆತ್ತು ತೆತ್ತು " ತಿಂಬುವ ಹಿಟ್ಟು ಬೆಲ್ಲವಾಗಿ ತಿಕದ ಮೇಲಿನ ಬಟ್ಟೆ ಹಾವಾಗಿ " ಎಂಬ ಗಾದೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಡವರೊಳಗೆಲ್ಲಾ ಅತಿ ಬಡವನಾದನು

ಹಾಗಾದರೂ ತೆರುವ ದಂಡ ತಪ್ಪದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ ಆವನು « ಧೊ
ರೆ ತನಕ ದೂರು, ಹೊಳೆತನಕ ಓಟ " ಎಂಬ ಸಾಮತಿಯನ್ನು
ನೆನಸಿಕೊಂಡು, ಅರಮನೆಯವರು ತೆರಿಗೇ ಹಣಕ್ಕೆ ಮನೇ ಬಾ
ಗಲು ಬಿರೀ ಕಟ್ಟಿ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಲು, ಕೋರಿ ಕಂಬಳಿ ಮೇಲೆ ಹಾ
ಕಿಕೊಂಡು, ಒಂದೇ ಓಟಕ್ಕೆ ಅರಸನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಡ್ಡಬಿದ್ದ
ನು. ಏನೆಂದರಸನು ಕೇಳಲು, ಸೋಮಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಹನ್ನೆರಡು
ವರುಷದಿಂದ ಅನ್ಯಾಯದ ದಂಡಾ ತೆತ್ತು ತೆತ್ತು ನನ್ನ ಮನೆ
ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು, ಅರಮನೆ ಎಂದಿಗೆ ಹಾಳಾದಿತೋ ಎಂದು
ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನ ತೆರಿಗೆ ಹಣವೆಲ್ಲಾ ಬಿಡಿಸಿ
ಬಿಟ್ಟರೂ ಸರಿಯೇ, ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಸರಿ
ಯೇ, ಇದರ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ತೆಕ್ಕೊಂಡರೂ ಸರಿಯೇ,
ಈ ಮೂರು ಮಾತುಗಳೊಳಗೆ ಯಾವ ಮಾತು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊ
ಡುತ್ತೀರಿ? ಎಂದು ಮೊರೆ ಇಟ್ಟನು. ಅದ ಕೇಳಿ, ಅರಸನು
ಅಲಾ ತುಂಟನೇ, ನೀನು ತೆರತಕ್ಕ ಕಂದಾಯದ ಹಣದಲ್ಲಿ ನೀನು
ಸತ್ತಾಗ್ಯೂ ಒಂದು ಕಾಸು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಶೀಮೆಯೊಳಗೆ
ಇದ್ದರೆ ಇರು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಲೇ ಮೇಲೆ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕ್ಕೊಂಡು
ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗೆಂದನು.

ಅದಕ್ಕಾ ಮೊಂಡೊಕ್ಕಲಿಗನು ಒಳ್ಳೇ ಮಾತು, ಒಳ್ಳೇ ಮಾ
ತು, ತೆರಿಗೆ ಬಿಡದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೋಗ ಬೇಕಾದ ತಾವನ್ನು
ತಾವೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದನು. ರಾಯನು ಶ್ರೀರಂಗ
ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಗೆಂದನು. ರೈತನು ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ
ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೇ ಧೊರೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ, ತಂಜಾವೂರು ಶೀಮೆಗೆ ಹೋ
ಗಂದೀರಿ, ಅದು ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮನ ರಾಜ್ಯ, ಆರುಕಾಟಿಗೆ ಹೋ

ಗಂದರೆ ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನು ಆಳುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ಬಂದರ
ಶೀಮೆ ನಿಮ್ಮ ಭಾವನದು, ಮೈಲಾಪೂರು ಚನ್ನಪಟ್ಣವು ನಿಮ್
ಮೈದನದು. ನಾನು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ, "ರಾಮೇಶ್ವರ ಹೋ
ದರೂ ಶನೇಶ್ವರ ಬಿಡದು," ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ಕಾಡಿಸೋದ
ಧೊರೆಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲ, ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಆ
ತ್ತದೆ, ಎಂತ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು. ರಾಯನಿಗೆ ಕೋಪ ಬ
ದು ಆತನು ಎಲಾ ತುಂಟಾ, ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು ಎಂದು ಗದರಿ
ನು. ಒಕ್ಕಲಿಗನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆತ್ತ
ಮುತ್ತಪ್ಪ ಮುಂತಾದ ಸತ್ತಪ್ಪನವರೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದಾರಂತಲ್ಲಾ,
ಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೂಲೋ ನಾಲೋ ಮಾಡಿ ಕೊ
ಡು ಇಲ್ಲಿ ಇರುವದೇ ವಾಸಿ, ಎಂದು ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಮಾತ
ಡಿದನು. ಬಳಿಕ ರಾಯನು ಆ ಮೊಂಡೊಕ್ಕಲಿಗನ ತೆರಿಗೆ
ಲ್ಲಾ ಬಿಡಿಸಿ ಛೀ! ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗೆಂದು ತಳ್ಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನ
ಈ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಂಡುತನದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ತೀ
ಗೂ ಇಲ್ಲ, ತುಂಡಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ.

ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಕಥೆ.

ಕಾಗಿಯ ಶಕುನ.

ಬೆಳಗಾಗಿ ಏಳುತ್ತಲೇ ಎರಡು ಕಾಗಿಗಳು ಒಂದೇಕಡೆ ಕ
ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬಲು ಒಳ್ಳೇದೆಂಬ ಅವಿವೇಕದ ಪ
ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವಿವೇಕಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ಒ
ಮನುಷ್ಯನು ತಾನೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಮನೆ

ಲ್ಲಿರುವ ಆಳನ್ನು ಕರದು, ಎಲಾ ತಿಕ್ಕಲತಿಮ್ಮಾ, ನಾಳೆ ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಜೋಡು ಕಾಗಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸೆಂದು ರಾತ್ರಿಯೇ ಹೇಳಿ ಇದ್ದನು. ಆ ಆಳು ಅದೇ ಮೇರಿಗೆ ಊರು ಮುಂದಿನ ಹುಂಗೇ ಮರದ ಮೇಲಿದ್ದ ಜೋಡು ಕಾಗಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬಂದು, ಅಪ್ಪಾ, ಬೇಗ ಏಳು, ಕಾಗಿಯ ಜೋಡು ನೋಡು, ಎಂದೆಬ್ಬಿಸಿದನು. ಈ ಅವಿವೇಕಿಯು ಬೆಬ್ಬರಿಸಿ ಕೊಂಡು ದಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಕಣ್ಣೊರಸುತ್ತಾ, ತನ್ನ ತಲಬಾಗಲಿಗೆದುರಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಊರು ಮುಂದಿನ ಹುಂಗೇ ಮರದ ಮೇಲೆ ನೋಡಲು, ಆಳು ಕಂಡು ಬಂದು ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಕಾಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಓಡಿಹೋಗಿ ಎರಡನೇದು ಮಾತ್ರ ಕರ್ರ ಕರ್ರೆಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಕೂತಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಎಲಾ ತಿಕ್ಕಲತಿಮ್ಮಾ, ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಎರಡು ಕಾಗಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕೂತಿರುವಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದಿಯಲ್ಲದೆ ಮೊದಲೇ ಎಬ್ಬಿಸದೆ ಹೋದಿಯಲ್ಲಾ, ಎಂದು ಕೋಪಗೊಂಡು ಆ ಆಳನ್ನು ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡದು ಕಿವಿ ಹಿಂಡಿ ಬೈದು, ಕಾಲಲ್ಲಿ ಒದ್ದನು. ಆಗ ಆಳು, ಅಯ್ಯೋ! ಅಪ್ಪಾ, ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಮೇರಿಗೆ ಹೊತಾರೇ ಹೊತ್ತು ಜೋಡು ಕಾಗಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಪೂರಾ ಶಾಂತಿ ಆಯಿತು, ನಿನಗೂ ನಾಳೆ ದಿವಸ ಬೇಕಾದರೆ ಆದೀತು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದ ಕೇಳಿ ಎಜಮಾನನು ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು, ಎಲಾ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಾ, ನೀನು ತಿಕ್ಕಲ ತಿಮ್ಮನಲ್ಲ, ನಾನೇ ತಿಕ್ಕಲ ತಿಮ್ಮನು, ನೀನು ಬುಕ್ಕಲ ತಿಮ್ಮನು, ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು. ಇದೇ ಶಾನಸಗಾರರ ಸಂಗತಿಯು.

ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇ ಕಥೆ.

ತಂತ್ರಗಾರನು.

ಕಾಶೀ ದೇಶದಿಂದ ಒಬ್ಬ ತಂತ್ರಗಾರನು ಹೊರಟು ದೇ
ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಪಟ ಎಂಬ ರಾಯ
ನಾಳುವ ನೇತ್ರಾವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಹಳ ಡಾಂಭಿ
ತನವನ್ನು ವಹಿಸಿ ರಾಜಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ರಾಯನನ್ನು
ಕಂಡು ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಮರ್ಯಾದೆ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡಾಡಿ ಹ
ಗಳಿದನು. ರಾಯನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನ್ಯಾರು? ಎ
ಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿ? ನಿನಗೆ ಯಾವ ವಿದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯು ಉಂಟು
ಎಂದು ಕೇಳಲು, ತಂತ್ರಗಾರನು ನಾನು ಗೋಕುಲ ಬೃಂದಾವ
ದಿಂದ ಬಂದು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿ ಸರ್ವತಂತ
ನೆಂಬ ಬಿರಿದಿನ ಘಂಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಇದ್ದೇನೆ, ಈಗ ನಿಂತಿರುವ ಸ
ಮುದ್ರವನ್ನಾದರು ಕುಡಿಯ ಬಲ್ಲೆನು, ನನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿ
ಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುವ ಪ್ರಭು ಸಾರ್ವ ಭೌಮನು
ನೀನೇ ಸರಿ, ಎಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಲು, ರಾಯನಿಗೆ ಉ
ಬ್ಬಟೆ ಹುಟ್ಟಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಪಾನಾ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ಅಗ
ಸ್ತ್ಯ ಮಹಾ ಮುನೀಶ್ವರನಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕಾಯಿತೆಂಬ ಪುರಾಣ
ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಇದ್ದೇವೆ, ಈಗ ನೀನು ಸಮುದ್ರವನ್ನು
ಕುಡಿದರೆ ಈ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡ ಬೇಕಾದ್ದೇ
ಸರಿ, ಅದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಏನು ಆಯಿಕಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡಬೇ
ಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕಾ ತಂತ್ರಗಾರನು ಈಗ ಸಾವಿರ
ವರಹಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕುಂಭ ಸಂಭವನಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹಾ
ಮುನಿಯನ್ನು ಉಪಾಸನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕಾ

ರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವೆನು, ತರುವಾಯ ನನಗೆ ಆಗತ
ಕ್ಕೆ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ನಡಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು ತಮ್ಮನ್ನ ಶೇರಿ
ಯಿರುತ್ತದೆಂದನು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಯನು ಮೂರು
ಸಾವಿರದ ಐನೂರು ರೂಪಾಯನ್ನು ಖಜಾನೆಯಿಂದ ಕೊಡಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೈಲಿ ಬಂದಕ್ಕೆ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿ
ಪ್ರಕಾರ ಏಳು ತೈಲಿಗಳಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ರಹಸ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬ
ಚ್ಚಿಟ್ಟು, ತಂತ್ರಗಾರನು ಸಮುದ್ರತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು,
ನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆ ರಾಯನನ್ನು ಬರ ಹೇಳಿ ವರ್ತಮಾ
ನ ಕೊಟ್ಟನು. ರಾಯನು ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಬಂದು ತಂತ್ರ
ಗಾರನನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾಕೆ ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡುತ್ತೀ? ಕಡಲ
ನ್ನು ತಡೆಬಡೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಕುಡಿದು ಬಿಡು, ನೋಡೋಣ, ಎನ್ನಲು,
ತಂತ್ರಗಾರನು ಎಲೈ ಒಡೆಯನೇ, ಪಡವಲು ಬಡಗಲು ಮೂ
ಡಲು ಈ ಮೂರು ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬೀಳುವ
ಹೊಳೆಗಳನ್ನು ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಅವುಗಳ ಬಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ
ಬಿಟ್ಟೆನು. ತೆಂಕಲಾದ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಕಾವೇರಿ
ನದಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮಂತ್ರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟುವ
ದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಇದೆ, ಪ್ರಭುವಾದ ನೀನು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ
ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಮೇಲು ನೀರು ಬಂದು
ಬೀಳದೆ ನಿಂತ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ತುಸ ನೀರು ಸಹ ಯಿಲ್ಲದಹಾಗೆ
ಈ ಕ್ಷಣವೇ ಕುಡಿದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದನು. ಅವನ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ
ರಾಯನು ನಕ್ಕು ಅಗಸ್ತ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಸಮು
ದ್ರವನ್ನು ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅದೇ ಸ
ಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಬೆದರಿಸಲು, ತಂತ್ರ

ಗಾರನು ಹಾಗೆ ತಾವು ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಮಡಿದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಕ
ಡಿಯುವದು ಮಡಿಯುವದು ಎರಡೂ ನನ್ನಪಾಲಿಗೆ ಬಂದೇ ಅ
ವೋ? ಅಂದನು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ತಂತ್ರಗಾರರು ಎಷ್ಟಕ್ಕಂ
ರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಇರುವರು.

ಎಪ್ಪತ್ಮೂರನೇ ಕಥೆ.

ರಾಜ ಪದ್ಧತಿ.

ರಾಜಕೇಸರಿ ಎಂಬ ರಾಯನು ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳ
ತ್ತಿರುವಾಗ ಸಕಲ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಧರ್ಮಗಳ
ತಪ್ಪದ ಹಾಗೆ ನಡಿಯುತ್ತಿರುವರು. ಅದರಿಂದಲೇ ಕಾಲ ಕಾ
ಕ್ಕೂ ತಪ್ಪದ ಹಾಗೆ ಮಳೆ ಬಿದ್ದು ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸ
ತೋಷವೂ ಅರಮನೆಗೆ ಹಣವೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವದು. ರಾಯನ
ಆ ಬಂದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲು ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಶೇರಿಸಿ, ವಿ
ಕ್ಕ ಐದು ಪಾಲನ್ನು ಧರ್ಮ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮನೆ
ದು ಹೆಸರು ಪಡದು ಬಹು ಕಾಲ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿ ಮುದಕನಾ
ತರುವಾಯ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನನ್ನು ಕರದು, ಎಲೈ ಮ
ನೇ, ಬಹುಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರಾ ವಹಿಸಿದ ನನ್ನ ಭುಜಗಳು ಈ
ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ವಹಿಸಲಾರವು, ನೀನು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು
ವಹಿಸಿ ನನಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆಯಾದರೆ ನಾನು ನಿಶ್ಚಿ
ತೆಯಾಗಿ ಪರಲೋಕ ಸುಖವನ್ನು ಸುಪುತ್ರನಾದ ನಿನ್ನ ಸಹ
ಯದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸುವೆನು, ರಾಜ್ಯಭಾರವು ಸಾಮಾನ್ಯವೆಂದೆ
ಸಬೇಡ, ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಮಂತ್ರಿಯ ಮುಖದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಆಲೋ
ಚನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ, ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಭಂಡಾರವನ್ನೂ ದಿ

ನಕ್ಕೂ ವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವ
ೇ ರಾಯನಿಗೆ ಲಾಭವು, ದುಃಖಪಡಿಸುವದೇ ಕಷ್ಟವು, ಎಂಬ
ಾಜ ನೀತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸಿ, ತರುವಾಯ ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿ
ೇಕ ಮಾಡಿ, ತಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಾಗಿ ಸೌಖ್ಯ ಹೊಂದಿದನು. ಇ
ೇ ರಾಜ ಪದ್ಧತಿಯು.

ಎಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೇ ಕಥೆ.

ವಿದ್ಯಾಗರ್ವ.

ಒಂದು ಅಗ್ರಹಾರದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು
ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಾದಲಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ಅ
ರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಂದಿ ಮಹಾ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳಾದರು, ನಾಲ್ಕ
ೇಯವನು ಮನಸ್ಸು ಕಲಗಿಸಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುವ ಮಂತ್ರ
ಳಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಲೋಕದ ನಡತೆಗಳೇ
ುಖ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ
ಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಭದ್ರ
ಡಿಸುತ್ತಾ, ಹೊರಗೆ ನೋಡಿದವರಿಗೆ ತನಗೇನೂ ತಿಳಿಯದೆಂಬ
ಾಗೆ, ಬೂದೀ ಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು.
ವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮೂರನೇಯವನು ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದನು, ಕ
ಮೆ ಇಬ್ಬರೂ ವಿದ್ಯಾ ಮದದಿಂದ ಈ ನಾಲ್ಕನೇಯವನನ್ನು
ಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಾ ಇರುವರು. ಹೀಗೆ ಈ ನಾಲ್ವರೂ ತಮ್ಮ
ೇಶಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿರುವ
ುಲಿಯನ್ನು ಕಂಡರು. ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರ ಬಲದಿಂದ ಆ ಹು

ಲಿಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ನೋಡಬೇಕೆಂತ ಅವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು
ಹೇಳಿದರು. ಅದ ಕೇಳಿ ನಾಲ್ಕನೇಯವನು ಮೂರನೇಯವ
ನಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವ ಹಾಗೆ, ಎಲಾ ಅಣ್ಣಂದಿರಾ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ
ಮೃಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹುಡಿಕಿ ಕೊಲ್ಲ ಬೇ
ಕಲ್ಲದೆ, ಸತ್ತ ಹುಲಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸ ಬಾರದು, ಅದು ಬದುಕಿ
ಎದ್ದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬದುಕ ಗೊಡಿಸುವದೋ? ಕೊಂದು
ಹಾಕುವದು, ಅಂದನು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಮೂರನೇಯವನು ಈ
ತಮ್ಮನ ಮಾತು ನಿಜವೇ, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ, ಎಂದು
ತಡದನು. ಅದನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ವಿದ್ಯಾಗರ್ವಿಗಳಾದ ಇಬ್ಬರೋ
ದಾಗಿ, ಮೃತ ಸಂಜೀವಿನಿ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಸತ್ತ ಹುಲಿಯನ್ನು
ಎಬ್ಬಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮಿಕ್ಕವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವ
ರವನ್ನೇರಿ ಕೊಂಡು ತಮಾಷೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಆ
ಅವಿವೇಕಿಗಳ ಮಂತ್ರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬದಿಕಿದ ಹುಲಿಗೆ ಬದಿಕಿ
ಸಿದವರೇ ಆಹಾರವಾದರು. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯಾಗರ್ವಿಗಳಿಗೆ ವಿವೇಕ
ಶೂನ್ಯವಾಗಿರುವದು. ವಿದ್ಯೆಯೂ ವಿವೇಕವೂ ಉಂಟಾದವನೇ
ವಿದ್ವಾಂಸನು.

ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ಕಥೆ.

ಚಿಪ್ಪಿಗನ ಕಳ್ಳತನ.

ದಾರಿಹೋಕನಾದ ಕೋರಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಬಣಜಿಗನ
ಘಟ್ಟದ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ತಾನು ಘಟ್ಟದ ಕೆ
ಗಿನಿಂದ ತಂದ ಅಡಿಕೆ, ಮೆಣಸು, ಯೆಲಕ್ಕಿ, ಲವಂಗ, ಜಾಪತ್ರೆ
ಜಾಕಾಯಿ ಮುಂತಾದ ದಿನಸುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಘಟ್ಟದ ಮೇಲಣ ಶಿ

ಮೆಯಾದ ಬೆಂಗಳೂರು ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪೇಟೆ ಮನೆ
ಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ, ಬಂಡವಾಳದ ಹಣವನ್ನು ಮುಂಚಿ
ತವಾಗಿ ಲೆಖ್ಖ ನೋಡಿ, ಒಟ್ಟು ಗಂಟು ಮಾಡಿ, ದೊಡ್ಡ ಸಾವ
ಕಾರನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವನ ಹೆಸರಿನ ಹುಂಡೀ ಚೀಟನ್ನು
ತನಗೆ ಯಜಮಾನನಾದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಶಿದ್ದಲಿಂಗ ಶೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟು, ಲಾಭಾದಾಯದ ಹಣಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಒಂದು ರತ್ನ
ವನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು, ಆ ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನವನ್ನು ಒಬ್ಬರ
ಕೈಗೂ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ, ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಂ
ಡಿದ್ದ ರುಮಾಲೆಯ ಶೆರಗಿನಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಆಗಾಗ್ಯೆ ಕೈ
ಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಬಹು ಜಾಗ್ರತೆ
ಯಾಗಿ ಊರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಸನ್ನಾಹಾ ಮಾಡಿ, ಸಾವಿರಾರು ಕೇ
ಪ್ರು ಎತ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಳ್ಳಾರೀ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ
ಕಳುಹಿಸಿ, ತಾನು ಮೈಸೂರು ನಗರಗಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸ್ಥಳ
ಸೇರ ಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಾನು ಹತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಎತ್ತು
ಒಂದು ಆಳೊಬ್ಬನು ಇಷ್ಟರೊಡನೆ ಹೊರಟು ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ
ಮೈಸೂರು ತಟ ಹಾದು ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣವಾಗಿ ಬಿಸ
ಲೀ ಘಾಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶೇರಿ, ಆ ರಾತ್ರಿ ಆ ಘಾಟೀ ನಡುವೆ ಇರು
ವ ಛತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಳುಕೊಂಡನು. ಆ ರಾತ್ರಿ ನೂರಾರು ಮಂದಿ
ಮಾರ್ಗಸ್ಥರು ಅಲ್ಲೇ ಬಂದು ಇಳುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರು
ವಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಾರ್ಗಸ್ಥರೊಳಗೆ ಮಾರ್ಗಸ್ಥನಾಗಿ
ಬಂದ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಈ ಕೋರಿ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಒಂದೇ ಎತ್ತನ್ನೂ
ಒಬ್ಬನೇ ಆಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಇವನು ಘಟ್ಟದ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ತನೆಂ
ದು ತಿಳಿದು, ಅವನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ರುಮಾಲು ಶೆರಗನ್ನು

ಆಗಾಗ್ಯೆ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಕಂಡು ಈ ಶೆರ
ನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ವಸ್ತು ಇದೆ ಎಂತ ನಿ
ಯಿಸಿ ಹೊಂಚುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೈ ಮರತ
ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವ ಕೋರಿಶೆಟ್ಟಿಯ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಹ
ನ್ನರದಿಂದ ರುಮಾಲೆಯ ಶೆರಗಿನ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಅದರಲ್ಲಿ
ರತ್ನವನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಇದು ರಾತ್ರೀ ಹಗಲೂ ರತ್ನ ಚಿಂತಾಪರನಾದ ಕೋರಿ ಶೆ
ಗೆ ಕನಸಿನ ಹಾಂಗಿದ್ದು ಅವನು ಸ್ವಪ್ನದ ಕಲವರಿಕೆಯಿಂದ
ಬ್ಬರ ಬಿದ್ದೆದ್ದು, ರುಮಾಲೆಯ ಕೊನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂ
ನು. ಆ ಗಂಟು ಮಗುವಿಲ್ಲದೆ ಬರೀ ತೊಟ್ಲನೋಪಾದಿಯ
ಬಿಚ್ಚಿ ಬರಿದಾದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ನವು ಸ್ವಪ್ನವಲ್ಲ,
ಥಾರ್ಥವಾಯಿತೆಂದು ದುಃಖಿಸಿ, ಸಂಗಡಲೇ ಧೈರ್ಯ ತಂದ
ಕೊಂಡು, ಎದ್ದು ಆ ಛತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ನಿದ್ರಾ ಪರರಾ
ಗಂಡಸರ ಎದೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ, ಆಗ ತಾನೆ
ಕದ್ದು ಸುಳ್ಳು ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವ ಕಳ್ಳನ ಎದೆಯು ತಟ ತಟ
ಬಡುಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ತಿಳಿದು ಇವನೇ ರತ್ನ ಚೋರನೆಂ
ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಅವನ ಜುಟ್ಟನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಗುಲ್ಲ
ಮಾಡದೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಾನಿದ್ದ ತಾವಿಗೆ ಬಂದು ಕೂತಿದ್ದನು. ಕೂ
ಲೇ ಆ ಗಂಟುಕಳ್ಳನು ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದವರ ಜುಟ್ಟುಗಳನ್ನೆ
ಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಕೋರಿಶೆಟ್ಟಿ
ರುಣೋದಯವನ್ನು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಬೆಳಗಾದ ಕ
ಡ್ಲೇ ಛತ್ರದ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಛತ್ರಾಧಿಕಾರಿಯ
ಒಳಗಿದ್ದ ಜನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶೋಧಿಸಲಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಜುಟ್ಟೂ ಮೊ

ಾಗಿ ಯಿದ್ದ ಕಾರಣ ಆ ಜನದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಗಂಟು ಕಳ್ಳ ನಿವನೆಂ
ು ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ಛತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿದ್ದ ಮಾರ್ಗಸ್ಥರನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಾವಲು ಹಾಕಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ
ಟ್ಟು, ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದನು. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ
ಅಧಿಪತಿಯು ಬಂದೀ ಸಮವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿರುವ ಜುಟ್ಟುಗಳ
ೀತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಇದು ಕತ್ತರಿಸುವ
ದ್ಯೆಯಿಂದ ಉಪಜೀವಿಸುವ ಚಿಪ್ಪಿಗನ ಕೆಲಸವೆಂದು ತಿಳು
ೊಂಡು, ಆ ಬಂದಿರುವ ಜನಗಳ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳ
ಾಗಿ ಈ ಗಂಟುಕಳ್ಳನು ತಾನು ಚಿಪ್ಪಿಗನೆಂದು ಹೇಳಿದನು.
ಮೇಲೆ ಅವನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿ, ಅ
ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕತ್ತರಿ ಪಾಗಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿಸಿರುವ ಸೂಜಿ
ಾರದ ಉಂಡೆಗಳು ಹೊರ್ತು ಇನ್ನೇನೂ ಶಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ತನ್ನ ಯುಕ್ತಿ ವಿಚಾರಣೆ ಇವನ
ೀಲೆ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ, ಆದರೂ ಕಳ್ಳತನದ ಗುಮಾಸಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ವನ ಮೇಲೆ ತನಗೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡ
ೇಕೆಂದು ಅವನನ್ನು ಪಾರೆದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ವಾಂತಿಗೆ ಕೊಡಿ
ಲು, ಆ ರತ್ನ ವಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು. ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ಆ ರತ್ನ
ನ್ನು ಕೋರಿಶೆಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿ
ನು. ಹೀಗೆ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ.

ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೇ ಕಥೆ.

ಅವಿವೇಕರಲ್ಲಿ ವಿವೇಕವು.

ತುಂಗಭದ್ರಾತೀರವಾಸಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಕರ್ನಾ
ಟಕ ದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯರ ಬಳಿ
ಗೆ ಬಂದು, ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದ ಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ
ದ ಆ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸ
ರನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಂಡು, ತನ್ನ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು
ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಧೇಯನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ
ಅವರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ರಾಜ ಸಭಾ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ
ರಾಜ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡು ಫಲ ಮಂ
ತ್ರಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಆಶೀರ್ವಾದ ಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡಾ
ಡಿ, ಅರಸನ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ
ಸ್ಥಳವರಿತು ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಪ್ರಸಂಗ ರೂಪದಿಂದ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿ, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಣನೆಯನ್ನು
ಶೇರತಕ್ಕವನೆಂದು ಬಹು ಮತಿ ಪಡದು, ಪ್ರಥಮ ಭೇಟಿಯಲ್ಲೇ
ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಒಂದು ಮಾಣಿಕ್ಯವನ್ನು ಅರಸನಿಂದ ಸಂಭಾ
ವನೆಯಾಗಿ ಹೊಂದಿ, ಆ ದಿವಸವೇ ಅರಸನ ಅಪ್ಪಣೆ ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾ, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ದಾರಿಗಳ್ಳನಾದ ಒಬ್ಬ ಬೇಡನನ್ನೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ
ಸಹ ಕಂಡು, ಅವರು ಕಳ್ಳರೆಂದರಿಯದೆ, ಮಾರ್ಗಸ್ಥರೆಂದು ನಂ
ಬಿ, ಅವರಾಡುವ ಮೋಸದ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಬೆರಗಾ
ಗಿ, ತನ್ನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮರೆಮಾಜದೆ ಹೇಳಿದನು.

ಗ ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾಣಿಕ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಅವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿ, ಬೇಡನು ಕ್ರೂರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸನನ್ನು ನೋಡಿ, ಹಾರುವನೇ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಮಾಣಿಕ್ಯವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿನಿಂದ ಕೊಡುತ್ತೀಯೋ, ಪ್ರಾಣಗಳ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೋ? ಎಂದು ಗದ್ದಿಸಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದುಷ್ಟ ಸಹವಾಸದಿಂದ ನಷ್ಟಕಾಲ ಬಂತೆಂದು ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟು, ಉಪಾಯದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಣಿಕ್ಯವನ್ನು ನುಂಗಿ, ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಾ ಬೇಡನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ನಾಯಕ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಾಯಕ ರತ್ನವೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡದು, ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ, ಅನಾಯಕನೆಂದೂ ದುರ್ನಾಯಕನೆಂದೂ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಹೊಂದ ಬೇಡ, ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕ್ಯವಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ರತ್ನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸದೆ ಕಾಪಾಡಿ ಮಾತಿನವಾಶಿಯನ್ನೂ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸುವದು ನಿನಗೆ ಬಹು ಒಳ್ಳೇದು, ಎಂದು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡನು. ಬೇಡನು ಎಲೈ ಕವೀಶ್ವರನೇ, ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ರತ್ನವನ್ನು ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೋ? ಬೇಡ, ನಾವು ಬೇಡರೆಂಬುವದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೋ? ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನೋ? ಇಂಥಾ ಕುಯುಕ್ತಿಗಳ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸ ಬೇಡ, ನುಂಗಿದ ರತ್ನವನ್ನು ಕಾರು, ಕಾರದಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಕಾರಿಸುವೆನು, ನೀನು ನುಂಗಿದ್ದನ್ನು ನೀನು ಕಾರಿದರೆ ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಊರು ಶೇರುತ್ತೀ, ನಾನು ಕಾರಿಸಿದರೆ ಕಾಡೇ ಶೇರುತ್ತೀ, ನೋಡಿಕೋ, ಎಂದುಹೆದರಿಸಿದನು. ಹೀಂಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ವಾಗ್ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ

ಸಮಯದಲ್ಲಿ “ ಕಳ್ಳರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಳ್ಳನು ಕಡುಗಳ್ಳನೆಂಬ ನ್ಯಾಯ
ವಾಗಿ ” ಈ ದಾರಿ ಕಳ್ಳ ಬೇಡನನ್ನು ಬೆದರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಡ
ಗಳ್ಳನಾದ ಒಬ್ಬ ಬೇಡನು ದೊಣ್ಣೇ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಓಡಿ ಬಂದು
ನಿಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿ, ಅದೇನು ? ಮಾಣಿಕ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವಿಬ್ಬರು
ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡುತ್ತೀರಲ್ಲಾ ? ಅದು ಯಾರಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸರಿ, ಅದನ್ನು
ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ತಂದಿರಿಸಿ ? ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತೀರಿಸುತ್ತೇನೆ
ಇರಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ತೀರಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿ
ಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಾಯಿತೊದಲಿ ಭಯದಿಂದ ಮೈ
ಮರೆತು ಬಿದ್ದನು. ಬೇಡನು ಭಯದಿಂದ ನಾಲಿಗೆ ತುಟಿ ಒಣ
ಗಿ ಕೈಕಾಲು ನಡುಗುತ್ತಾ ಮೈಯಲ್ಲಾ ಬೆವರು ಹುಟ್ಟಿ, ಅ
ಯ್ಯೋ! ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವ ಪಾಪವನ್ನು
ಒಡಲಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು, ಈ ಸರಿಯಾಳಾದ ಬೇಡನ ಕೈ
ಸತ್ತು ಪಿಶಾಚದ ಬಾಯಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ತುತ್ತಾಗಿ ಹೋಗ ಬೇ
ಕಾಯಿತಲ್ಲಾ, ಎಂದು ತತ್ತರ ಪಟ್ಟು, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಅಡ
ಗಳ್ಳನನ್ನು ಕುರಿತು ಅಣ್ಣಾ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗು
ತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾ ದಾರಿ ಸಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾವ ಮೈದಂದಿ
ಸರಸವಾದ ವಿನೋದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡುವ ಹಾಗೆ
ನಗಾಟಕ್ಕೆ ನುಡಿದೆವೇ ಹೊರ್ತು, ಇದು ಹಗೆ ಸಾರವಲ್ಲ
ನಗುಸಾರವೆಂದು ತಿಳುಕೋ, ಅಪ್ಪರ ತಾಳಮೆ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲದಿ
ದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾಣ ಬೆರಿಶೆಯಾಗಿ ಶೀಳೆ ಕೊಂದು ಮುಂಚಿತ
ವಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿಕೋ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ನಿನಗೆ ಶಿಕ್ಕದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ
ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಅವನು ಎಂಬದಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ
ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು, ಇದೇ ನನಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗ ಬೇಕಾದ ಉಪ

ಕಾರ, ಎಂದು ಧರ್ಮ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಅಡವಿ ಕಳ್ಳನು ಎಲಾ ದಾರಿ ಹೋಕರಿರಾ, ನಿಮ್ಮ ಕಳ್ಳ ಮಾತುಗಳು ನಾನು ನಂಬುವದಿಲ್ಲ, ಈ ಹೆಂಗಸಿನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದು, ಎಲೇ ತಂಗಿಯೇ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮರಮಾಚದೆ ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಡತಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಎಲೈ ಅಣ್ಣಾ, ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಭಯದಿಂದ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವನು ನನ್ನ ಗಂಡನು, ಮಾತನಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಹ ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಮೈ ಮರತು ಇರುವವನು ನನಗೆ ಮಾರ್ಗ ಸಹೋದರನು, ಇವರಿಬ್ಬರೂ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಣಿಕ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡುವರೇ ಹೊರ್ತು ಒಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಮಣಿ ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ದಣಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಗುಣವಿಲ್ಲ, ತೃಣವಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಎಣಿಸಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆ ಮಾತು ನಿಜವೆಂದು ನಂಬಿ ಅಡವಿ ಗಳ್ಳನು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಈ ದಾರಿಹೋಕರು ಮೂರು ಮಂದಿಯೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹಗೆ ಮಾಡದೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಆದ ಕಾರಣ ಸಜ್ಜನರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ದುರ್ಜನರು ಗುಣವಂತರಾಗುವರು.

ಸಂಪೂರ್ಣ.

SERIES OF SCHOOL BOOKS

PUBLISHED AT THE

Mysore Government Press.

FIRST BOOK, for Natives Learning English. Price 1 Anna.

SECOND BOOK, for Natives Learning English. Price 2 Annas 6 Pie.

THIRD BOOK, for Natives Learning English. Price 8 Annas, full cloth 6 Annas paper cover.

A MANUAL OF CONDUCT, containing Moral Essays and Prudential Maxims, on the Formation of Character and other subjects connected with success and happiness in Life. Selected from various Authors. For the use of Schools. Price 8 As. full cloth, 6 As. paper cover.

FIRST GRAMMAR, for Native Youths Learning English. Price 6 Pie.

ENGLISH GRAMMAR, for Native Youths. Part I. Price 1 Anna.

A BRIEF SKETCH OF THE HISTORY OF INDIA, for Junior Classes. Price 2 Annas.

LARGER HISTORY OF INDIA, compiled from the Works of Elphinstone, Wilson, Macaulay, Macfarlane, Campbell, Kaye, and others. By JOHN GARRETT. Price 1 Rupee 4 Annas, full cloth, gilt back. 1 Rupee, half cloth.

AN ABRIDGMENT OF THE ABOVE. Price 8 Annas, full cloth, 6 As. half cloth.

ARITHMETICAL TABLES AND RULES, with examples, British and Indian Moneys, Weights and Measures, &c., &c. also---The Hindu Names of the Years and Months. Price 3 Annas.

GEOGRAPHY, a Brief Description of the Earth and its Inhabitants. For use in Schools. Price 3 Annas.

A FIRST HISTORY OF ENGLAND, for Junior Classes. Price 2 Annas 6 Pie.

LARGER HISTORY OF ENGLAND, for Schools in India, compiled from the works of Hume, Mackintosh, Macaulay, Smith, and other writers. By JOHN GARRETT. Price 14 Annas, full cloth, gilt back.

CANARESE.

FIRST BOOK, for the use of Schools. Price 10 Pie.

SECOND PROSE READER, in Canarese. Three and quarter Annas.

The KATHA MANJARI, or BUNCH OF STORIES. Price 1 Rupee in stiff covers, and 1 Rupee 4 Annas full cloth, gilt back.

A FIRST HISTORY OF ENGLAND, for Junior Classes. Price 3 Annas.

A MANUAL CANARESE AND ENGLISH DICTIONARY. Abridged from the Rev. W. Reeve's Carnataca and English Dictionary. By JOHN GARRETT. Second Edition. Price 2 Rupees and 8 Annas full cloth. 12mo.

A BRIEF SKETCH OF THE HISTORY OF INDIA. Price 2 Annas.

In the Press.

THE THIRD BOOK OF LESSONS, in Canarese.

PANCHATANTRA, in Canarese.

ENGLISH AND CANARESE DICTIONARY.